FERENTZY

Szatmár vármegye Erdőgazd. Leirása

DK
286

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

SZATMÁR VÁRMEGYE ERDŐGAZDASÁGÁNAK LEIRÁSA.

★

A VÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET 50 ÉVES JUBILEUMA ALKALMÁBÓL.

★

ÖSSZEÁLLITOTTA:

FERENTZY LAJOS

DEBRECZENI KIR. ALERDŐFELÜGYELŐ.

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2018

D. k. 403.

1866 Dec

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA
1911—2150.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

SZATMÁR VÁRMEGYE ERDŐGAZDASÁGÁNAK LEIRÁSA.

A vármegye keletkezésének rövid története.

Őseink beköltözésekor Anonymus szerint a Tisza és Igfou (Ingovány) erdő között a meszesi kapuig elterülő földet a Bikhor várban lakott kazárok vezére Marauth (Mén Maróth) birta.

Honfoglaló Árpád követeket küldött Maróthoz és felszólitotta, hogy az Attila jogán őt inkább megillető földet adja át.

Mivel Maróth tagadó választ adott, Tass, Zabolch és Tuhutum vezérlete alatt sereget küldött ellene, amely, miután az Ecsed helyén állott Saruvárat és Zothmárt (Szatmárt) 3 napi kemény vivás után elfoglalta, a Nyiren át a meszesi kapuig győzelmesen haladt előre. Öcsöb és Velek alvezérek hadai elől Mén Maróth feleségével és leányával Bihar várából az Igfou erdőbe volt kénytelen menekülni.

A Bobáld, Börvely, Száldobágy, Szinyérváralja, Ujhuta, Nagybánya, Ecsed (Aranyosmeggyesnél), Jákóvár, Gilvács, Erdőd és az 1876-ban idecsatolt Kővár helyén akkor állott várakat egymásután foglalták el őseink s megszerezték a mai Szatmár vármegyét.

A vármegye fekvése, területe, népessége és éghajlata.

Fekszik Magyarország északkeleti részében.

Határai É-on Bereg, Ugocsa és Máramaros megyék, K-en Máramaros és Szolnok-Doboka megyék, D-en Szolnok-Doboka, Szilágy és Bihar vármegyék, Ny-on Szabolcs vármegye.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Nyugati mintegy $^2/_3$-ad része sikság, mely K. és D. felől Ény. felé aláereszkedik és a Tisza mentén legalacsonyabbá válik (100—110 méter), mig K. és D. felé lassan 130—140 méterig emelkedik.

Ez a számos folyóval átszelt lapály behuzódik a hegyek közé is az Erdőszáda, Nagysomkut és Koltó vidéki termékeny és kies völgymenti sikságot alkotva, melyet Nyugaton a Szamos, Keleten a Lápos folyó vize öntöz.

Egy másik hasonló hegyközötti lapály a Tur medenczéje Bikszádnál az „Avasság", mely egykoron a szatmári várhoz tartozott és most az avasi járást képező 16 község határa képez.

Keleti és tulajdonképen az erdőségeket képező része trachit hegység.

Északkeleten az Északkeleti Kárpátok Vihorlát Gutin trachit lánczolatának délkeleti csoportja az „Avas" hegység huzódik. Legmagasabb csúcsa a Viski kő (917 m.). Nagyrészben 300—400 méter magas felföld ez, kisebb-nagyobb kúpokkal, festői mély völgyekkel.

Keleten a Mózesfalu és Técső közötti mély hágótól (583 m.) kezdődőleg Máramaros vármegyével határosan a Vihorlát Gutin hegység emelkedik, a „Fenyőhegy" (1093 m.), „Verfu rotundilom" (1241 m.), „Plesca máre" (1291 m.), továbbá a fernezelyi hágón tul a „Rozsály" (1307 m.) s a Felsőbánya és Kovácsfalu közötti nyergen tul a „Gutin" (1447 m.) nevü hegycsúcsokkal.

A Vihorlát Gutin legkeletibb része a Lápos hegység Máramaros és Szolnok-Doboka vármegyék határán félkörben vonul el. Legmagasabb csúcsa a „Priszlop" (1336 m.).

Végül délen Szilágy vármegye határán huzódik szelid hajlásu gerinczekkel az alacsony „Bükk" hegység, melynek legmagasabb csúcsai a „Kale Kucel" (575 m.) és a „Tarnica" (550 m.).

Ezen hegységekről a folyóvizek nagymennyisége ömlik a lapályra.

A legtöbb vizet a Szamos gyüjti magába, amely délről lép a vármegye földjére s a Kapnikkal egyesült Lápost felvéve délkelet-északnyugati iránnyal a sikságra szakad, hosszában kettészeli a termékeny rónákat s a vármegye északnyugati sarkában az északi határ mentét érintő Tiszába ömlik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A Szamos magába veszi még jobbfelől a Turt, mely vizének egyrészét közvetlenül a Tiszába bocsátja, balfelől pedig a Homoróddal egyesült Krasznát, mely Kismajtény és Mátészalka között az ecsedi lápnak régen rengeteg kiterjedésü, ma már lecsapolt ingoványát alkotta.

Ezenkivül számos apró vize van a keleti hegyvidéknek.

Nevezetesebbek a Gutinról eredő Kékes, Zazar, Fernezely és Miszt, az avasi hegységből eredő Szinér, Tálna és Terep és a Bükkből eredő Balkány, Homoród és Mária patakok.

Területe 6095 négyzetkilométer = 1.059,080 katasztr. hold.

A vármegyében van összesen 304 község 10 szolgabirói járásba osztva 90 körjegyzőséggel és 21 nagyközség ugyanennyi községi jegyzőséggel.

Éghajlata a lapályos részeken az Alföld szélsőséges égaljának jellemvonásait mutatja, a hegységekben zord, itt a hőmérséklet csekélyebb és a csapadék sokkal több.

Lakosainak száma 374,600 az utolsó népszámlálás megközelitő adatai szerint. Ebből magyar 61·3%, 33·3% oláh, 4·3% német, 1·1% rutén és egyéb.

Ezen vegyes ajku lakosság onnét ered, hogy a honfoglalás alkalmával a magyarokkal együtt kevés orosz is megtelepedett itt, akik aztán később a szomszéd Máramaros vármegyéből elszaporodtak.

A németek telepitését Szent István királyunk neje Gizella királyné kezdette meg, aki Németibe királyi vadászokat hozott. Később 1142-ben Géza a királyné birtokát képezett Asszonypatakára (a mai Nagybányára) szászokat hozott. A tatárjárás után IV. Béla király is folytatta ezt a telepitést. A Károlyi család telepitette be a svábokat Mérk, Szaniszló, Csomaköz, Mezőterem, Kaplony, Kisdarócz, Madarász, Tőketerebes, Gilvács, Szokond, Nántü, Szinfalu, Sándorfalu és Józsefháza községekbe, majd később 1767-ben Zajtára és 1790-ben Alsóhomoródra.

A vármegyében lakó oláhokról, mint a királyné tulajdonairól csak 1385-től kezdődőleg tudunk, de ezen időbeli okmány régibb szabadalmaikat erősiti meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A régebbi erdőgazdaság.

Az erdőgazdaság az 1880. évig általában rendszertelennek mondható.

Ugyanis az erdőhasználat 1848-ig korlátolt volt és ugyszólván csak a helyi faszükségletek kielégitésére szoritkozott. Az urbéri viszony megszünte után pedig ezzel szemben aránytalanul nagy területek lettek letarolva. A birtokosok tájékozatlansága és kényszerhelyzete következtében az erdők a tartamosság követelménye ellenére lettek kihasználva. A legszebb őstölgyesek könnyelmüen potom áron lettek értékesitve.

Ez az állapot szerencsére leginkább csak a közlekedési vonalak mentén következhetett be, a hozzáférhetetlenebb helyeken álló erdőségek az értékesitési nehézségek folytán érintetlenül maradtak.

Főelv lévén minden kihozható fatömeget bármely kedvezőtlen áron értékesiteni, csakis a közlekedési nehézségeknek köszönhető, hogy a mai erdőállomány jelen állapotában fennmaradt.

Ezt a helytelen gazdálkodási módot ugyanis nemcsak a kisbirtokosok követték, hanem sok esetben folytatták a jövőre való tekintet nélkül oly nagybirtokosok is, akik anyagi helyzetük javitása czéljából, vagy pedig számitás nélkül a mai viszonyokhoz mérten nagyon alacsony árakon tekintélyes erdőterületeket áldoztak fel, amelyeknek fatömege ma legkisebb számitással az akkori áraknak tizszeresével is lenne értékesithető.

A tömeges erdőtarolásnak és a legszebb erdők kiszálalásának az eredménye az lett, hogy a legszebb, legértékesebb erdők hovatovább pusztultak s ma a gyönyörü őstölgyesek helyén elszegényedett talajon csenevész tölgyesek vagy legjobb esetben bükkösök tenyésznek, az értékes faállományok helyét kevésbbé értékes és a tenyésztés tárgyát tulajdonképen nem képező faállományok foglalták el.

Az erdők letarolásával természetesen lépést tartott a korlátlan legeltetés, amely, tekintet nélkül a talaj fekvésére és minőségére, szabadon gyakoroltatott oly területeken is, amelyek az erdőfelujitás szempontjából a legnagyobb kiméletet igényelték volna.

Ennek a következménye lett az erdőtalajok tömeges elsoványodása, egyes részek elkopárosodása és a vizmosások kelet-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kezése, amely bajok orvoslása a jó erdőgazdára nehéz feladatokat ró, mert évek romboló munkáját évtizedek küzdelemteljes munkálkodása árán is nehezen birja eltüntetni.

Az erdőtörvény hatása az erdőgazdaságra.

Az erdők helyes használatának és kezelésének biztositása czéljából lett alkotva az 1879. évi XXXI. törvényczikkbe foglalt és 1880. évi julius hó 1-én életbe lépett erdőtörvény.

Ennek rendelkezései értelmében a kötött erdőbirtokok rendszeres gazdasági tervek szerint kezelendők.

A magán erdőbirtokok közül azok, amelyek feltétlen erdőtalajon állanak (másnemü gazdasági mivelésre — szántóföld, rét, kert vagy szőlő — állandóan nem alkalmasak) állandóan erdőként fenntartandók és ha levágatnának, legeltetési tilalom alá helyezendők és talajuk legfeljebb 6 év alatt ujra beerdősitendő természetes vagy mesterséges uton.

Intézkedik a törvény az erdei lopások, erdei kárositások, veszélyes cselekmények és mulasztások, valamint az erdőbirtokosok által saját erdeikben elkövetett erdőrendészeti áthágások büntetése tekintetében is.

Ezen törvény üdvös intézkedései a magánbirtokosok tulajdonát képező és általuk szabadon használható, nem feltétlen erdőtalajon álló erdők kivételével az erdők fenntartását biztositják.

Az 1898. évi XIX. törvényczikk hatása az erdőgazdaságra.

Az erdők fenntartásának és okszerü kezelésének fokozottabb biztositása czéljából lett alkotva a községi és némely más erdők és kopárterületek állami kezelésére, továbbá a közbirtokosságok és a volt urbéresek osztatlan tulajdonában lévő, közösen használt erdők és kopárterületek gazdasági ügyvitelének szabályozására vonatkozó 1898. évi XIX. törvényczikk.

Eszerint a kis- és nagyközségek, valamint a vagyonközségek, az urbéri közös erdőilletőségek, feltétlen talajon álló urbéri közös legelőilletőségek, véderdőt vagy feltétlen erdőt képező bármely jogczimen szerzett közös urbéri erdők, törvényhatóságok, törvényhatósági joggal felruházott városok és rendezett tanácsu városok erdei (ha jövedelmezőségük külön erdőtiszt tartását nem engedi meg), továbbá az egyházi testületek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

és személyek, köz- és magán alapitványok és hitbizományok erdei, valamint a közbirtokossági erdők, részvénytársulati erdők (ha a törvény életbelépése idejében már az állam által kezeltettek, vagy ha szakértő erdőtisztet nem alkalmaznak), végül az erdőtörvény 165. §-a, illetve az 1894. évi XII. t.-cz. 13. és 14. §§. szerint beerdősitésre kijelölt véderdőt vagy feltétlen erdőtalajt képező kopárterületek az állam kezelésébe átadandók.

Az erdőtörvény végrehajtása.

Az erdőtörvény értelmében az összes erdők feletti felügyeletet az Ő Felsége által kinevezett debreczeni ker. kir. erdőfelügyelő gyakorolja, aki a törvény rendelkezéseinek megtartása felett szigoruan őrködik, a megállapitott erdőgazdasági tervek megtartását állandóan ellenőrzi s a törvénybe vagy hatósági rendeletbe ütköző erdőkezelést a közigazgatási erdészeti bizottságnak azonnal bejelenti, sürgős esetekben, amikor a haladéktalan beavatkozás szükséges, a törvénybe ütköző cselekményt ideiglenesen saját felelősségére betiltja, szükség esetén a törvényhatósági vagy városi rendőri közegek közremüködése segélyével.

A magán erdőbirtokokon különösen őrködik afelett, hogy a feltétlen erdőtalajon álló erdők a letarolás után következő 6 évre mulhatatlanul felujittassanak. Az ily erdőkben a legeltetés tilalmazásáról gondoskodik, nehogy a talaj az elkopárosodás veszélyének legyen kitéve.

Ezen intézkedések szigoru betartása az erdők fenntartása érdekében mulhatatlanul szükséges és azt biztositja is.

Épen ezért a kir. erdőfelügyelő tartozik kerületét minden évben legalább egyszer beutazni s magának ugy a kötött erdőbirtokokról, mint a magánerdők állapotáról pontos meggyőződést szerezni. Minden erdőbirtokos köteles ennélfogva megengedni, hogy a kir. erdőfelügyelő vagy helyettese erdejét bármikor bejárja.

Az erdőrendészeti ügyek elsőfoku hatósága a közigazgatási erdészeti bizottság, amelynek teendőit a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg kiadott 1881. évi 10,092. F. M. számu utasitás állapitja meg.

A közigazgatási bizottságnak előadója erdészeti ügyekben rendszerint az elnök által megbizott vagy az erdészeti bizottság

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

által választott tag, erdőrendészeti áthágások és erdőtermények szállitását illető ügyekben pedig a kir. erdőfelügyelő.

A vármegyében kivételesen az összes erdészeti ügyek előadója a kir. erdőfelügyelő.

Ugyanis az erdészeti ügyek gyors, szakértő és akadálytalan tárgyalása szempontjából a vármegye alispánja 5021—1909. számu intézkedésével az erdészeti bizottsági ügyek előadói teendőinek ellátásával — a vármegyei aljegyző helyett — a kir. erdőfelügyelőt bizta meg s a vármegye főispánja ebből folyólag a közigazgatási bizottság teljes ülése (plenum) elé panasz folytán előterjesztett ügyeket előadásra szintén a kir. erdőfelügyelőnek kiadni rendelte 1405—1909. kb. számu rendeletével.

A földmivelésügyi miniszter a vármegye közigazgatási bizottságához intézett 1909. évi augusztus hó 15-én kelt 73,666. számu leiratában ezen intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul vette.

A közigazgatási erdészeti bizottság rendszerint minden hóban ülést tart s a kir. erdőfelügyelő javaslata és előadása alapján a hozzá beérkezett ügyeket elintézi, itéleteit és határozatait a maga nevében elnökének aláirásával adja ki és végrehajtás végett az alispánhoz vagy polgármesterhez teszi át.

Itélete ellen ugy a kir. erdőfelügyelőnek (ki, mint a földmivelésügyi miniszter képviselője, az erdőtörvény 68. §-ában ráruházott felebbezési jogot kellő időben és minden általa szükségesnek vélt esetben alkalmazhatja), mint a panaszlott félnek jogában áll a földmivelésügyi miniszterhez felebbezni, aki másodfokulag végérvényesen határoz.

Az 1898. évi XIX. törvényczikk végrehajtása.

Az állami kezeléssel összekötött teendőket a vármegye területén szervezett nagykárolyi m. kir. állami erdőhivatal végzi az alárendelt szatmárnémetii és nagybányai m. kir. járási erdőgondnokságokkal. A m. kir. állami erdőhivatal feladatát az állami kezelésbe veendő erdők és kopárterületek kezelése körül azok az összes teendők képezik, amelyeknek végzéséhez erdészeti szakképzettség szükséges.

Hatásköre erdei munkák közvetlen végzésére, továbbá anyag és pénzkezelésre és az erdővédelem közvetlen gyakorlására nem terjed ki. Ezeket a feladatokat saját munkaerővel, saját költségen az érdekelt birtokosok kötelesek teljesiteni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A földmiv.-ügyi min. azonban megengedheti, hogy a költségek megtéritése ellenében a birtokosok feladatát képező egyes vagy összes teendők teljesitését a m. kir. állami erdőhivatal elvállalja.

Az állami kezelésbe vett erdők és kopárterületek őrzésére az 1906. évi 31,527. F. M. számu rendelet alapján 3332—1907. kb. szám alatt jóváhagyott erdőőri szolgálati és fegyelmi szabályok szerint a vármegye területén hét erdőőrzési kerület van szervezve 7 járási erdőőri állással, Avasujváros, Szatmárnémeti, Krasznabéltek, Misztótfalu, Felsőbánya, Kovás és Nagysomkut székhellyel. A költségek a vármegyei „erdőőri-alap"-ból fizettetnek.

Az állam által kezelt erdők és kopárterületek kezelése fejében a birtokosok az államnak 5 éves időszakonként megállapitandó kezelési költségjárulékot fizetnek, amely a vármegyében évenként és kataszteri holdanként az I. jövedelmezőségi osztályba sorozott erdőknél 20·6 fillér, a II. jövedelmezőségi osztályban 14·7 fillér, a III. jövedelmezőségi osztályban 8·8 fillér.

Szatmár vármegye területén kezelési költségjárulék czimén az 1910—1914. évig terjedő harmadik ötéves időszak alatt az államnak fizetve lesz évente 5138 kor. 16 fillér, amely összeg némi ingadozásnak van kitéve birtokváltozások és azon körülmény folytán, hogy a földmivelésügyi miniszter szegénysorsu birtokosoknak a fizetést el szokta engedni.

Ha tekintetbe vesszük, hogy ez az 5138 korona 16 fillér 30,287·80 kat. hold állami kezelésbe vett birtok után fizettetik, tehát egy kataszteri holdra évente átlagosan csak 16·97 fillér költség esik, könnyen belátható, hogy az állami kezeléssel nyujtott kedvezmények ellenszolgáltatása fejében fizetendő ezen csekély összeg a birtokosok megterhelésével nem jár.

Hozzájárul még ehhez az az előny és haszon is, hogy a szakszerü kezelés alatt álló és majdnem kivétel nélkül elhanyagolt erdők állapota évről-évre javul, jövedelmezőségük fokozatosan gyarapszik.

Az állami kezelésbe vett erdők őrzése fejében a birtokosok a vármegye közös erdőőri alapja javára erdőőrzési költség járulék czimén, az alkalmazott járási erdőőrök és erdőszolgák illetményeinek fedezése czéljából 25,696·10 k. hold után évente 9895 kor. 07 fillért, kataszteri holdanként az I. jövedelmezőségi osztályban 46·1 fillért, a II. jövedelmezőségi osztályban 32·9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fillért, a III. jövedelmezőségi osztályban 19·7 fillért, kat. holdanként átlag 38·5 fillért fizetnek.

Ez a költség is aránytalanul csekély ahhoz képest, amit fizetniök kellene a birtokosoknak több külön erdőőr tartása esetén, mert ily kis áldozat árán erdőbirtokaik őrzése és védelme biztositva van.

Ezen közös (járási) erdőőrök kisegitése, illetőleg az erdőőrizet közvetlenebb és hatásosabb teljesithetése czéljából az erdőbirtokosok kötelesek külön erdőszolgák alkalmazásáról is gondoskodni, akiknek illetményeit az erdőbirtokosok önmaguk állapitják meg és fedezésükről is ők gondoskodnak.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. és az 1898. évi XIX. t.-cz. végrehajtása körébe tartozó ügyek elintézésénél követendő eljárás tárgyában 1904. évi 62,060. F. M. szám alatt kiadott körrendelet a közigazgatási erdészeti bizottságot nagy hatáskörrel ruházta fel. Felhatalmazta, hogy I. fokulag saját hatáskörben intézkedhessék meghatározott feltételek mellett és eljárás szerint oly ügyekben, amelyekben eddig a fölmivelésügyi miniszter határozott.

Ez az intézkedés nagyon előnyös hatással van az erdészeti adminisztrácziára, mert ily megosztott munka mellett az ügymenet jelentékenyen könnyebbé és gyorsabbá vált.

Az állami kezelésbe vett kopárterületeknek befásitásánál a földmivelésügyi miniszter a legnagyobb kedvezményeket nyujtja a birtokosoknak. Segélyezi őket pénzzel és a körülményekhez képest kedvezményes áru vagy ingyen csemetével.

A legujabban kiadott 1911. évi 35,203. F. M. sz. körrendelet értelmében a kopárterületek kijelölése és fásitása a lehető legsürgősebben hajtandó végre s a birtokosok beigazolt szegénység esetén a legmesszebbmenő támogatásban részesitendők.

Ennek az üdvös intézkedésnek gyors és szakszerü végrehajtásán az állami hatóságok vállvetve dolgoznak s bizonyára meg lesz az eredmény is, mert ezáltal jelentékeny s jelenleg hasznavehetetlen területek fognak használhatókká és jövedelmezőkké tétetni.

A vármegye erdőterülete.

Az összes erdők kiterjedését járások és községi határok, valamint talajminőség, fanemek és tulajdonjogi minőség szerint részletezve a következő kimutatás tünteti fel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	I. Avasi járás.						
1	Avasfelsőfalu . . .	—	—	9,781·5	264·6	10,046·1	296·8
2	Avaslekencze . . .	—	—	280·0	—	280·0	161·8
3	Avasujfalu	—	—	8,747·2	—	8,747·2	—
4	Avasujváros	—	—	896·3	228·2	1,124·5	999·1
5	Bikszád	—	—	2,961·3	—	2,961·3	173·4
6	Bujánháza	—	—	87·8	—	87·8	87·8
7	Kányaháza	—	—	—	6·0	6·0	—
8	Komorzán	—	—	1,560·0	—	1,560·0	272·0
9	Kőszegremete . . .	—	—	337·4	—	337·4	189·8
10	Mózesfalu	—	—	368·4	—	368·4	181·6
11	Ráksa	—	—	1,037·1	—	1,037·1	331·5
12	Rózsapallag	—	—	22·5	—	22·5	22·5
13	Tartolcz	—	—	1,459·5	—	1,459·5	142·3
14	Terep	—	—	45·9	—	45·9	45·9
15	Turvékonya	—	—	—	687·4	687·4	687·4
16	Vámfalu	—	—	2,790·4	—	2,790·4	—
	Összesen	—	—	30,375·3	1,186·2	31,561·5	3,591·9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
9,749·3	—	—	3,092·1	514·6	129·3	7·5	—	6,302·6
118·2	—	—	—	90·7	66·8	—	—	122·5
8,747·2	—	—	535·2	941·0	—	857·0	498·4	5,915·6
125·4	—	—	—	896·3	—	—	—	228·2
2,787·9	—	—	—	169·0	197·4	—	—	2,594·9
—	—	—	—	65·7	22·1	—	—	—
6·0	—	—	—	—	—	—	—	6·0
1,288·0	—	—	—	—	95·2	77·5	—	1,387·3
147·6	—	—	—	295·1	—	—	—	42·3
186·8	—	—	—	—	5·3	—	—	363·1
705·6	—	—	—	106·4	239·0	—	—	691·7
—	—	—	—	—	22·5	—	—	—
1,317·2	—	—	—	46·6	146·2	—	—	1,266·7
—	—	—	—	—	44·3	—	—	1·6
—	—	—	—	—	24·2	—	—	663·2
2,790·4	—	—	—	—	—	135·6	—	2,654·8
27,969·6	—	—	3,627·3	3.125·4	992·3	1,077·6	498·4	22,240·5

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztere					
	II. Csengeri járás.						
1	Atya	—	—	—	18·0	18·0	18·0
2	Csegöld	—	—	428·1	—	428·1	404·3
3	Nagygécz	—	—	—	253·2	253·2	253·2
4	Szamosdob	—	—	—	145·0	145·0	145·0
5	Vetés	—	—	—	60·0	60·0	60·0
	Összesen	—	—	428·1	476·2	904·3	880·5

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint						
		az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	—	—	—	—	18·0
23·8	—	—	—	—	—	—	198·1	428·1
—	—	—	—	—	—	—	—	55·1
—	—	—	—	—	—	—	—	145·0
—	—	—	—	—	—	—	—	60·0
23·8	—	—	—	—	—	—	198·1	706·2

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztere					
	III. Erdődi járás.						
1	Alsóboldád . . .	—	—	1,179·4	276·6	1,456·0	1,456·0
2	Alsóhomoród . . .	—	—	1,388·5	—	1,388·5	893·4
3	Béltekhodos . . .	—	—	443·0	—	443·0	443·0
4	Bükkszoldobágy . .	—	—	2,985·3	—	2,985·3	1,878·3
5	Dobra	—	—	1,125·1	294·0	1,419·1	1,419·1
6	Erdőd	—	—	—	4,639·4	4,639·4	4,639·4
7	Felsőboldád . . .	—	—	2,747·0	—	2,747·0	2,747·0
8	Felsőhomoród . . .	—	—	1,707·5	—	1,707·5	551·8
9	Hirip	—	—	—	303·0	303·0	—
10	Kisszokond . . .	—	—	2,191·7	—	2,191·7	2.175·4
11	Középhomoród . .	—	—	2.436·4	—	2,436·4	593·8
12	Krasznabéltek . .	—	—	—	701·2	701·2	701·2
13	Krasznasándorfalu .	—	—	170·3	—	170·3	170·3
14	Krasznaterebes . .	—	—	—	178·9	178·9	178·0
15	Laphegy	—	—	2,261·4	—	2,261·4	2,261·4
16	Meddes	—	—	60·0	1,607·0	1,667·0	1,667·0
17	Nagymadarász . .	—	—	—	866·4	866·4	866·4
18	Nagyszokond . . .	—	—	688·6	—	688·6	688·6
19	Nántü	—	—	442·3	—	442·3	442·3
20	Oláhgyürüs . . .	—	—	35·0	2.008·8	2,043·8	2,043·8
21	Páczafalu	—	—	846·7	—	846·7	465·4
22	Piskárkos	—	—	—	215·8	215·8	215·8
23	Rákosterebes . . .	—	—	177·7	1,203·1	1,380·8	1,380·8
24	Résztelek	—	—	—	774·9	774·9	31·6
25	Szakasz	—	—	—	146·4	146·4	146·4
26	Szinfalu	—	—	1,492·8	463·4	1,956·2	1,023·4
	Összesen	—	—	22,278·7	13,678·9	35,957·6	29,123·5

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	—	—	328·4	—	1,127·6
495·1	—	—	—	—	—	150·8	1,237·7	—
—	—	—	—	—	—	30·1	—	412·9
1,107·0	—	—	—	—	—	60·0	1,758·2	1,167·1
—	—	—	—	—	—	369·6	—	1,049·5
—	—	—	—	3·5	3·4	—	3,053·6	1·578·9
—	—	—	—	—	—	172·4	—	2,574·6
1,155·7	—	—	—	—	—	42·5	1,665·0	—
303·0	—	—	—	10·5	—	—	—	292·5
16·3	—	—	—	—	—	69·6	—	2,122·1
1,842·6	—	—	—	—	—	46·9	2,389·5	—
—	—	—	—	—	—	116·1	—	585·1
—	—	—	—	—	—	170·3	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	178·9
—	—	—	—	—	—	57·9	—	2,203·5
—	—	—	—	—	—	27·4	—	1,639·6
—	—	—	—	—	—	377·5	488·9	—
—	—	—	—	—	—	114·6	—	574·0
—	—	—	—	—	—	160·5	—	281·8
—	—	—	—	—	—	91·3	—	1,952·5
381·3	—	—	—	—	—	28·5	818·2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	215·8
—	—	—	—	—	—	207·7	—	1,173·1
743·3	—	—	—	—	—	—	774·9	—
—	—	—	—	—	—	—	—	146·4
932·8	—	—	—	—	—	90·5	1,865·7	—
6,834·1	—	—	—	14·0	3·4	2,712·6	15,051·7	18,175·9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	IV. Fehérgyarmati járás						
1	Darnó	—	—	—	38·5	38·5	38·5
2	Fehérgyarmat . . .	—	—	—	352·2	352·2	352·2
3	Fülesd	—	—	—	211·0	211·0	211·0
4	Jánk	—	—	—	569·1	569·1	569·1
5	Kisar	—	—	—	80·0	80·0	80·0
6	Kisszekeres	—	—	—	283·7	283·7	283·7
7	Kömörő	—	—	—	544·0	544·0	544·0
8	Majtis	—	—	—	164·0	164·0	164·0
9	Magyar	—	—	—	25·7	25·7	—
10	Penyige	—	—	—	242·1	242·1	242·1
11	Sonkád	—	—	—	117·0	117·0	117·0
12	Szatmárcseke . . .	—	—	—	640·0	640·0	640·0
13	Turistvándi	—	—	—	119·0	119·0	119·0
14	Tursicse	—	—	—	456·3	456·3	465·3
	Összesen	—	—	—	3842·6	3842·6	3816·9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint						
		az erdőtörvény 17. §-a szerint						
		az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	—	—	—	38·5	—
—	—	—	—	—	—	—	—	352·2
—	—	—	—	—	—	—	—	211·0
—	—	—	—	—	—	—	520·1	49·1
—	—	—	—	5·2	32·9	—	—	41·9
—	—	—	—	—	—	—	283·7	—
—	—	—	—	—	—	—	—	544·0
—	—	—	—	—	—	—	49·3	114·7
25·7	—	—	—	—	—	—	—	25·7
—	—	—	—	—	—	—	—	242·1
—	—	—	—	—	—	—	—	117·0
—	—	—	—	—	—	—	—	640·0
—	—	—	—	—	—	—	—	119·0
—	—	—	—	—	—	—	456·3	—
25·7	—	—	—	5·2	32·9	—	1347·9	2456·6

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdőtalajon álló erdő	nem feltétlen erdőtalajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	V. Mátészalkai járás						
1	Fábiánháza	—	—	—	42·0	42·0	—
2	Kántorjánosi . . .	—	—	—	31·0	31·0	—
3	Nyircsaholy	—	—	3·5	4·0	7·5	—
4	Nyirvasvári	—	—	200·0	717·1	917·1	717·1
5	Olcsvaapáti	—	—	—	298·0	298·0	298·0
6	Szamosszeg	—	—	—	268·0	268·0	268·0
7	Vitka	—	—	—	26·1	26·1	—
	Összesen	—	—	203·5	1,386·2	1,589·7	1,283·1

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
42·0	—	—	—	—	—	42·0	—	—
31·0	—	—	—	—	—	—	—	31·0
7·5	—	—	—	—	—	—	—	7·5
150·0	50·0	—	—	—	—	—	—	917·1
—	—	—	—	—	—	—	—	298·0
—	—	—	—	—	20·4	—	—	247·6
26·1	—	—	—	—	—	—	—	26·1
256·6	50·0	—	—	—	20·4	42·0	—	1,527·3

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	VI. Nagybányai járás.						
1	Alsófernezely . . .	525·4	—	4,968·0	21·1	5,514·5	579·8
2	Alsóujfalu	—	—	—	5·7	5·7	—
3	Bajfalu	35·8	—	120·1	0·6	156·5	126·4
4	Balotafalu	—	—	—	28·5	28·5	—
5	Dióshalom	309·4	—	2,924·6	187·7	3,421·7	250·4
6	Erdőszáda	—	—	—	946·3	946·3	843·0
7	Farkasaszó	—	—	80·8	307·3	388·1	317·3
8	Feketefalu	14·3	—	44·0	—	58·3	3·8
9	Felsőfernezely . . .	—	—	1,012·3	—	1,012·3	—
10	Felsősándorfalu . .	—	—	343·7	—	343·7	66·3
11	Giródtótfalu	—	—	803·5	—	803·5	421·3
12	Györkefalu	—	—	182·9	—	182·9	162·2
13	Kapnikbánya . . .	78·2	—	3,570·6	—	3,648·8	—
14	Kékesoroszfalu . . .	—	—	—	107·4	107·4	97·7
15	Kisbánya	31·7	—	346·7	—	378·4	—
16	Láposhidegkut . . .	—	—	—	336·3	336·3	39·3
17	Magyarkékes	—	—	—	165·8	165·8	165·8
18	Miszmogyorós . . .	—	—	817·7	—	817·7	668·2
19	Misztótfalu	200·7	—	10,658·1	—	10,358·8	2,963·0
20	Nyegrefalu	—	—	650·7	54·6	705·3	—
21	Oláhkékes	—	—	—	6·8	6·8	6·8
22	Oláhtótfalu	—	—	884·1	—	884·1	350·0
23	Szakállasdombó . .	—	—	816·1	—	816·1	539·1
24	Szamosujfalu . . .	—	—	947·4	43·5	1,017·9	388·0
25	Tománya	—	—	—	15·7	15·7	15·7
26	Tőkésbánya	—	—	—	145·7	145·7	65·7
27	Zazár	—	—	—	29·5	29·5	29·5
	Összesen	1195·5	—	29,198·3	2,400·5	32,794·3	8,099·3

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint						
		az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
4,871·7	63·0	5,355·9	—	21·1	—	157·5	—	—
5·7	—	—	—	—	—	—	—	5·7
28·6	1·5	—	—	—	4·0	59·5	—	93·0
28·5	—	—	—	—	—	—	—	28·5
3,171·3	—	2,503·9	—	—	—	852·8	—	65·0
103·3	—	—	—	—	—	—	—	946·3
70·8	—	—	—	—	—	12·0	—	376·1
54·5	—	—	—	—	—	—	—	58·3
1,011·5	0·8	1·9	—	—	—	1,010·4	—	—
277·9	—	177·4	—	—	—	66·3	—	—
382·2	—	—	—	—	712·6	90·9	—	—
20·7	—	95·5	—	—	—	87·4	—	—
3,648·8	—	3,648·8	—	—	—	—	—	—
9·7	—	63·7	—	—	—	43·7	—	—
378·4	—	—	—	—	—	378·4	—	—
297·0	—	—	—	—	—	39·3	—	297·0
—	—	—	—	—	—	29·0	—	136·8
149·5	—	—	—	—	—	194·6	—	623·1
7,895·8	—	8,059·6	—	1,053·7	—	578·1	1,165·1	2·3
705·3	—	216·5	—	—	—	488·2	—	0·6
—	—	—	—	—	—	—	—	6·8
534·4	—	—	—	—	—	—	884·1	—
277·0	—	670·9	—	—	—	145·2	—	—
629·9	—	—	—	7·4	—	43·5	967·0	—
—	—	—	—	—	—	—	—	15·7
80·0	—	—	—	—	8·7	—	—	137·0
—	—	—	—	29·5	—	—	—	—
24,629·7	65·3	20,793·4	—	1,111·7	725·3	4,276·8	3,016·2	2,870·9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	VII. Nagykárolyi járás.						
1	Börvely	—	—	—	23·0	23·0	23·0
2	Csanálos	—	—	—	355·6	355·6	355·6
3	Csomaköz	—	—	62·2	757·7	819·9	757·7
4	Érdengeleg	—	—	—	13·4	13·4	13·4
5	Érkörtvélyes. . . .	—	—	—	25·0	25·0	25·0
6	Gilvács	—	—	—	119·6	119·6	119·6
7	Kálmánd	—	—	—	80·0	80·0	80·0
8	Mérk	—	—	6·0	808·0	814·0	808·0
9	Mezőfény	—	—	—	2,954·1	2,954·1	2,954·1
10	Mezőpetri	—	—	—	69·1	69·1	69·1
11	Szaniszló	—	—	—	1,965·0	1.965·0	1,965·0
12	Vállaj.	—	—	—	3,192·0	3,192·0	3,192·0
	Összesen	—	—	68·2	10,362·5	10,430·7	10,362·5

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	6·3	—	—	—	16·7
—	—	—	—	4·5	—	18·1	—	333·0
62·2	—	—	—	—	—	29·2	—	790·7
—	—	—	—	—	—	—	—	13·4
—	—	—	—	—	—	—	—	25·0
—	—	—	—	0·8	—	—	—	118·8
—	—	—	—	—	—	16·4	—	63·6
6·0	—	—	—	—	—	—	—	14·0
—	—	—	—	5·3	—	3·4	—	2,945·4
—	—	—	—	—	—	—	—	69·1
—	—	—	—	—	—	—	—	1,965·0
—	—	—	—	—	—	—	644·5	2,547·5
68·2	—	—	—	16·9	—	67·1	644·5	9,702·2

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	VIII. Nagysomkuti járás.						
1	Berkeszpataka . . .	—	—	794·2	—	794·2	794·2
2	Bacsonfalva	—	—	3,322·0	—	3,322·0	3,322·0
3	Csolt	—	—	64·0	—	64·0	64·0
4	Duruzsa.	—	—	—	54·6	54·6	54·6
5	Erdőaranyos. . . .	—	—	425·0	—	425·0	425·0
6	Fehérszék	—	—	—	2,466·1	2,466·1	2,466·1
7	Gyökeres	—	—	1,121·1	—	1,121·1	398·4
8	Hagymáslápos . . .	—	—	—	560·7	560·7	560·7
9	Hovrilla.	—	—	—	6·3	6·3	—
10	Jávorfalu	—	—	646·3	—	646·3	646·3
11	Jeder	—	—	2·736·7	—	2,736·7	2,671·9
12	Jóháza	—	—	732·4	—	732·4	—
13	Karulya.	—	—	—	85·1	85·1	85·1
14	Kisfentős	—	—	—	111·0	111·0	111·0
15	Koltó	—	—	—	678·0	678·0	678·0
16	Kovás	—	—	2,442·3	—	2,442·3	1,397·3
17	Kőváralja	—	—	616·1	—	616·1	—
18	Kővárgara	—	—	197·5	—	197·5	—
19	Kővárhosszufalu . .	—	—	—	1,382·8	1,382·8	1,382·8
20	Kővárkölcse	—	—	—	558·5	558·5	302·0
21	Kővárremete . . .	—	—	80·5	875·1	955·6	955·6
22	Magyarberkesz . . .	—	—	676·3	—	676·3	676·3
23	Nagybozinta	—	—	462·9	21·5	484·4	114·4
24	Nagyfentős	—	—	—	—	167·2	167·2
25	Nagykörtvélyes . .	—	—	1,316·8	327·9	1,644·2	1,210·7
26	Nagynyires	—	—	1,084·8	—	1,084·8	1,084·8
27	Nagysomkut. . . .	—	—	—	1,116·0	1,116·0	1,116·0
28	Pusztafentős	—	—	38·5	48·0	86·5	38·5
29	Somkutpataka . . .	—	—	116·0	—	116·0	111·0
30	Szakállasfalva . . .	—	—	—	2·0	2·0	2·0
31	Szamosfericse . . .	—	—	983·3	—	983·3	983·3
32	Szamostölgyes . . .	—	—	—	53·0	53·0	53·0
33	Szappanpataka. . .	—	—	2·5	79·5	82·0	80·4
34	Törökfalu	—	—	442·3	130·1	572·4	556·3
	Összesen	—	—	18,301·0	8,556·2	26,857·2	22,341·7

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	222·7	9·0	423·1	—	139·4
—	—	—	—	—	109·9	—	—	3,212·1
—	—	—	—	—	—	—	—	64·0
—	—	—	—	2·9	—	—	—	51·7
—	—	—	—	—	—	—	—	425·0
—	—	1,672·8	—	8·1	11·2	727·4	—	46·6
722·7	—	652·2	—	—	—	468·9	—	—
—	—	—	—	—	—	100·0	—	460·7
6·3	—	—	—	—	—	—	—	6·3
—	—	—	—	—	—	103·9	—	542·4
64.8	—	—	—	19·8	—	386·9	—	2,330·0
732·4	—	—	—	—	—	—	—	723·4
—	—	—	—	—	10·4	66·8	—	7·9
—	—	—	—	—	5·5	87·4	—	18·1
—	—	—	—	—	—	155·1	—	522·9
1,045·0	—	—	—	20·0	71·0	2,223·5	—	127·8
616·1	—	—	—	—	—	—	—	616·1
197·5	—	—	—	11·2	—	—	—	185·3
—	—	—	—	—	—	300·0	—	1,082·8
256·5	—	—	—	—	—	186·1	—	372·4
—	—	—	—	—	—	80·5	—	875·1
—	—	—	—	37·1	13·6	—	—	625·6
370·0	—	462·9	—	—	—	—	—	21·5
—	—	—	—	161·5	—	—	—	5·7
433·5	—	—	—	—	—	575·4	—	1,068·8
—	—	—	—	—	—	1,026·5	—	58·3
—	—	—	—	—	110·0	707·1	—	298·9
48·0	—	—	—	—	—	48·0	—	38·5
5·0	—	—	—	2·9	—	24·7	—	88·4
—	—	—	—	—	—	—	—	2·0
—	—	—	—	—	—	—	—	983·3
—	—	—	—	—	—	2·5	—	50·5
1·6	—	—	—	—	2·5	27·0	—	52·5
16·1	—	—	—	5·2	24·8	226·1	—	316·3
4,515·5	—	2,787·9	—	491·4	367·9	7,946·9	—	15,263.1

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	IX. Szatmári járás.						
1	Adorján	—	—	—	372·0	372·0	372·0
2	Batiz	—	—	—	908·0	908·0	908·0
3	Egri	—	—	—	18·9	18·9	18·9
4	Kishodos	—	—	—	1·1	1·1	1·1
5	Magosliget	—	—	—	85·0	85·0	85·0
6	Mikola	—	—	—	108·0	108·0	108·0
7	Nagyhodos	—	—	—	26·8	26·8	26·8
8	Nagypalád	—	—	—	564·7	564·7	564·7
9	Pálfalva	—	—	—	120·0	120·0	120·0
10	Sárközujlak	—	—	472·8	9,704·9	10,077·7	5,931·9
11	Szatmárzsadány . .	—	—	—	54·8	54·8	54·8
12	Szatmárudvari . . .	—	—	—	625·0	625·0	625·0
	Összesen	—	—	472·8	12,589·2	13,062·0	8,816·2

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	—	9·0	—	—	363·0
—	—	—	—	—	—	—	—	908·0
—	—	—	—	—	—	—	—	18·9
—	—	—	—	—	—	—	—	1·1
—	—	—	—	—	—	—	—	85·0
—	—	—	—	—	—	—	—	108·0
—	—	—	—	—	—	—	—	26·8
—	—	—	—	—	—	—	—	564·7
—	—	—	—	—	—	—	—	120·0
4,245·8	—	—	—	—	—	—	—	10,077·7
—	—	—	—	—	54·8	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	625·0
4,245·8	—	—	—	—	63·8	—	—	12,998·2

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	X. Szinérváraljai járás						
1	Apa	—	—	—	52·0	52·0	52·0
2	Apahegypuszta . .	—	—	—	83·3	83·3	83·3
3	Alsóhuta	—	—	1,191·2	—	1,191·2	518·2
4	Aranyosmeggyes . .	—	—	—	1,445·7	1,445·7	1,445·7
5	Borlafalu	—	—	991·3	—	991·3	497·9
6	Borválaszut	—	—	870·6	366·0	1236·6	844·0
7	Buság	—	—	—	32·0	32·0	—
8	Iloba . . . r . . .	—	—	2,585·8	86·3	2,672·1	1477·8
9	Ilobabánya telep .	—	—	80·5	—	80·5	80·5
10	Józsefháza	—	—	28·6	459·4	488·0	—
11	Kissebespatak . . .	—	—	3,139·2	—	3,139·2	387·8
12	Kissikárló	—	—	172·0	—	172·0	—
13	Mogyorós	—	—	4,288·4	—	4,288·4	2,508·4
14	Nagysikárló	—	—	3,492·0	—	3,492·0	2,400·0
15	Papbikó	—	—	704·2	294·0	998·2	391·2
16	Patóháza	—	—	—	58·0	58·0	—
17	Remetemező . . .	—	—	—	539·4	539·4	539·4
18	Szamosberencze . .	—	—	—	80·0	80·0	80·0
19	Szamosborhid . . .	—	—	—	33·0	33·0	33·0
20	Szamosmonostor . .	—	—	29·0	—	29·0	—
21	Beleskyehuta . . .	—	—	1,707·7	—	1,707·7	680·0
22	Szinyérváralja . . .	—	—	1,644·7	—	1,644·7	94·6
	Összeg	—	—	19,925·2	3529·1	23,454·3	12,113·9

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdője	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
—	—	—	—	—	—	—	—	52·0
—	—	—	—	—	—	—	—	83·3
673·0	—	—	—	—	—	—	1,191·2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1,445·7
493·4	—	—	—	—	—	192·9	798·4	—
392·6	—	—	—	—	—	—	1,236·6	—
32·0	—	—	—	—	—	—	—	32·0
1,194·3	—	—	34·4	—	—	258·8	1,756·1	622·8
—	—	—	—	—	—	80·5	—	—
488·0	—	—	—	—	—	—	—	488·0
2751·4	—	—	—	16·7	—	248·8	—	2,874·5
172·0	—	—	—	—	—	172·0	—	—
1780·0	—	—	—	—	—	—	4,288.4	—
1092·0	—	—	—	—	—	386·0	2,066·0	540·0
607·0	—	—	—	—	—	—	998·2	—
58·0	—	—	—	—	—	—	—	58·0
—	—	—	—	—	—	—	—	539·4
—	—	—	—	—	—	—	—	80·0
—	—	—	—	—	—	—	—	33·0
29·0	—	—	—	—	—	—	—	29·0
1027·7	—	—	—	—	—	—	1,707·7	—
1550·1	—	—	—	10·0	133·5	26·1	—	1,575·1
113,40·5	—	—	34·4	26·7	133·5	1,365·1	13442·6	8452·0

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Folyószám	A járás és község neve	Az erdő- talajminőség szerint: védő-erdő	futó homokon álló erdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen	fanemek: tölgy-erdő
		katasztери					
	Összesítés:						
	Felsőbánya város . .	62·2	—	9,277·7	149·5	9,489·4	1,350·4
	Nagybánya város .	320·7	—	28,036·1	1,800·9	30,157·7	5,341·8
	Nagykároly város .	—	—	—	534·2	534·2	—
	Szatmárnémeti város	—	—	—	6,039·4	6,039·4	5,092·4
	Avasi járás	—	—	30,375·3	1,186·2	31,561·5	3,591·9
	Csengeri járás . . .	—	—	428·1	476·2	904·3	880·5
	Erdődi járás. . . .	—	—	22,278·7	13,678·9	35,957·6	29,123·5
	Fehérgyarmati járás	—	—	—	3,842·6	3,842·6	3,816·9
	Mátészalkai járás .	—	—	203·5	1,386·2	1,589·7	1,283·1
	Nagybányai járás .	1,195·5	—	29,198·3	2,400·5	32.794·3	8,099·3
	Nagykárolyi járás .	—	—	68·2	10,362·5	10,430·7	10,362·5
	Nagysomkuti járás .	—	—	18,301·0	8,856·2	26,857·2	22,341.7
	Szatmári járás. . .	—	—	472·8	12,589·2	13,062·0	8,816·2
	Szinérváraljai járás.	—	—	19,925·2	3,529·1	23,454·3	12,113·8
	Főösszeg	1,678·4	—	125,564·9	68,531·6	195,774·9	112,215·0

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület szerint		tulajdonjogi minőség szerint az erdőtörvény 17. §-a szerint az erdőgazdasági terv szerint kezelendő						nem
bükk- és más lomb-erdő	fenyőerdő	állami erdő	törvény-hatósági és városi erdő	községi erdő	egyházi testületek és személyek erdeje	közbirtokossági erdő	hitbizományi erdő	magán-erdő
hold								
8,139·0	—	4,741·5	4,439·1	—	2·8	—	—	306·0
24,815·9	—	12,585·0	16,557·7	—	—	378·7	—	636·3
—	—	—	—	—	—	—	—	534·2
947·0	—	—	6,039·4	—	—	—	—	—
27,969·6	—	—	3,627·3	3,125·4	992·3	1,077·6	498·4	22,240·5
23·8	—	—	—	—	—	—	198·1	706·2
6,834·1	—	—	—	14·0	3·4	2,712·6	15,051·7	18,175·9
25·7	—	—	—	5·2	32·9	—	1,347·9	2,456·6
256·6	50·0	—	—	—	20·4	42·0	—	1,527·3
24,629·7	65·3	20,793·4	—	1,111·7	725·3	4,276·8	3,016·2	2,870·9
68·2	—	—	—	16·9	—	67·1	644·5	9,702·2
4,515·5	—	2,787·9	—	491·4	367·9	7,946·9	—	15,263·1
4,245·8	—	—	—	—	63·8	—	—	12,998·2
11,340·5	—	—	34·4	26·7	133·5	1,365·1	13,442·6	8,452·0
83,446·6	115·3	40,907·8	30,697·9	4,791·3	2,342·3	17,866·8	34,199·4	64,969·4

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Mint ebből kitünik, a vármegye területén összesen van rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezelendő erdő 130,805·5 k. hold, magánerdő 64,969·4 k. hold, amelyből 48,188·2 k. hold feltétlen erdőtalajt képezvén, mint erdő állandóan fenntartandó és esetleges letarolás után legeltetéstől tilalmazandó és 6 év alatt mulhatatlanul befásitandó. Eszerint más mezőgazdasági mivelésre alkalmas nem feltétlen erdőtalajon álló magán erdő 16,781·2 k. hold van.

Az erdőtalaj 62%-át tölgy-, 38%-át bükk- és más lombfa foglalja el. Alárendelt mennyiségben előfordulnak a fenyő, a kőris, juhar, szil, nyár, éger, füz és hárs.

A vármegye területén lévő erdők használatával ez idő szerint lépést tart a vágás-területek beerdősitése. Az 1910. évben beerdősitendő volt az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó birtokokon 2256·0 k. hold, a magánbirtokokon 198·0 k. hold. Az erdősités — kivéve az oly területeket, amelyek előirás ellenére kihasználva nem lettek — foganatositva is lett mindenütt.

A kopárok befásitására nagy gond fordittatik.

A vármegye területén az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. §-a alapján eddig ki van jelölve 320·2 k. hold, önként beerdősiteni vállalt terület 295·2 k. hold, összesen 615·4 k. hold kopárterület, amelyből az 1910. év végéig befásitva lett 197·5 k. hold s a többi fásitása tovább folyik.

A vármegye területén levő erdők kezelésére alkalmazva van összesen 20, törvényes minősitéssel biró és 2 nem minősitett erdőtiszt, az őrzés és védelem gyakorlására 66 szakvizsgázott és 325 nem képesitett erdőőr.

A vármegye erdőgazdaságának ismertetése czéljából említésre érdemes nagyobb erdőbirtokok a következők.

A m. kir. kincstár erdőbirtoka.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal kezelése alatt álló szatmárvármegyei erdőbirtok keletkezése többféle.

A láposbányai m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó erdőségeknek Misztótfalu község határában fekvő része részben a gróf Aspermont-család birtokához tartozott volt s erről a családról szállott át a gróf Károlyi-családra, de 1874. évig a misz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tótfalui többi erdővel és a kincstári birtokokkal együtt a kincstárral közösen kezeltetett.

Az ecsedi várhoz tartozó Szatmár, Szabolcs, Bereg, Ugocsa, Bihar, Kraszna és Középszolnok vármegyékben fekvő gróf Károlyi-féle erdőket a gróf Károlyi Antal által 1776. és 1778. években kiadott reversalisok értelmében azonban a m. kir. kincstár részére fenntartott az a jog terhelte, hogy a kir. kincstár bányászati czélokra ezekből az erdőkből szabadon és ingyen használhatott fát. Ezen teher megváltása fejében jutottak 1874-ben és folytatólag 1875-ben az emlitett erdők a m. kir. kincstárnak korlátlan, minden szolgalomtól mentes kizárólagos tulajdonába.

A Nagybozinta, Fehérszék és Gyökeres községek határaiben elterülő erdők a legrégibb idő óta kincstári birtokot képeztek, de a nagybozintai erdő 1669-ben báró Korniss Gáspárnak, a fehérszéki 1667-ben Keresztury Jánosnak és a gyökeresi 1615-ben Bethlen Gábor fejedelem donátionális levelével Kun Lászlónak és nejének elzálogosittatott. Ezen családok utódaitól — illetve jogutódaitól — az erdőket az 1782. és 1783. évben összeült Quindenalis fórum visszaitélte a kincstárnak, amely a volt tulajdonosok által eszközölt befektetések megváltása fejében a nagybozintai erdő után az 1830. évben 657 tallér és 424 frt. 38 krt, a fehérszéki erdő után ugyanazon évben 12,855 frt. 34 krt. és végül a gyökeresi erdő után az 1826. évben 18,380 frt. és 12½ krt. fizetvén, ezeknek az erdőknek korlátlan — és a gyökeresi volt urbéresek igényeinek 1871-ben történt kielégitése után — szolgalommentes, kizárólagos tulajdonába jutott.

Az Alsófernezely község határában fekvő erdőség 1591-ben br. Herbenstein Feliczián nak adományoztatott, aki akkor a nagybányai, felsőbányai és láposbányai, valamint a kapniki kincstári bányákat tartotta bérben. A birtoklási jog később a leányágra is kiterjesztetvén, a birtok a Korda, némelyek szerint a Fekete nemes családra szállott, mely család kihalván, 1723-ban az erdőség ismét a kincstár birtokába került vissza és az 1880-ban keresztülvitt urbéri birtokrendezés folytán szolgalommentessé is vált.

A Nagybánya város határabeli kincstári erdők keletkezésének története visszanyul I. Róbert Károly király idejébe, mert birtokviszonyait az ő adomány-, illetve szabadságlevele szabályozta. Ez a levél azonban időközben elégett s igy Nagy Lajos királyunk 1347. évben kelt szabadság-levele az az okmány,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

amely mint első hiteles irat intézkedik aziránt, hogy „Asszonypataka és Jazurbánya — a mai Nagybánya — határai körös-körül három mértföldnyire legyenek a bányászat czéljaira fenntartva, kivéve, ha azon a földön már más megszállott vagy Nemeseknek helysége lenne“. Ebbe a határba estek az itt emlitett kincstári erdők, melyek birtoklása iránt Zsigmond és Mátyás királyok levelei is hasonlólag intézkednek. A királyi bányák, — amelyek czéljaira ezek a bányák fenntartattak — Mátyás király idejétől 1463—1685-ig a városnak, illetőleg a város egyes polgárainak haszonbérbe adatván, Nagybánya városa az erdők kihasználására nagyobb hatáskört nyert ugyan, de sohasem volt a Nagy Lajos-féle adománylevélben emlitett (körös-körül három mértföldnyi) terület birtokában, mivel már akkor abban a közterületben számos telepitvény, nemesi és kizárólagosan kincstári birtok volt, mely birtokokra nézve azonban határjárás kellő formában sohasem vitetett keresztül. Igy történhetett azután, hogy 1490 táján a Drágffyak, mint Kővár urai, az asszonypataki bányászkodóktól bizonyos törzsbért kezdtek szedni az erdők kihasználása fejében. Ez ellen Nagybánya város felfolyamodott II. Ulászló királyhoz, aki 1562-i visszaitélő levelében a polgárokat a törzsbér fizetése alól felmentette és az erdőknek mint *koronai* tulajdonnak szabad kihasználását a város polgárai, bányabirtokosai és albérlői (urburusai) számára ujból biztositotta.

Ezután nemsokára az erdőknek kincstári kezelésbe vétele is elrendeltetett (1689-ben) és ettől az időtől kezdődtek a surlódások a város és a kincstár között a kezelési illetékesség, a kihasználási mód és főleg a tulajdonjog körül, mely surlódások 300 év után végre az 1892., illetve 1893. évben befejezett birtokegyezséggel s a város erdőségeinek a fenntartott erdőkből való kihasitásával befejeződtek, illetve megszüntek.

A Felsőbánya város határában fekvő erdők is reservált bányászati czélra fenntartott) erdők voltak hasonlatos viszonyok között, mint az előbbiek. Ezekből az erdőkből egy a mult század elején kötött egyezséggel vált ki Felsőbánya város erdeje és a kizárólagosan kincstári erdő, melyre azonban a kiválás után is még teherként nehezedett Felsőbánya városnak az a joga, hogy a kincstári erdőkben a mellékhaszonvételeket szabadon gyakorolhatta, a kiválási folyamat befejezte után is

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fennmarad még egy rész, az ugynevezett „közös erdő“ a kincstár és város közös tulajdonában, melyet azonban 1888-ig csak a város használt. Ebben az évben azonban a birtokviszony végleges szabályozásáig használaton kivül helyeztettek és igy volt 1910-ig, amely évben végrehajtatott az 1909. év augusztus havában a város és kincstár között kötött egyezség, amelynek folytán a közös erdőből kivált kizárólagos kincstári birtok és a többi felsőbányai határbeli kincstári erdő is szolgalommentes és tehermentes kincstári tulajdonná lett.

Arra nézve, hogy a kapniki erdők mi uton-módon és mikor jutottak a m. kir. államkincstár tulajdonába, semmiféle hiteles adat nincs. Valószinü, hogy már a 14—15. században, — mikor Kapnikon már kincstári bányák léteztek — azoknak fával való ellátására a bányák körüli erdőségek kihasználtattak és kincstári birtokba vétettek.

Az ugynevezett „fiskalitási“ erdők államkincstári birtokbajutásának pontos ideje szintén kérdéses. Ezek az erdők a „Fiskalitás“ néven az 1664. évben létrejött vasvári békekötés után I. Lipót király alatt az ismét felkarolt bányászathoz a szatmári vár kötelékéből utaltattak át, de ezen átutalás időpontja vagy az erre vonatkozó legmagasabb elhatározás ki nem mutatható, mert annak kimutatása már 1761-ben is sikertelenül kiséreltetett meg. Ezekben az erdőkben a fairtási és legeltetési jogoknak a községektől való elkülönitése végett 1841-ben maga a „Fiskalitás“ kezdett pert urasága a kincstár ellen. Az ezen perben 1846. évben hozott előitélet azonban a bekövetkezett országos zavarok miatt végre nem hajtatott. 1857-ben indult meg ujra a pereskedés, mely éveken át tartva, végre 1879-ben, illetve 1883—1885. években nyert befejezést és ezzel az államkincstárnak ezek az erdei is szolgalommentesekké váltak.

A fentiek szerint alakult kincstári erdőbirtok három nagyobb és négy kisebb különálló erdőtestet képez, melyek határai a következők:

A láposbányai erdőgondnokság Misztótfalu határbeli része északon a felsőfalui erdőkkel, keleten Nagybánya város erdejével s a láposbányai belsőségekkel, délen a láposbányai volt urbéresek és gróf Károlyi Lajos erdejével, nyugaton Misztótfalu és Vámfalu erdőségeivel határos.

A fernezelyi erdőtest északon a felsőbányai „Bulat“ nevü

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

erdővel, keleten a máramarosi kincstári erdőkkel, továbbá Felsőbánya város, az alsófernezelyi volt urbéresek erdeivel és legelőivel, valamint Kisbánya község bel- és külterületeivel, délről Giródfaluval, nyugaton Nagybánya város erdejével s közben a felsőfernezelyi legelőkkel határos.

A kapniki erdőtest északon a kapniki, máramarosi kincstári és budfalui erdőkkel és legelőkkel, nyugaton Felsőbánya város erdeivel, délről Laczfalu és Dióshalom volt urbéreseinek erdő- és legelőilletőségével, valamint a kapniki erdőgondnoksághoz tartozó szolnok-dobokavármegyei erdőkkel, közbe gróf Teleki Géza erdejével, keleten pedig a kohóvölgyi erdőgondnoksággal és Budfalu máramarosmegyei községgel határos.

A nagybozintai erdőt északról Nagybozinta és Miszmogyorós község rétjei és legelői, keletről Zavar község rétjei és az egyház erdeje, délről és nyugatról Zavar és Nagybozinta község rétjei határolják.

fekszik		Az erdő- talajminőség szerint			
járás	községi határ	véderdő	feltétlen erdő-talajon álló erdő	nem feltétlen erdő-talajon álló erdő	összesen
		kataszteri			
Nagybányai	Láposbánya	—	—	—	—
	Misztótfalu	200·70	7,860·20	0·20	8,061·10
	Miszbánya	—	—	—	—
	Alsófernezely	525·40	4,810·40	—	5,335·80
	Nagybánya	320·70	12263·20	—	12583·90
	Felsőfernezely	—	—	1·90	1·90
	Felsőbánya	71·40	3,204·30	—	3,275·70
	Nyegrefalu	22·90	185·70	—	208·60
	Dióshalom	258·50	2,228·20	—	2,846·70
	Kapnikbánya	161·10	3,401·74	—	3,562·84
	Szakállasdombó	—	—	631·80	631·80
	Felsősándorfalu	—	—	286·60	286·60
	Györkefalu	—	—	103·00	103·00
	Kékesoroszfalu	—	—	56·30	56·30
	Bajfalu	—	—	—	—
Szinérváraljai	Buság	—	—	—	—
Nagysomkuti	Nagybozinta	—	—	462·90	462·90
	Fehérszék	—	—	1,672·84	1,672·84
	Gyökeres	—	652·20	—	652·20
	Összesen	1,560·70	34605·94	3,215·54	39382·18

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A fehérszéki erdő határai északról Fehérszék község erdeje, legelője és rétjei, keletről Nagysomkut község és az egyház erdeje, délről gróf Teleki Géza erdeje és legelője és Nagynyires község szántói, nyugatról a fehérszéki rétek és lukácsfalui szántók.

A gyökeresi erdő határai északról és keletről Gyökeres és Nagynyires községek külsőségei, délről és nyugatról Gyökeres község belsőségei és a szilágymegyei Kelencze község.

A sándorfalui erdőt északon Kékesoroszfalu és Felsősándorfalu, keleten Györkefalu, délen Gyertyános és Füred, nyugaton Szakállasdombó községek, illetve az ottani volt urbéresek külsőségei, erdei és legelői határolják.

Egyébként az erdőbirtok az északi szélesség 40°, 25′ és 47° 52′ között és a Ferrótól számitott keleti hosszuság 40° 59′ és 41° 35′ között fekszik. Községi határok, talajminőség és fanemek szerint részletezve:

terület					
fanemek szerint			Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a alá tartozó	Hozzá tartozik	
tölgy	bükk és más	fenyő		egyéb termékeny	termé-ketlen
hold					
—	—	—	—	17·18	0·10
1,570·10	6,226·90	264·10	8,061·10	166·84	2·50
—	—	—	—	1·54	—
548·20	4,633·60	154·00	5,335·80	200·04	79·70
—	11,463·40	1,120·50	12,583·90	508·12	8·50
—	1·90	—	1·90	3·04	19·00
257·60	3,000·60	17·50	3,275·70	69·21	70·49
—	208·60	—	208·60	25·70	1·40
—	2,054·00	432·70	2,486·76	147·20	29·30
29·20	2,942·64	591·00	3,562·84	439·59	113·18
499·10	132·70	—	631·80	92·33	9·10
286·60	—	—	286·60	4·43	4·50
103·00	—	—	103·00	—	1·40
56·30	—	—	56·30	—	1·40
—	—	—	—	1·40	—
—	—	—	—	0·98	—
457·50	5·40	—	462·90	2·00	—
1,672·84	—	—	1,672·84	2·43	12·20
425·40	226·80	—	652·20	2·50	2·10
5,905·84	30,896·54	2,579·80	39,382·18	1,684·53	354·87

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A földesuri jogok a m. kir. államkincstár kizárólagos tulajdonát képezik.

A vadászati jog az erdőtiszteknek fenntartott 9095·10 k. hold kivételével az egész erdőbirtokon bérbe van adva gróf Teleki Gézának, gróf Károlyi Lajosnak és gróf Teleki Pálnak.

A fernezelyi erdőgondnokságban a kincstár az usztatási jogot is gyakorolja.

Az erdőbirtokra nehezedő adók a következők:

Földadó	6,238	kor.
Házbér és házosztályadó	165	„
Kereseti adó	15	„
Tőkekamatadó	85	„
Általános jövedelmi pótadó	1,958	„
Országos betegápolási adó	325	„
Utadó	650	„
Törvényhatósági pótadó	2,601	„
Iskolai és óvodai adó	198	„
Községi pótadó	2,495	„
Összesen	14,730	kor.

Végül megemlitendő a halászati jog, amelynek házi gyakorlására a kezdő lépések már meglettek téve és amelynek révén a halászatra alkalmas vizeknek benépesitése terveztetik.

Az erdőbirtok három főteste a közép- és átmenőleg a magas hegység jellegével bir, mig a különálló négy kisebb birtoktest sik fekvésü, illetve dombos és kis részben előhegységet képez. Utóbbiakra kevesebb az átlagos évi csapadékmennyiség, mig a nagyobb erdőtestekben, amelyek a közép és magas hegységhez tartoznak, soknak monhdató. Uralkodó szél az északi és északnyugati, de eddig számbavehető károkat nem okozott. Elvétve és jelentéktelen kárt okozva előfordult délről jövő vihar is. Az éghajlat csak az északi részeken mondható hidegnek, mig általánosságban elég enyhe, az összefüggő nagyobb erdőtestekben 7—8° C., a sikvidéki és kisebb erdőrészekben 10—12° C. átlagos hőmérséklettel.

A hegységi erdőkben a fővölgyek észak-déli irányuak és csak kivételesen huzódnak keletről nyugat felé. A völgyek ennél-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fogva elég légáramlattal birnak, amely körülmény télen erős hidegben nyilvánul meg, ugy, hogy 28°-os hideg is előfordul.

A deczember és január rendesen száraz hideget hoz. Nagyobb havazások csak január közepén következnek be, de néha márczius hó végéig is eltartanak. A siksági és dombvidéki erdőrészekben a telek csapadékban szegényebbek. Ezekben az erdőkben gyakoriak a késői fagyok, mig a hegységi erdőkben a vegetácziónak csak későbben (mintegy 2—3 héttel) történő megindulása folytán ezek csak ritkán tapasztalhatók.

A hegyvidéki erdőrészekben a feltalaj általában laza és mély, erőteljes, bő humus tartalmu homokos agyag. Ugyanilyen a többi erdőkben is, de a fehérszéki erdőkben még szikes is, a nagybozintaiban pedig vizenyős.

A sikvidéki erdőrészekben nem mondható a talaj oly erőteljesnek, mint a hegyvidékiben, aminek oka a faállományt alkotó fanemekben rejlik. Ugyanis a siksági erdőkben az uralkodó fanem a tölgy, a hegyvidéki erdőket pedig bükk boritja, amely sürü lombozatával védi a talajt a kiszáradás ellen, amely utóbbi baj a legszembeötlőbb a sándorfalui agyagos talaju tölgyesben.

A siksági erdők altalaja részint agyag, részint homokos agyag, a hegyvidéki erdőkben a trachit és andesit képezi a talajágyat, helyenként palával áttörve.

Maga a talaj a tölgyesekben általában füvel boritott, mig az elegyes és tiszta bükkösökben csak lomb és humus takaróval van fedve, amelyet, különösen a koros és nem tulsürü faállományok alatt rendszerint szép, természetes uton keletkezett fiatalos borit.

A főfanem a bükk (77·5%), előfordul alárendeltebb mennyiségben a tölgy (15%) és a fiatalosokban mint telepitett fanem a fenyő (6·5%), kivéve a 7·2 kat. holdnyi „Fenyves“ nevű felsőbányai erdőrészletet, amelyben természetes uton keletkezett mintegy 130 éves jegenyefenyves van, a terület 1%-át az egyéb fanemek foglalják el.

A fanemekre, azok jelenlegi korosztályaira és a faállományokra nézve átnézetet a következő táblázat nyujt:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Fanemek szerint	Az erdőállomány kora				
	81—100 és több	61—80	41—60	21—40	1—20 és tisztás
	éves				
	kat. hold				
Tölgy	2,552·80	445·90	238·70	244·00	2,424·44
Fenyő	7·20	13·50	86·70	213·50	2,258·70
Bükk.	10,873·84	3,848·20	4,361·30	4,577·30	6,853·90
Vegyes fanemek.	116·10	48·40	—	26·50	191·20
Összesen	13,549·94	4,356·00	4,686·70	5,061·30	11,728·24
%-ban	34%	11%	12%	13%	30%

Ezek az erdők a legrégibb időben teljesen rendszertelenül használtattak. Okai voltak ennek: a szállitási nehézségek, a rossz értékesitési viszonyok és a zavaros birtokviszonyok.

A birtokviszonyok rendezésére vonatkozó ugynevezett transactiok rendesen a kezelés szabályozására is kiterjeszkedtek. Legfontosabbak ebben a tekintetben az 1824. és 1828. éviek, mert a mai kezelésnek is azok képezik az alapját.

A transactiok már kimondják:

A vágás kijelölésének szükségességét, megszabják a fadöntés idejét és módját, tekintettel a felujitásra és a védelmi szempontokra.

Meghatározzák: hogy a szegény lakosság faizása hetenként négy napon gyakoroltassék az e czélra megjelölt erdőrészletekben, továbbá, hogy a kohóktól távolabb fekvő erdők bányászati és magánczélra használtassanak ki, hogy rége telkeken foganatositandó épitkezésekhez a szükséges épületfa ingyen, a bányfa és tüzifa pedig meghatározott árban szolgáltassék ki, hogy keritésekhez való rőzse ezentul ne adassék ki, hogy oly tisztások, amelyek egy szekér szénánál többet nem teremnek, beerdősittendők, végül, hogy a legeltetés és makkoltatás bérbeadassék.

Tartalmaznak ezenkivül többféle intézkedést határjárásokra, erdő-kártárgyalásokra stb.

Sajnos, azonban ezek az elemi rendelkezések sem tartattak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az erdőállomány fatömege					Összesen	
81—100 és több	61—80	41—60	21—40	1—20 és tisztás	terület	fatömeg
é v e s					kat. hold	köbméter
k ö b m é t e r						
319,343	42,294	12,519	7,684	9,203	5,905·84	391,043
1,608	3,202	12,894	21,071	25,191	2,579·60	63,966
2.100,772	416,393	253,490	129,309	59,689	30,514·54	2.959,653
20,695	3,798	—	1,196	2,359	382·20	28,048
2.442,418	465,687	278,903	159,260	96,442	39,382·18	3.442,710

be, s mint ezt az erdők mai állapota mutatja, a rendszertelen gazdálkodás tovább folyt még a mult században is.

Az 1860-as évek végén aztán az erdők a rendszeres felmérés és becslés alá kerültek, sőt részletes leirás is készült róluk, kezelési vagy használati tervek azonban még nem. Ezeket a terveket helyettesitette az erdőgondnok által készitett „fatermelési és széntermelési előirányzat“, amelynek készitésénél inkább a faszükséglet és a pénzügyi szempontok voltak irányadók s a használatokat az erdőhatóság belátása, a felujitásokat pedig az őstermészet szabályozta.

Az 1880-as évek elején már okszerübb gazdálkodás vette kezdetét, bár most sem teljesen megfelelő, mert a szabályos állapotra való törekvés most is mellőzve lett s a főfigyelem a szükségletek könnyü kielégitésére lett forditva. Szállitási vagy értékesitési nehézségek esetén a használatokkal más helyre tértek át, visszahagyva jobbára érintetlen vagy átszállalt faállományokat. Igy lettek értéktelenekké egész erdőrészek, amelyek fatömegének java a pillanatnyi haszonért áldozatul lett dobva, igy maradtak vissza egyes völgyek 3—4 korosztályba is tartozó faállományokkal, ugy, hogy a tisztázó vágásoknak az egész vonalon való alkalmazása sürgős feladattá vált.

Az első rendszeres gazdasági tervek az 1889. évben készültek az emlitett régi becslési adatok felhasználásával, mivel azonban

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

az időközben változott viszonyok mellett megfelelők nem voltak, nem nyertek jóváhagyást.

Végre aztán az 1893. évben elkészült a fernezelyi, 1894-ben a láposbányai és 1896-ban a kapnikbányai rendszeres gazdasági terv, amelyek törvényszerü jóváhagyást nyerve, a jelenlegi okszerü gazdaság kezdetét jelzik.

Ennek a mostani gazdaságnak a czélja ugy a bányászat, mint a vidék faszükségletét a használatok szigoru tartamosságának szem előtt tartása mellett kielégiteni és a használatokat a gazdasági beosztás keretén belül ugy vezetni, hogy az erdő megfelelő kihasználás, illetve felujitás mellett minél előbb a helyes erdőgazdaság követelményeinek megfelelő szabályos állapotba jusson.

Czélja továbbá az erdőtalaj termőképességének a fenntartása és fokozása, a lehető legnagyobb fatermés elérése s oly választékok és fanemek tenyésztése, amelyek az állandó fafogyasztók igényeinek megfelelnek és az elérhető legnagyobb jövedelmet biztositják.

Ezen elvek szem előtt tartásával — a termőhelyet is tekintetbe véve — főfanemnek a bükk jövőre is megtartandónak találtatott, azzal a megszoritással, hogy a sikvidéki erdőkben, valamint az elő- és középhegységben a neki megfelelő talajon a kocsános- és kocsántalan tölgy fokozottabb mértékben tenyésztessék, a bükk pedig jegenyefenyővel és más értékesebb lombfával elegyittessék.

Egyidőben a luczfenyő tenyésztésére és elegyitésére is kisérlet történt, de tekintettel ennek gyors növekvésére s ezért laza szövetére, tenyésztésétől el kellett állani. A jegenyefenyő, mint azt a felsőbányai ős jegenyefenyves is bizonyitja, itt megfelelő talajra talál s ezért a faállomány értékének emelésére fokozottabban lesz a jövőben a bükkös közé elegyitendő.

Az erdőgazdaság czéljára és a tenyésztendő fanemekre való tekintettel megállapittatott a szálerdő gazdasági mód és pedig tarvágással, amelyről azonban ujabban a fokozatos felujitó vágásra térnek át olyformán, hogy az igy kezelt erdőrészek előzetesen jegenyefenyővel lesznek alátelepitve.

A vágásforduló a sikvidéki tölgyeseknél 120 évben, a hegyvidéki erdőknél 100 évben lett megállapitva. A gazdasági beosztás gazdasági osztályokra. vágássorozatokra és tagokra ter-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mészetes vonalakkal történt, mesterséges vonalak, mint taghatárok, csak a fehérszéki, nagybozintai és felsősándorfalui erdőben fordulnak elő.

Az erdősités a tarvágással kezelt erdőrészletekben erőteljes csemeték ültetésével, a fokozatos felujitó vágással kezelt bükkösökben a vágatást megelőzőleg tuskók tövénél foganatositott jegenyefenyő magvetés vagy csemeteültetés utján történik. A tölgyesek kizárólag természetes uton ujittatnak fel.

A fokozatos felujitó vágásokra nézve az elv az, hogy a faállomány kihasználása a szükség szerint 15—20 évi, vagyis egy egész fordulószaki területre is kiterjeszthető, abból a czélból, hogy a hosszabb időre nyujtott használattal a vágások természetes felujulása tökéletesen biztosittassék.

A kihasznált fatömeg a fernezelyi és kapnikbányai erdőgondnokságokban házilag kezelve a bányászatnál értékesittetik, részint tüzifaképpen, részint felszenitve, kisrészben pedig mint fűrészárú.

Tövön csak a főhasználati tölgy fatömeg értékesittetik nyilvános árverésen.

A láposbányai erdőgondnokság a bükk tüzifát és szénfát legnagyobb részben magáneladás utján értékesiti.

Az uthálózat még nem elég kiterjedt s a meglévő utak is sok kivánni valót hagynak hátra. Az utóbbi időben az utépitésre nagy suly lesz fektetve, annál is inkább, mert a fokozatos felujitó vágások megvalósitása a kellő uthálózat kifeljesztését szükségessé teszi.

A szállitás legnagyobb részben fuvarerővel történik, usztatás utján csak a fernezelyi erdőgondnokság kerületében.

A vasuton való szállitást leginkább a láposbányai erdőgondnokság veszi igénybe, de a szatmár—nagybányai vonalon oly magasak a dijtételek, hogy azokat a tüzifa és faszén alig birja meg s igy a nagyobb fapiaczokon való értékesitésről le kell mondania.

A szatmárvármegyei kincstári erdőket a nagybányai m. kir. főerdőhivatal fenhatósága alá tartozó három szakképzett erdőtiszt (erdőgondnok) kezeli.

Az erdőőrzést és védelmet a láposbányai erdőgondnokságnál 6 szakvizsgázott erdőőr és 2 erdőszolga, a fernezelyi erdőgondnokságnál 7 szakvizsgázott erdőőr és 6 erdőszolga, a kapnik-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

bányai erdőgondnokságnál pedig 7 szakvizsgázott erdőőr és 3 póterdőőr teljesiti.

A legnagyobb védkerület kiterjedése 3968 kat. hold, a legkisebbé 464 kat. hold.

Az erdőgazdaság fejlődéséhez képest az alábbi használatok mellett a következő nyers jövedelem volt az uradalom egész területéről.

Bevétel tőárban	Főhasználatból	Előhasználatból	Mellékhasználatból	összesen	Tőárban befolyt jövedelem összesen	
	az egész szatmármegyei erdőbirtok után kataszteri holdanként korona				k. holdon	korona
1881—1890. évig	1·95	—	0·27	2·22	41,421·58	91,999·84
1891—1900. évig	1·89	0·22	0·18	2·29	41,421·58	95,109·99
1901—1910. évig	2·62	0·38	0·21	3·21	41,421·58	133,242·52

Az itt kimutatott főárakat a személyi járandóságok, a dologi kiadások és közterhek terhelik, amelyek a kincstári birtok szatmármegyei részére külön ki nem mutathatók.

A jelenlegi belterjesebb gazdálkodás mellett az 1901—1910. évig terjedő tiz év alatt kihasználtatott átlag évenként 266·96 kat. hold terület 55,982 m³ fatömeggel, összesen 124,611 korona tőértékben. Átlag évenként beerdősittetett mesterséges uton, és pedig: vetéssel 62·22, ültetéssel 260·45, összesen 322·67 kat. hold terület, kataszteri holdanként 23·42 korona költséggel. A tiz év alatt beerdősittetett 3226·70 kat. hold területből az erdősités sikerrel járt 2698·00 kat. holdon (84%), nem sikerült és pótlást igényel 528·70 kat. holdon (16%).

Az erdősitéshez szükséges csemete mennyiség termelésére 5·4 kat. hold kiterjedésü csemetekertek szolgálnak, ezenkivül van egy 0·2 kat. holdnyi csemetekert, mely a kopások befásitására évenként kiadandó akácz és feketefenyő csemeték tenyésztésére szolgál.

Az utolsó tiz év alatt a kincstári uradalom egész területén:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Értékesitve lett			Ebből							
			tölgy műfa		fenyő műfa		bükk műfa		vegyes tüzifa	
tövön az erdőn	kész állapotban az államvasut, bányászat és magánosok részére	fatömeg	m³	m³-ként koronáért	m³	m³-ként koronáért	m³	m³-ként koronáért	m³	m³-ként koronáért
kat. holdról		m³								
84·55	—	16,684	6,452	25	—	—	—	—	10,232	1·10
—	2585·05	578,618	12,952	20	121	7	15,950	5	549,595	1·30

A vadászat gyakorlására vonatkozó hiteles és megbizható adatok a régibb időre nézve hiányzanak és csak annyi ismeretes, hogy a vadászati jog régebben is bérbe volt adva, azonban a kezelőszemélyzet azért szabadon vadászhatott. A tulajdonképpeni vadállomány őz és vaddisznó volt s ezen vadnemekből évente mintegy 50—60 darab esett. A vadászatok rendesen hajtókkal tartattak. Esett az erdőségekben több izben medve is. Az 1890-es évek végén nagyon elszaporodott a hiuz, amely az 1907. évig garázdálkodva, a szép őzállományt teljesen kipusztitotta.

Mint ritka vadászszerencse felemlithető, hogy Molcsányi Gábor akkori fernezelyi erdőgondnok az 1890-es évek elején a fernezelyi erdőgondnokság kerületében egy 20 darabból álló vaddisznó kondából 18 lövésre 19 darabot lőtt, ugy, hogy a kondából csak egy vadkan menekült meg.

Az utolsó tiz év alatt lövetett évi átlagban:

hasznos vadból:

nyul	102	darab
őz	9	„
vaddisznó	1	„
fogoly	7	„
erdei szalonka	2	„
szarvas tehén	2	„
fáczán	9	„
császármadár	4	„

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

dúvadból :

róka	20	darab
vadmacska	1	„
nyest	1	„
medve	0·5	„
hiuz	1	„
farkas	4	„

Az utolsó 10 év alatt visszaeses mutatkozik az őznél és vaddisznónál, mig ellenben tetemes szaporodás mutatkozik a fővadnál, a szarvasnál és a dúvadak közül a rókánál, farkasnál és medvénél. A fősuly az utolsó 10 év alatt a fővad tenyésztésére fordittatott.

A fővad az erdővel szomszédos kertekben és mezőgazdasági területeken az utolsó években rendkivül nagy károkat okozott, ugyannyira, hogy például az 1908—09-i idényben gróf Károlyi Lajos vadászatbérlő vadkár fejében egyeseknek nem kevesebbet, mint 14,600 koronát fizetett. Ez évtől kezdve ezek a kártéritések megszüntek, mert a bérlő a mezőgazdasági területekkel szomszédos erdők bérletéről lemondott és a vadászatot jelenleg ott gyakorló Nagybánya város és kincstári erdőtiszti személyzet a fővadat nem tenyészti.

A bérlők rendes etetők és sózók fenntartásával gondozzák a fővadállományt, a kincstári erdészeti személyzet részére fenntartott területen csak az apróvad részesül gondozásban.

A bérlők részéről 9 vadőr van alkalmazva.

Az erdészeti személyzet részére fönntartott 9095·1 k. hold és a vadtenyésztésre alkalmatlan, nem értékesithető 4585·44 k. hold területenkivüli többi területet jelenleg bérlik és pedig

gr. Károlyi Lajos . . . . . 23,029·24 k. holdat,
gr. Teleki Pál . . . . . 4,711·80 k. holdat.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó ezen erdők jelenleg a következő beosztás és gazdasági tervek szerint kezeltetnek.

I. A fernezelyi m. kir. erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

1. Az „*A*“ gazdasági osztályba sorozott, három vágássorozatra osztott, 96% arányában bükkös, 4% arányában

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tölgyes 4657·70 k. hold erdő, — amelyhez 162·84 k. hold termékeny és 66·90 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1896. évi 20,217. F. M. rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1903—1912. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 704·50 k. holdon 111,929 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat rendes gyérités utján 397·30 k. holdon 3216 m³-re becsült fatömeggel, tisztázó vágás utján 491·10 k. holdon 7377 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen legeltetés évenként átlag 2291·30 k. holdon, makkoltatás 1435·60 k. holdon, mezőgazdasági használat 4·00 kat. holdon, kőfejtés 3·30 k. holdon, vadászat az egész területen.

Erdősitendő:

412·90 k. hold vágásterület természetes uton,

376·10 k. hold vágásterület, továbbá 16·40 k. hold tisztás és 155·00 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 547·50 k. hold terület mesterséges uton; évente 54·75 k. hold mesterséges uton tölggyel és fenyővel a szükségesnek mutatkozó pótlásokon kivül.

2. A „*B*“ gazdasági osztályba sorozott és nyolcz vágássorozatra osztott 12,431·70 k. hold erdő, — amelyhez 293·96 k. hold termékeny és 28·50 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágás forduló mellett szálerdő gazdaságban.

Ebben a gazdasági osztályban az 1896. évi 20,217. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1903—1912. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 1261·80 k. holdon 259,035 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat rendes gyérités utján 2450·80 k. holdon 8914 m³-re becsült fatömeggel, tisztázó-vágás utján 2370·50 k. holdon 33,964 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen legeltetés évenként átlag 4955·19 k. holdon, makkoltatás 2868·20 k. holdon, fükaszálás 85·3 k. holdon, vadászat az egész területen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Erdősitendő:

529·80 k. hold vágásterület természetes uton,

732·00 k. hold vágásterület, továbbá 2·60 k. hold tisztás és 514·00 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 1248·60 k. hold mesterséges uton; évente 124·86 k. hold mesterséges uton tölggyel és fenyővel a szükségesnek látszó pótlásokon kivül.

3. A „*D*“ (véderdő) gazdasági osztályba sorozott 846·10 k. hold erdő, — amelyhez 6·10 k. hold legelő és 248·30 k. hold havasilegelő is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálaló gazdaságban.

Ebben a gazdasági osztályban az 1896. évi 20,217. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres használati terv szerint az 1903—1912. évig terjedő második félfordulószak alatt használatok nem terveztetnek és nem gyakorolhatók.

Csupán az erdőhöz tartozó 254·40 k. hold legelő terület legeltetése van megengedve és a vadászat az egész területen.

II. A kapnikbányai m. kir. erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

4. Az „*A*“ gazdasági osztályba sorozott 2132·30 k. hold kiterjedésü 90% arányában bükkös, 10% arányában tölgyes erdő, — amelyhez 63·69 k. hold termékeny és 9·29 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1897. évi 31,889. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1906—1915. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 168·50 k. holdon 29,019 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat rendes gyérités utján 270·80 k. holdon 1684 m³-re becsült fatömeggel, tisztázó-vágás 593·60 k. holdon 8960 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen átlag évente legeltetés 643·50 k. holdon, makkoltatás 423.40 k. holdon, vadászat az egész területen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Erdősitendő :

87·90 k. hold vágásterület természetes uton,

80·6 k. hold vágásterület és 20·00 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 100·60 k. hold mesterséges uton ; évente 10·06 k. hold mesterséges uton tölggyel és fenyővel, a szükségesnek mutatkozó pótlásokon kivül.

5. A „*B*“ gazdasági osztályba sorozott és kettő vágássorozatra osztott 5076·40 k. hold kiterjedésü bükkös erdő, — amelyhez 144·90 k. hold termékeny és 68·00 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1910. évi 82,519. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1906—1915. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható :

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 524·40 k. holdon 79,993 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat rendes gyérités utján 90·50 k. holdon 783 m³-re becsült fatömeggel, tisztázóvágás utján 782·40 k. holdon 4642 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen átlag évente legeltetés 3341·40 k. holdon, makkoltatás 2138·90 k. holdon, fü- és kert használat 6·90 k. holdon, kőfejtés 7·90 k. holdon, vadászat az egész területen.

Erdősitendő :

100·70 k. hold vágásterület természetes uton, 423·70 k. hold vágásterület, továbbá 26·00 k. hold tisztás és 340·40 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 790·10 k. hold mesterséges uton ; évente 79·01 k. hold mesterséges uton lucz- és jegenyefenyővel a szükségesnek látszó pótlásokon kivül.

6. A „*D*“ gazdasági osztályba sorozott 90% arányában tölgyes, 10% arányában gyertyános 1077·70 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 98·16 k. hold termékeny és 16·40 k. hold terméketlen terület is tartozik, 120 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1910. évi 82,519. F. M. sz. rendelettel megállapitott rendszeres erdőgazdasági terv

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

szerint az 1906—1915. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható;

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 60·70 k. holdon 5355 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat rendes gyérités utján 100·50 k. holdon 502 m³-re becsült fatömeggel, tisztázóvágás utján 233·80 k. holdon 1151 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen átlag évente legeltetés 457·20 k. holdon, makkoltatás 299·80 k. holdon, mezőgazdasági használat 102·70 k. holdon, kőfejtés 3·00 holdon, vadászat az egész területen.

Erdősitendő:

59·10 k. hold vágás terület természetes uton,

1·60 k. hold vágásterület, továbbá 9·10 k. hold tisztás és 74·30 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 85·00 k. hold mesterséges uton; évente 8·50 k. hold mesterséges uton tölggyel, a szükségesnek látszó pótlásokon kivül.

7. Az „*E*“ (legelő) gazdasági osztályba sorozott 737·30 k. hold kiterjedésü bükkös-erdő, — amelyhez 1·90 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1887. évi 31,889. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1906—1915. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 73·70 k. holdon 1820 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen átlag évente legeltetés 559·00 k. holdon, makkoltatás 128·80 k. holdon, vadászat az egész területen.

Erdősitendő:

7·20 k. hold vágásterület természetes uton, 66·50 k. hold vágástér, továbbá 54·10 k. hold tisztás és 12·70 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 133·30 k. hold mesterséges uton; évente 13·30 k. hold mesterséges uton lucz-, jegenye- és veresfenyővel, a szükségesnek látszó pótlásokon kivül.

8. Az „*F*“ (véderdő) gazdasági osztályba sorozott 442·50 k. hold kiterjedésü bükkös-erdő, — amelyhez 194·60 k. hold

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

termékeny és 5·40 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1910. évi 82,519. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres használati terv szerint:

Főhasználat és előhasználat nem terveztetik.

Mellékhasználatképen gyakorolható legeltetés az erdőhöz tartozó 194·40 k. hold havasi legelőn, a mezőgazdasági használat 0·20 k. hold kerten, a kavics és kőfejtés 0·10 k. holdon és a vadászat az egész területen.

Erdősitendő:

0·20 k. hold tisztásterület és 43·90 k. hold területtel pótlandó hézagos, fiatalos, azaz összesen 44·10 k. hold mesterséges uton; évente 4·41 k. hold mesterséges uton fenyővel, a szükségesnek látszó pótlásokon kivül.

9. A „*H*“ (véderdő) gazdasági osztályba sorozott „Bányahegy“ nevü 71·40 k. hold kiterjedésü tölgyes erdő, — amelyhez 53·40 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1897. évi 31,889. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres használati terv szerint az 1906—1915. évig terjedő második félfordulószak alatt mindennemü használat szünetel és mellékhasználatképen csupán a vadászat gyakorolható az egész területen.

Erdősitendő 23·50 k. hold tényleges területen a hézagos fiatalos erdei- és fekete-fenyővel 2·35 k. holdnyi évi részletekben.

III. A láposbányai m. kir. erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

10. Az „*A*“ gazdasági osztályba sorozott és négy vágás-sorozatra osztott 7860·00 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 166·31 k. hold termékeny és 1·50 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1896. évi 31,640. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1905—1914. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 1162·30 k. hold területen 199,031 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat 10 év alatt rendes gyérités utján 1961·60 k. holdon 6835 m³-re becsült fatömeggel, tisztázóvágás utján 604·90 k. holdon 4566 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen átlag évente legeltetés 4335·10 k. holdon, makkoltatás 4251·10 k. holdon, fükaszálás 11·20 k. holdon és vadászat az egész területen.

Erdősitendő:

540·50 k. hold vágáskerület természetes uton, 743·00 k. hold vágástér, továbbá 12·80 k. hold tisztás és 124·60 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 880·40 k. hold mesterséges uton; évente 88·04 hold mesterséges uton tölggyel és fenyővel, a szükségesnek látszó pótlásokon kivül.

11. A „*B*“ (véderdő) gazdasági osztályba sorozott 200·70 k. hold erdő, amelyhez 20·23 k. hold havasi legelő is tartozik, 100 éves vágásforduló mellett szálaló gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1896. évi 31,640. F. M. sz. rendelettel jóváhagyott rendszeres használati terv szerint az 1905—1914. évig terjedő második félfordulószak alatt:

Előhasználatképen kiszedhetők az elszáradt és ledőlt fák.

A legeltetés mérsékelten gyakorolható az egész területen, ugyszintén a vadászat is.

12. A „*C*“ gazdasági osztályba sorozott és három vágássorozatra osztott 2787·90 k. hold kiterjedésü erdő, amelyhez 6·93 k. hold termékeny és 14·30 k. hold terméketlen terület is tartozik. 120 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1896. évi 31,640. F. M. sz. rendelettel jóváhagyott rendszeres mezőgazdasági terv szerint az 1905—1914. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat tarvágás utján 10 év alatt 168·00 k. holdon 22,097 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat rendes gyérités utján 853·00 k. holdon 4729 m³-re becsült fatömeggel, tisztázó vágás 77·50 k. holdon 312 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképen átlag évente a legeltetés 746·20 k.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

holdon, a makkoltatás 957·90 k. holdon, a mezőgazdasági használat 86·40 k. holdon és a vadászat az egész területen.

Erdősitendő :

137·70 k. hold vágásterület természetes uton, 37·40 k. hold vágásterület, továbbá 86·40 k. hold tisztás és 282·00 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, azaz összesen 405·80 k. hold mesterséges uton ; évente 40·58 k. hold mesterséges uton tölggyel és fenyővel, a szükségesnek mutatkozó pótlásokon kivül.

Mint a leirottakból kivehető, a kincstári erdők állapota jó és rendezett s jelenlegi kezelése kifogástalan. Legyőzhetlen akadályként nehezedik erre a szép birtokra most a kiszállitási eszközök hiánya. Nincsen utja, nincs vasutja, amelyeken megérett óriási mennyiségü fatömegét piaczra vihetné. Mivel pedig erre a czélra oly nagy befektetési tőke szükséges, amely jelenleg egy összegben rendelkezésre nem áll, a szállitási nehézségek megszüntetése csak lassan, hosszabb idő alatt eszközölhető. Remény van arra, hogy Hubay Zsigmond m. kir. főerdőtanácsos kiváló vezetése mellett a körülményekhez képest állandóan fejlesztett közlekedési vonalak a közel jövőben teljesen kiépülnek s az erdők feltárásával az érintetlenül álló szép faállományok busás jövedelmet fognak szolgáltatni.

Szatmárnémeti sz. kir. város erdőbirtoka.

A város közönsége a szatmárrészi Kis-Csonka, Darvas-Moha, Kis-Mocsár és Cser nevü erdőket az 1230. és 1261. években kapta adományban V. István és III. Endre királyoktól, kiknek adományleveleit később Nagy Lajos és Zsigmond királyok is megerősitettek. A németi-részi Nagy, Utas és Cser nevü erdőkhöz szintén adomány utján jutott, de hogy kitől és mikor, erre nézve az okleveles adatok hiányzanak, a többféle szóhagyomány közül pedig egyik sem megbizható.

Az Avasfelsőfalu és Avasujfalu községek határaiban fekvő ugynevezett avasi bérczi erdők birtokába vétel utján jutott a város.

1899-ben Kiszely Károly és Karacsay Klementina grófnőtől megvásárolt 3819·4 k. hold bükkös erdőt 208,454 koronáért olyképen, hogy a Kiszely Károlytól vett erdő után járó 140,000

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

korona a birtokvételtől számitva csak 20 év mulva fizetendő ki, a 20 évi kamatokból pedig Kiszelynek vagy jogutódainak 20 éven át évenként 4800 korona járadék fizetendő, 60,000 koronából pedig Tibor nevü fia emlékére alapitvány teendő le, amelynek kamatai a városi szegények és árvák segélyezésére forditandók.

1905-ben megvette a város Avasujfalu község határában az itteni erdejével szomszédos 399·1 k. holdnyi Peley József-féle bükkös erdőt 30,928 koronáért.

Az ugyanitt fekvő Pagett-féle 330 k. holdas bükkös erdő fatömegét is megvásárolta 1907-ben 10 évi kihasználási időre 60,000 koronáért s talaját is meg akarja szerezni, de ez a rendezetlen telekkönyvi állapotok miatt eddig nem volt lehetséges.

Ezen Szatmárnémeti város határában fekvő 6039·4 k. hold nem feltétlen erdőtalajon álló, valamint az először vásárolt avasi 3819·4 k. hold feltétlen erdőtalajon álló törvényhatósági erdőterület az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a értelmében rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezeltetik.

A Peley Józseftől vásárolt 399·1 k. hold erdő tulajdonjogi viszonyai csak az 1910. évben rendeztetvén végleg, erre nézve a rendszeres erdőgazdasági terv még nem készült el. A birtok szolgalommentes.

A szatmárnémetii határban fekvő siksági erdőkben az éghajlat szelid, mérsékelt. Veszélyes szelek nem uralkodnak, viharok azonban mégis okoznak károkat, annyiban, hogy sok a villámsujtott fa. Korai és késői fagyok gyakran fordulnak elő és sok kárt tesznek a csemetékben.

Rovarkárokat a cserebogár, a gyapjas pille és a sárgafaru pille okoznak.

Tüzkárok különösen a Kiscsonka, Darvasmoha és Nagymocsár nevü erdőrészekben gyakoriak.

A talaj diluviális természetü mély, kötött, sovány, sárga és fehér agyag agyagpala fölötti. Helyenként rendkivül vizenyős, sokszor kora tavasztól késő őszig viz alatt áll, aminek következtében az erdősités sok nehézséggel jár és egyes erdőrészek már a 70—90 éves korban csúcsszáradottak lesznek.

Az avashegységi erdők Szatmárnémetitől 62 kilométernyire fekszik 507—1187 méter tengerszin fölötti magasságban. Részben közép, részben magas hegység jellegével bir.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Éghajlata zordnak mondható. Uralkodó és káros széliránya a keleti és északkeleti.

Rovar- és tüzkárok eddig nem fordultak elő.

A talaj kevés kivétellel mély, üde, televénydus agyag földpátos szikla, trachyt és pala fölötti.

Az erdő vizbő patakokban gazdag.

A szatmárnémetii határban fekvő siksági erdők 1738-ig semmiféle gondozásban nem részesültek. Szabadon vágattak és legeltettek. Aminek természetesen az lett a következménye, hogy az értékes fanemek egyre fogytak s helyüket a kevésbé értékes és tenyésztés tárgyát tulajdonképen nem képező fanemek foglalták el, a hézagos tisztás területek pedig egyre szaporodtak.

A város közönsége belátván ennek káros következményeit, egyes területeknek tilalmazását határozta el. Mivel azonban ezen tilalomnak érvényt szerezni nem birt és a szabad gazdálkodás tovább folyt, 1774-ben erdőbiróságot szervezett, melynek feladata volt az erdőségekre felügyelni és az erdőrontókat megbirságolni.

A káros erdőgazdálkodás ugylátszik tudomására jutott a cs. kir. udvari kamarának és 1826-ban vizsgáló biztost küldött Szatmárra. A megejtett vizsgálatból folyólag felhivta a városi hatóságot, hogy évenként 2000 ölnél többet ne vágasson, méresse fel az erdőket, a tisztásokat vettesse be makkal és az egész erdőgazdaságról terjesszen be tabelláris javaslatot.

A városi hatóság ennek alapján elhatározta, hogy ezután minden hónapban külön gazdasági széket tart, melynek elnöke a polgármester, tagjai: egy tanácsos, egy főesküdt, két esküdt, a főszámvevő, egy jegyző és erdőbiró. A tárgyalásokról rendes „erdőszeti jegyzőkönyv"-et vezettek és annak másolatát félévenként felterjesztették az udvari kamarához.

A gazdálkodó széknek első intézkedése az volt, hogy Jakab Sándor erdőbirót megválasztották erdőmesternek és feladatává tették az erdőgazdaság vezetését, szabályozták a faállomány vágatását, eladását és elszámolásának módját, „lévén az erdő a mi legfőbb és egyedüli kincsünk".

A legközelebbi „szék" ülésén tárgyalták az erdőgazdaság beosztását és az erdőmester javaslatára elhatározták, hogy miután az összes erdőségek mintegy 10,000 jugerumot (4308

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kataszteri holdat) tesznek és 200 évre van szükség a fák teljes kifejlődésére, a tisztásokat, ahol a gulya vagy a sertésnyáj feküdt, makkal vetik be, a Csonkást törzsökről nevelik, mert akkor gyakrabban lehet vágatni, kerülőházakat és kunyhókat épitenek és megfelelő számu kerülőt alkalmaznak.

1839-ben bejelentette az erdőmester, hogy az erdőségek területe a mérnöki felmérés szerint 7852 kat. hold és 285 □-öl. Ha ezt 200 évre osztják, akkor egy évi vágásterület, — tekintet nélkül a fatömegre, — 39 kat. hold 417 □-öl lesz és évenként egyre-másra mintegy 4708 köb-öl fát vágathatnak, s ily módon a városnak örök időkre elég fája lesz.

Ezt a javaslatot tabelláris kimutatásokkal felterjesztették a kamarához. De az volt a baj, hogy már a legelső évben többet vágtak, mert többrendbeli épitkezést terveztek, amihez pénz, fa és tégla kellett. Kivágták a 80 köblös Csonkás erdő fatömegét, ezenkivül a többi erdőségekben 5168 köb-öl tüzifát és mintegy 450 köb-öl épületfát vágtak. Vágatási bér fejében köb-ölenként 40 krajczárt fizettek. — Egy öl tüzifának egységára az erdőben átlag 2 forint 80 krajczár volt. A beszállitásért fizettek ölenként 1 forintot a Sár- és Nagymocsár erdőről. A tüzifa rövid és hosszu köb-ölből állott, a haszonfa sokféle alakban készült, nevezetesen: hid-deszka, kutágas, kutgém, talpfa, lépcsőfok, koszoru, gerenda, zsindely, lábfa, kapufélfa, bodony, sajtóállvány, czajtafa, malomfog, patics, abroncs és rekeszteni való vessző, melyeknek egységárait évenként állapitották meg. A vágatás és szállitás egész éven át tartott. A legeltetési dij egy darab marha után 1 forint volt. Tölgymakk és gubacs gyakran termett és jól fizették. 1839-ben 1779 forintot kaptak érette.

Az erdők évi jövedelme mintegy 14,400 forintra rugott.

Az aránylag csekély kiadás a következő volt: az erdőmester évi fizetése 350 forint és lótartás, 5 állandó kerülő évi fizetése 120 forint, 60 véka élet és 5 pár csizma.

Erdősitésekre elvből nem költöttek, abból az indokból, hogy „az erdő magát neveli". Az erdők határainak jókarban tartására nagy gondot forditottak. 1840-ben árkolták körül a Nagymocsár- és Sárerdőt, aminek tulajdonitható, hogy a határok ma is azok, amelyek 1800 elején voltak.

1840-ben érkezett vissza a kamarától a tabelláris jegyzék,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

azzal a kikötéssel, hogy az évenkénti 39 kat. hold 417 □-ölnyi vágásterületet csak akkor fogadja el, ha ezek a területek a legtöbbet igérőnek felszántásra kiosztatnak és makkal vettetnek be, továbbá ha a legeltetés tilalmazva lesz és az összes tisztás területek bevettetnek makkal.

Ebbe a korlátozásba nem nyugodott bele a gazdálkodó-szék, hanem felirt a kamarához, hogy a város csak a gulya és sertésnyájtól megfeküdt puszta helyeket szántatja fel és vetteti be makkal, a vágások ugyis beerdősülnek makkhullás és sarjadzás utján. Az udvari kamara válaszában erősen megdorgálta a hatóságot erdőpusztitásért és a polgármestert tette felelőssé a káros következményekért, a Kiscsonkára nézve pedig meghagyta, hogy miután a tuskók már mohosak, a felujitás mesterséges uton tölgy, szil, juhar és kőris csemetékkel eszközöltessék. Jakab erdőmester ezt sem találta foganatositandónak, mert szerinte a Kiscsonkán ugyis sürü tölgy- és nyárhajtások vannak, amelyeket még ritkitani fog kelleni.

Ennek az lett a következménye, hogy Soós György megvált a polgármesterségtől és helyét Pap Péter foglalta el. Ezen időben Jakab erdőmester bejelentette, hogy nem győzi az összes erdőségeket kezelni és kér maga mellé még egy társat. 1849-ben meg is választották Schönpflug Ignáczot második erdőmesternek 500 forint fizetéssel. A kezelést akként osztották meg, hogy Jakab a szatmárrészi, Schönpflug a németii erdőket kezelte.

1853-ban Jakab Sándor meghalt és helyét Fülöp Mátyás erdőmester foglalta el, aki teljes eréllyel fogott az erdőgazdaság rendezéséhez. A hütlen kerülőket elbocsátotta, a Csererdőn és Mocsáron a tisztás helyeket bevettette makkal. De azért az erdőhasználatok ő alatta is szabálytalanul történtek és az évi pénzszükséglethez mérten vágtak. Az erdőrontók nagyon elszaporodtak, ugy, hogy 1854-ben a megyefőnök elrendelte az erdők tervszerinti kezelését. A terv készitésére Éder Ede reklamacionalis erdőbiztost ajánlotta.

Éder el is készitette a munkálatot, de a főispán nem hagyta jóvá a szakszerütlen tervet, hanem utasitotta a hatóságot, hogy azt szakértő, kincstári erdésszel készittesse el és erre Lang Gábort ajánlotta. De az általa készitett gazdasági terv sem vált be. Folytonos vajudások között gazdálkodtak 1860-ig,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

amikor Boros Bálint polgármester felhivta Riedler Ede erdődi uradalmi főerdőmestert, hogy készitse el az erdőgazdasági tervet és ossza be az erdőket vágásokra; Szegedi Imre mérnökkel pedig felmérette az erdőket.

1861-ben Schönpflug Ignácz és Fülöp Mátyás kiestek a választásnál és helyettük Jakab Károly erdészt és kisegitőül Sik Károly alerdészt választották meg. Szabályzatot hoztak az erdőknek miként gyakorolható legeltetésére, a főerdészi állásra pályázatot hirdettek és erre Riedler Antalt választották meg.

Riedler kellő szaktudással tanulmányozta az erdők állapotát. Már a legközelebbi gyülésen terjedelmes jelentésben vázolja a szomoru helyzetet és felsorolja mindazon intézkedéseket, amelyeket a helyes erdőgazdálkodás érdekében haladéktalanul foganatositani kell, egyuttal folytatta az atyja által már megkezdett gazdasági terv összeállitását és azt 1865-ben be is végezte. Ez a terv — az akkori időket tekintve — gondosan szerkesztett szakszerü munka, amelynek követése az erdők tartamos használatát biztositja és az adott viszonyok között a legnagyobb jövedelmet is hajtja.

Az erdők területe ekkor 8077·5 kat. hold volt, amelyből 750·2 kat. hold vizállásos, lapos, hasznavehetetlen területet képezett.

Riedler terve az összes erdőket három gazdasági osztályra osztotta. Az elsőt képezte az Utas- és Sárerdő, a másodikat az összes szatmárrészi erdők, mindkettő 90 éves szálerdő gazdasági mód melletti kezelésre előirva. A harmadik gazdasági osztályt a Nagyerdő alkotta, amely 10 éves fordulóban sarjerdőként volt kezelendő.

A szálerdőkben az évi vágásterület 71 kat. hold, a Nagyerdőben pedig 10 év alatt évenként 72·2 kat. hold volt. A szálerdőből évenként 3000 öl fát véve számitásba, a remélhető bevétel 7070 forint 65 krajczárt tett. A Nagyerdő becsültetett 262,788 forintra. Ebből leütve 13%-ot termelési és egyéb költségekre, maradt 10 évi bevételként 202,209 forint 80 krajczár.

A tilalom idejére levonva a legeltetésből és makkoltatásból 10 év alatt elmaradt 11,000 forint hasznot, maradt tisztán 124,250 forint, vagyis évente 12,400 forint. A Nagyerdőnek külön való kezelése azért vétetett tervbe, mert a város közönsége 100,000 forint kölcsönt vett fel 10 évi törlesztésre, amelyet a Nagyerdő faállományának árából ki is fizetett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A Riedler által készitett gazdasági terv kellően gondoskodott a felujitásokról, az elő- és utótilalmakról, a csemetekertekről, a téli hónapokban való vágatásról és szállitásokról, végül a gazdasági eredmények pontos nyilvántartásáról is és gazdasági térképekkel is el volt látva. Ezen uj gazdálkodási rendszer mellett szabályos és okszerü gazdaság vette kezdetét. Az erdők nagyobb jövedelmet nyujtottak s az átlagos évi tiszta jövedelem 18,000 forintra volt tehető. Az erdőtisztek, vadászok és kerülők eskü alatt szolgáltak, javadalmazásuk jelentékenyen emelve lett s igy megélhetésük könnyebbé válván, megbizhatóságuk is emelkedett. Az erdőőrök szolgálati fegyverrel lettek ellátva.

Jakab Károly erdésznek 1868-ban történt elhalálozása után helyére Somlyay Kálmán alerdészt választották meg.

1872-ben a régi meg nem felelő erdőkezelési és elszámolási szabályzat helyett ujat léptettek életbe, amely szerint a vadászoknak és kerülőknek is szolgálati biztositékot kellett letenni.

A Nagy-, Sár- és Mocsárerdőn kezelési és védelmi szempontból nyiladékokat vágattak, a zárt erdőben talált ugynevezett tolvajutakat beszüntették, a jövedelemnek lehető fokozása mellett kellő gondot és költséget forditottak a vágások és tisztások beerdősitésére, a meglévő fiatalosok ápolására és némi beruházásokra.

A mai szakszempontból birálva Riedler gazdálkodását, kifogásolható, hogy a Nagyerdőnek szálerdőgazdasági módját sarjerdőre változtatta át. Erre azonban a város pénzügyi helyzete kényszeritette őt, mert a czél az volt, hogy rövid idő alatt mennél nagyobb jövedelem legyen. Nem volt czélszerü az sem, hogy a szálerdőkben a vágások felujitását — a mesterséges telepités helyett — magfák segélyével kivánta elérni költségkimélés szempontjából, azon oknál fogva, mert a felujulásokra kellő gond nem lett forditva és a mai erdők gyenge állapota ennek a következménye. Mindazonáltal azt lehet mondani, hogy a városi erdők szakszerü kezelésének kezdete Riedler Antal nevéhez füződik. Kár, hogy ez a kiváló szakember nagyfoku idegbántalom következtében élete utolsó éveiben az erdők kezelését nem birta a tőle telhető pontossággal vezetni és férfikora delén öngyilkos lett.

Halála után nem töltötték be a főerdészi állást, hanem az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

erdők kezelését a Riedler mellett 14 évet töltött Somlyay Kálmán erdészre bizták.

Az 1879. évben alkotott és 1880. évi julius hó 1-én életbelépett erdőtörvénnyel a város erdőgazdaságára nézve is uj korszak kezdődött.

A törvény 17. §-ának rendelkezése értelmében a városi erdők állami felügyelet alá tartozván, az akkori időben Szatmáron székelő kerületi kir. erdőfelügyelőség javaslatára a közigazgatási erdészeti bizottság felhivta a várost, hogy az érvényben levő gazdasági terv helyett a törvény szellemének megfelelő uj gazdasági tervet készittessen és az erdők kezelését okleveles erdőtisztre bizza.

Minthogy pedig az érvényben levő gazdasági terv rendelkezései nem lettek betartva, a kir. erdőfelügyelő a város, mint erdőbirtokos ellen, erdőrendészeti áthágási eljárást inditott.

A városi közgyülés a közigazgatási erdészeti bizottságnak ezekben hozott határozatait sérelmesnek találván, megfelebbezte a földmivelésügyi miniszterhez, aki a bizottságnak ugy az uj erdőgazdasági terv készitésére, mint az erdőrendészeti áthágási eljárásból folyólag hozott határozatait helybenhagyta, megengedte azonban, hogy az erdők kezelése továbbra is a nem szakképzett Somlyay Kálmán erdészre bizassék, mivel az erdőtörvény őt már szolgálatban találta. Felhivta atonban a várost, hogy erdejét adja állami kezelésbe. Meg is indultak erre nézve a tárgyalások, de eredményre nem vezettek.

Az erdők részletes felmérését és az ennek alapján készitendő uj erdőgazdasági terv összeállitását Fogarassy Sándor mérnök és Pálos Konrád vármegyei főerdész vállalták el 4610 forintért és 1887-ben be is végezték. Az 1889-ben jóváhagyott ezen erdőgazdasági terv szerint a Sárerdő, Nagycsonka, Kiscsonka, Darvasmoha és Nagymocsár erdők három külön gazdasági osztályban három vágássorozattal szálerdő gazdaságban, 100 éves forduló mellett volt kezelendő, a Nagyerdő pedig 40 éves középerdő gazdaságban. A hozamszámitás a tér- és fatömegszakozás elve alapján lett megállapitva. Ezen terv alapján az évenként kihasználható fatömeg főértéke egyéb mellékhaszonvételekkel együtt átlag 18,000 forintot tett volna, azonban a zárszámadások szerint az átlagos évi tiszta bevétel 1895-ig csak 9000 forint volt.

1894-ben a város közönsége több rendbeli épitkezést és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

beruházást tervezett, amelyek megvalósitásához nagyobb pénzösszegre volt szüksége. Boros Bálint bizottsági tag inditványára elhatározta ennélfogva, hogy a szükséges kiadások fedezése czéljából a Nagycsonka és Darvasmoha erdők mintegy 2092·3 k. holdnyi területén található vágható koru faállományt 10 évi kihasználási idő mellett eladja, ami által a város közönsége megmenekülhet ujabb kölcsön felvételétől, sőt esetleg még a meglévő tartozását is kifizetheti.

Az erdőgazdasági tervtől eltérő ezen rendkivüli fahasználatnak megfelelő feltételek melletti engedélyezését a földmivelésügyi miniszter is kilátásba helyezte.

A tanács által 1896-ban közzétett árverési hirdetmény folytán beadott 6 pályázat között legkedvezőbb volt a Neuschloszféle nasiczi gőzfürész részvénytársaságé, amely 2085 k. holdért 10 évi kihasználási idő mellett 870,000 forint vételárt ajánlott fel 5 év alatt fizetendő három egyenlő részletben és kötelezte magát, hogy a tervbe vett szatmárhegyi vasut megépitéséhez 30,000 forinttal hozzájárul. A közgyülés az ajánlatot elfogadta, a szerződést megkötötte s a város felügyeleti hatóságaihoz vagyonfelügyeleti és erdőfelügyeleti szempontból megadandó hozzájárulás kikérése czéljából felterjesztette azzal a kéréssel kapcsolatban, hogy a nem feltétlen erdőtalajon álló letarolandó erdőterületnek az erdők állományából való kivonása és jövőben állandó mezőgazdasági használata megengedtessék.

Ugy a belügyminiszter, mint a földmivelésügyi miniszter helyt adott a kérelemnek, utóbbi oly feltétel alatt, hogy kompenzáczióképen az avasi hegységben legalább ugyanoly területü erdő vásároltassék és mert 1897-ben amugy is revisionális időszak következik, a megejtendő beszámolással egyidejüleg uj erdőgazdasági terv készittessék, az erdők kezelése pedig okleveles erdőtisztre bizassék, vagy az erdő állami kezelésbe adassék.

A közgyülés ebből folyólag a revisionális munkálat és az ezzel egyidejüleg bemutatandó uj rendszeres erdőgazdasági terv elkészitésével Szénássy Béla és Érsek Árpád okleveles erdészeket bizta meg és elhatározta, hogy az erdők kezelését okleveles erdőtisztre bizza.

A Neuschlosz czég 1896 februárban meg is kezdette a kihasználást. A létesitett fürészt még ugyanaz évben, a szatmár—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

erdődi helyi érdekü vasut pedig egész hosszában kiépitve 1898-ban lett átadva a forgalomnak.

Ez időtájt keletkezett az ecsedi láp lecsapoló társulat vizlevezető csatornája is, amely a Moha és Nagymocsár erdőt átszeli és ebből mintegy 30 k. holdnak kisajátitását tette szükségessé.

A Szénássy és Érsek által készitett erdőgazdasági terv jóváhagyva 1897-ben életbe jépett. Az erdőállományból kivont területnek pótlásáról is gondoskodott a város, amennyiben 1899-ben az Avasban 3819·4 k. hold erdőt vásárolt.

Végül teljesitette az okleveles erdőtiszt alkalmazására vonatkozó feltételt is és az 1899-ben 29 és ½ évi szolgálat után lemondott Somlyay Kálmán erdész helyét a főerdésznek megválasztott Léber Antal okleveles erdőtiszttel töltötte be, aki ma is mint városi erdőtanácsos a legteljesebb elismerésre méltóan vezeti az erdőgazdaság ügyeit. Nehéz helyzete volt kezdetben. Mert bár a kész erdőgazdasági tervek megjelölték ugyan a kezelés irányát, de a megnyirbált hatáskör, a függő helyzet, az elavult kezelési eljárás, értékesités és elszámolás oly akadályokat görditettek eléje, amelyeknek legalább részben való megszüntetése nélkül belterjes, jövedelmező és okszerü gazdálkodást folytatni nem lehetett. Léber kitartásának, erélyének és fáradhatlan munkásságának köszönhető, hogy a helyzet javult lassan és a legnagyobb nehézségeket 1900-ban közgyülési határozattal meg is szüntették. Az erdőhivatal ügykörére nézve uj szolgálati és kezelési szabályzatot dolgoztak ki. Az erdészeti altisztekre nézve szintén uj szolgálati és fegyelmi szabályzat készült, amely 1903 óta érvényben van. A tiszti és altiszti személyzet fizetését és járandóságát rendezték, egy központi erdőőri állást rendszeresitettek, az erdőkben nyolcz erdőőri lakást emeltek, a gazdasági beosztást az erdőgazdasági terv előirása szerint állandósitották, az utakat, nyiladékokat szabályozták, az anyagértékesitést és elszámolást módositották.

Léber szakértelemmel párosult ügyességének a következménye tapasztalható is lett rövid idő mulva, mert az eddig szokatlan és rendkivüli beruházások ellenére az erdők tiszta jövedelme már az első években is 50%-al emelkedett, amely előnyös változást nemcsak a faárak és keresleti viszonyok

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

javulása okozta, hanem főképen a fatömegeknek belterjes kihasználása és értékesitése.

Az 1906-ban megejtett revisionális munkálat alkalmával kitünt, hogy az utolsó 10 évi házikezelés eredményeképen mutatkozó átlagos évi tisztajövedelem 82,000 korona volt, jóllehet a vágásterületek a multban történt tulhasználatok következtében kisebbek voltak. Ehhez járult még a Neuschlosz czégnek tömegesen eladott erdő fatömegéért évenként fizetett 180,000 korona bevétel.

Hogy az erdő jövedelmének ilyen örvendetes javulása minő befolyással volt a város háztartására és évi költségvetésére, mutatja ezt a rohamos fejlődés és szépülés s a pótadónak 98%-ról 76%-ra való leszállása.

A város erdőterülete jelenleg a következő gazdasági beosztás és terv szerint kezeltetik.

1. *Az „A“ gazdasági osztályba* sorozott németii részben fekvő Utas, Sár- és Nagyerdő nevü 2694.8 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 11·8 kat. hold egyéb termékeny és 223·4 kat. hold terméketlen is tartozik, — az 1898. évi 34,740. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 100 éves vágásforduló mellett kezeltetik.

Talaja diluviális természetü kötött sovány agyag agyagpala fölötti. Rendkivül vizenyős. Némely helyek kora tavasztól késő őszig viz alatt állanak. Ezért erdősitése sok nehézséggel jár és egyes erdőrészek fái már a 70—90 éves korban csucsszáradtak lesznek.

Uralkodó faneme a kocsános-tölgy, amely az erdősült területnek 77%-át foglalja el, előfordul még a szil 17%, a gyertyán 5% és a rezgőnyár 1% arányban, szórványosan és kisebb csoportokban vizálló helyeken az éger.

A korfokozatok elosztása egyenlőtlen. Az idősebb korosztályok nincsenek arányosan képviselve. Tulsulyban vannak a fiatalabbak, amely állapot a korábbi tulvágásoknak a következménye.

Átlagos fatömegkora 47 év. A közlekedési viszonyok itt elég rosszak, ugy, hogy a szállitást gazdaságosan csak a téli és nyári hónapokban lehet végezni.

A favágatás a téli hónapok alatt történik. Az előző tiz évi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

átlag szerint a fatömeg kataszteri holdanként 252 tm³ volt, amelyből müfára 60%, tüzifára 40% esik.

Ezen gazdasági osztálynak ugy a fekvése, mint a faanyaga is a legjobb s ennek folytán a legnagyobb jövedelmet is szolgáltatja.

Az előző fordulószak alatt fizettek müfáért m³-ként átlag 22 K tőárt, hasábtüzifáért az erdőn ürm³-ként 6 koronát.

Az előző 10 év átlaga szerint az évi vágásterület tisztajövedelme kat. holdanként 3680 korona, az egész gazdasági osztály évi átlag jövedelme kat. holdanként 32 korona volt.

Az 1907—1916. évig terjedő második félfordulószakban gyakorolható benne:

Főhasználat: tarvágás utján évente 14·38 k. holdon 1766 m³ remélhető fatömeggel.

Előhasználat: rendes gyérités utján 10 év alatt 212·73 k. holdon 636 m³ fatömeggel.

Mellékhasználatképen: a legeltetés 10 évi elő- és 20 évi utótilalom mellett évente átlag 1991·46 k. holdon.

Erdősités: teljesitendő tölgyültetéssel évenként átlag 14·38 kat. holdon.

2. *A „B“ gazdasági osztályba* sorozott szatmári részben fekvő Kiscsonka, Darvasmoha és Nagymocsár nevü 1571·7 kat. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 5·60 k. hold termékeny és 32·70 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1906. évi 78,166. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 100 éves vágásforduló mellett kezeltetik.

Talaja ugyanaz, mint az előbbié. Az állomány alkotó faneme a kocsános tölgy, elszórtan előfordul a nyár, szil, éger, juhar és kőris.

A korfokozat itt még egyenlőtlenebb, ugyszólván csak a két legfiatalabb korosztály van képviselve.

Átlagos fatömegkora 30 év. 1906. évig 10 éven át a vágásokat a Neuschlosz czég termelte ki. Az előző 10 év átlaga szerint az évi vágástér tiszta jövedelme kat. holdanként 836 korona, az egész gazdasági ösztály évi átlagos jövedelme kat. holdanként 478 korona volt a rendkivüli tömeges kihasználás következtében.

Az 1906—1915. évi első félforduló szakban:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Főhasználat szünetel. Gyakorolható:

Előhasználat rendes gyérités utján 10 év alatt 395·2 kat. holdon 1438 m³ fatömeggel; tisztázó vágás utján 10 év alatt 32·3 kat. holdon 25 m³ fatömeggel és 170 m³ száraz és fekvő fa felszedése.

Mellékhasználatképpen legeltetés 10 évi elő- és 20 évi utótilalom mellett évente átlag 1139·9 kat. holdon.

Erdősités: teljesitendő 10 év alatt 43·0 kat. hold tisztás területen és 102·9 kat. hold pótlandó fiatalosban, azaz évente tölggyel és kőrissel ültetendő átlag 14·5 kat. hold terület.

3. *A „C" gazdasági osztályba* sorozott szatmári részben fekvő Csererdő és Kismocsár nevü 1446·3 kat. hold kiterjedésü erdő, melyhez 31·5 kat. hold termékeny és 21·6 kat. hold terméketlen terület is tartozik, az 1898. évi 34,740. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 60 éves átmeneti vágásforduló mellett kezeltetik.

Talaja diluvialis természetü igen mély, sovány, nehéz és kötött, sárga és fehér agyag agyagpala fölött.

Uralkodó faneme a csertölgy (Quercus cerris), mely a terület 68%-át boritja, előfordul még a kocsános tölgy (Quecus pedunculata) és a kocsántalan tölgy (Quercus sessiliflora) 32% elegyaránnyal. A lapályos helyeken elszórtan található a rezgőnyár, éger és füz.

A faállomány nagyrésze vén tuskókról keletkezett rosz hajtásokból áll. Korfokozatok elosztása elég egyenletes.

Átlagos fatömegkora 44 év. A közlekedési viszonyok nem a legkedvezőbbek, mert a községi ut nagyrésze kövezetlen, az erdőt átszelő vasut megálló helyén pedig rakodó állomás nincs.

Az előző 10 évi átlag szerint a fatömeg kat. holdanként 52 tm³ volt, amelyből műfára 9·5%, tüzifára 9·5% esik. Ez a gazdasági osztály a legkedvezőtlenebb fekvésü és a legsilányabb fatömeget szolgáltatja. Az előző 10 év átlaga szerint az évi vágástér tiszta jövedelme kat. holdanként 206 korona, az egész gazdasági osztály évi átlagos jövedelme 7 korona 30 fillér volt.

Az 1907—1916. évig terjedő második félfordulószakban gyakorolható benne:

Főhasználat: tarvágás utján évente 23·76 kat. holdon 1097 m³-re becsült fatömeggel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: ÉVgF/255/2018.

Előhasználat: rendes gyérités utján 148·6 kat. holdon és 50 m³-nyi esetleges használattal tulkoros magfák kiszedése utján.

Mellékhasználatképpen: a legeltetés 10 évi elő- és 20 évi utótilalom mellett évente átlag 967·5 kat. holdon és fükaszálás évente átlag 25·22 kat. holdon.

Erdősités: teljesitendő tölgy és erdei fenyő ültetéssel évenként átlag 23·76 kat. hold vágásterületen és 1·12 kat. hold tisztáson.

4. *A „D" gazdasági osztályba* sorozott 3627·3 kat. hold avasi bérczi erdő, amelyhez 171·3 kat. hold egyéb termékeny és 20·8 kat. hold terméketlen terület is tartozik, az 1908. évi 29,312. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 20 éves átmeneti vágásforduló mellett kezeltetik.

Talaja mély, üde, televénydus agyag, földpátos szikla, trachyt és trachytpala fölött.

Vizbő patakokban gazdag.

Állományalkotó faneme az erdei bükk, mely az egész területnek 98%-át foglalja el, szórványosan előfordul a juhar, kőris, kocsánytalan tölgy és gyertyán, összesen 2% elegyarányban. A bükk növekvése kitünő, a tölgyé silány.

Érintetlen őserdő 140 éves átlagkorral, kat. holdanként 260 tm³ fatömeggel. Az erdei termékek kiszállitása 13 kilométer hosszu erdei iparvasuton történik, amely Avasfelsőfalunál a szatmár—bikszádi h. é. vasutba ágazik.

Az 1907—1916. évig terjedő első félfordulószakban gyakorolható benne:

Főhasználat: tarvágás utján évente 174 kat. hold, 45,548 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat: a széldöntött és szárazfa szedése utján.

Mellékhasználatképpen: a legeltetés és makkoltatás 10 évi elő- és 20 évi utótilalom mellett évente átlag 1887·30 kat. holdon.

Erdősités: teljesitendő tölgy, luczfenyő, kőris és juharral 10 év alatt a természetes felujulásra előirt 1255·70 kat. hold vágástér esetleges hézagain, évente átlag 17·95 kat. hold vágásteren és 3·60 hold tisztáson.

Jelenleg kihasználtatik összesen a szatmárnémetii erdőkben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

38·14 kat. holdon az eddigi eredmények szerint évente átlag 8400 m³ fatömeggel.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a jelenlegi belterjesebb gazdálkodás mellett tőárban m³-ként a tölgy műfa 26 koronáért, a bükk műfa 4 koronáért, az erdőn a vegyes tüzifa 2 korona 20 fillérért értékesithető a szatmárnémetii erdőrészekben, az erdők jövedelmezősége — az erdők állapotára való tekintettel, — jónak mondható.

Ily árak mellett átlag évente befolyik 38·14 kat. holdról a főhasználatból 8400 m³ fatömeg ára fejében 78,000 korona, előhasználatból 25,000 korona, mellékhasználatból 12,000 kor., összesen 115,000 korona. Leütve ebből az 59,000 korona évi átlagos kiadást, marad tiszta jövedelem az egész 6039·4 kat. holdra 56,000 korona, tehát kat. holdanként 9.27 korona, ami jelentékeny, ha számba vesszük, hogy a „*B*“ gazdasági osztály 1610 kat. hold területe a főhasználat szünetelése következtében ez idő szerint jövedelmet nem nyujt.

A városi erdőknek a felujitása kellő gonddal történik. Nagy nehézséget okoz azonban az a körülmény, hogy az erdőterület nagyrésze rendkivül vizenyős és sok hely tavasztól késő őszig folyton viz alatt áll.

A „*C*“ gazdasági osztályban, — amely vén tuskókról keletkezett rossz sarjerdő, — a csertölgy lehető kiszoritása és az állomány átalakitása érdekében minden el lesz követve s a felujitás kocsányos és kocsánytalan tölggyel történik ültetés és makkvetés utján, ami — tekintetbe véve az erdő talajának a silányságát és a gyakran előforduló tüzeseteket, — a legnagyobb küzdelemmel jár.

Az utolsó 10 év alatt mesterséges uton erdősitve lett sikeresen vetés, ültetés és mezőgazdasági használat utján tölgy, juhar, kőris és fenyővel átlag évente 42 hat. hold terület, kataszteri holdanként átlag 16 korona költséggel.

Az avasi 3627·3 kat. hold kiterjedésü, ős bükkös erdő 174 kat. holdas évi részletekben 20 év alatt használható ki, felujitandó természetes és részben mesterséges uton a hézagoknak és tisztásoknak nemesebb fanemekkel való beültetése utján.

Az összes fatömeget 20 évi kihasználási kötelezettség mellett a „Délmagyarországi faipari és kiviteli részvénytársa-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ság" vette meg kataszteri holdanként 440 korona egységárban.

Szerződés szerint kiépitette Avasfelsőfaluig a 13 kilométer hosszu erdei gőzüzemü iparvasutat, amelyen az összes fatömegnek akadálytalan kiszállitása biztositva van a szatmár—bikszádi vasutvonalig.

Az összes városi erdőségek kezelését a Szatmáron lakó erdőtanácsos végzi, az erdőőrzést és védelmet 11 szakvizsgázott erdőőr és 2 erdőszolga teljesiti.

A vadászati jog gyakorlása a XIX. század elejéig kiváltságos volt és nemes vadra csakis a városban megfordult királyok, fejedelmek, várkapitányok, egyéb magas állásu egyének és kamarai erdőinspektorok vadászhattak.

A betelepitett német vadászok, a polgárság és jobbágyság csakis dúvadra vadászhatott, akkor, mikor az annyira elszaporodott, hogy közbiztonsági és vagyonvédelmi szempontból pusztitani kellett.

1800-tól már a városi hatóság rendelkezett a vadászati joggal, a vadászat utáni jövedelem azonban 1897-ig alig számbavehető, mert 1860-ig az erdőmesterek egyes polgárokkal minden dij nélkül vadásztak, 1860—1897-ig pedig emlitésre alig érdemes csekély évi bérösszegeket fizettek.

Idősebb vadászok állitása szerint a XIX. század közepéig a városi erdőségekben sok nyirfajd tartózkodott, amely teljesen kipusztult. Elvétve szarvas is előfordult mint váltóvad.

A rendes vadállományt fogoly, nyul, őz, róka, vadmacska, borz és vaddisznó képezte. Téli időben elvétve farkas is vetődött ide.

1897-ben hatóságilag jóváhagyott alapszabályokkal vadásztársaság alakult, amely bérbevette az egész szatmárnémetii határt 1200 korona évi bérért. Ennek a gondozása alatt és az erdők rendszeres ápolása és nevelése következtében a vadállomány, különösen a fogoly, nyul és őz szépen szaporodott, ugy, hogy egy vadászati idény alatt az elejtett vadak száma átlag 320 darab nyul, 11 őz és 18 róka volt. Ezzel szemben fogyott a kártékony vad és kipusztult a vaddisznó.

1903-ban a Sárerdőn, 1906-ban a Nagymocsáron fáczán lett meghonositva.

Jelenleg a 6039·4 kat. hold szatmárnémetii erdőterületet

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

mintegy 21,815 kat. hold mezőgazdasági területtel együtt 1907. évtől kezdődőleg 10 évre dr. Lengyel Alajos és társai bérlik 2810 korona évi bérért.

Az erdőterületre ezen bérösszegből kataszteri holdanként mintegy 18 fillér, a mezőgazdaságra 4 fillér eshetik.

Az avasi erdőben a vadászati és halászati jog gyakorlása nincs bérbeadva a vad kimélése és szaporitása szempontjából. Ez az erdőség általában vadszegénynek mondható. Előfordul benne elvétve medve, vaddisznó, róka, őz, nyul és 1905 óta mint váltóvad, a szarvas is.

A vadóvást rendkivül megneheziti az a körülmény, hogy az egész környéken rengeteg orvvadász van, akiknek betörései ellen a területet megvédelmezni ugyszólván lehetetlen.

Az avasi patakokban elég szépen tenyészik a pisztráng s a meglévő kimélet mellett az összes vizek benépesitése remélhető, feltéve, hogy a halászati kihágások a kellő eréllyel megakadályozhatók lesznek.

Mint az előadottakból kitünik, a város erdőségeinek állapota évről-évre a javulás utján halad s a mostani gondos előrelátó kezelés mellett a legszebb reményekre jogosit.

Nagybánya sz. kir. rendezett tanácsu város erdeje.

Nagybánya városnak siksági, előhegységi és magashegységi erdei vannak.

A siksági erdő (Lapos- és Nyires-erdő) Géza király 1134. évben kelt adománylevele utján jutott a város birtokába. Ezen adományozást Nagy Lajos királyunk 1347-ben megerősitette s azóta az erdőterület állandóan a város kizárólagos tulajdonát képezi.

Az elő- és magashegységi erdőség, amely a mai Nagybánya (régen Asszonypataka) határában fekszik és a kir. kincstárral történt megosztás után felerészben jutott a város tulajdonába; 1892 előtt osztatlan állapotban az ugynevezett reservált erdőt képezte, amely a város és a polgárság, valamint a bányászat faszükségletének állandó fedezésére szolgált.

Erre vonatkozólag az első adománylevelet Róbert Károly király adta ki, de ez elveszett és Nagy Lajos királynak 1347-ben kelt adománylevele az első, amely a jogot igazolja. Az arany-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

bányák körül kifejtett versengés és háboruskodás következtében ezen jogot Zsigmond, Mátyás és II. Ulászló királyok ismételten megerősitették.

Az 1526 után következett időkben a kincstár által gyakorolni kezdett bányászkodás révén a bányászattal összekötött ezen erdőség hovatovább kincstári befolyás és kezelés alá került, habár megvolt a városnak és polgárainak faizási joga.

A város sok perlekedés után a tulajdonjogot és a mellékhasználatok háboritatlan használatát biztositotta ugyan magának, valamint szükséglete erejéig a faizási jogot is, de a tulajdonképeni fahasználat mégis a kincstár tulajdonává vált.

A hosszas pernek az államkincstár és a város között 1892-ben létrejött egyezség vetett véget, amely szerint a város a 28,000 k. holdat tevő reservált erdőből 15,186 kataszteri holdat kizárólagos tulajdonaképen birtokba vett s azt azóta rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezeli.

A siksági lapos erdő határai keleten, északon és északnyugaton a város legelői és magánbirtokok, délen és délnyugaton Tőkésbánya és Alsóujfalu községek, nyugaton Láposhidegkut község erdeje és Lénárdfalu legelője.

A siksági Nyires erdőt északról Nagybánya város legelője, keletről a nagybányai Minorita-rend giródtótfalui erdeje, délről a magyarkékesi szántók és kaszálók, nyugatról a felsőujfalui belsőségek határolják. A határok halmokkal és árkokkal biztositva vannak.

Az elő- és magashegységi „Bérczes-erdő“ határát délen, délnyugaton és részben délkeleten magánbirtokok, keleten Felsőujfalu és Felsőfernezely község, nyugaton Lénárdfalu és Láposbánya község urbéreseinek erdeje, ezenkivül keleten és északon még a m. kir. erdőkincstárnak Alsófernezely község és Nagybánya város határában lévő (a reservált erdőből kihasitott) erdőségei, végül nyugatról még a láposbányai és miszbányai kincstári erdők, az avasi közbirtokossági és Szatmár város erdőségei képezik.

Az egész erdőbirtok Nagybánya város határában fekszik.

Területe 16,565·90 k. hold.

Hozzátartozik 480·50 k. hold termékeny és 171·68 k. hold termékeny és 171·68 k. hold terméketlen terület is.

Az erdőterületből 14,764·98 k. hold hegységi erdő feltétlen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

erdőtalajon, 1800·92 k. hold siksági erdő nem feltétlen erdőtalajon áll.

A siksági erdő szolgalommentes.

Az elő- és magashegységi erdőkben azonban a városi bányamunkásokat és szegényeket — évente fizetendő 8 korona dij ellenében — hulladék szárazfára faizási (kosarazási) jog illeti meg, akik ezt a jogot szabályrendeletileg megállapitott keretek között gyakorolják.

Az erdőbirtokkal összekötött jogok: a vadászati, halászati és vizijog a város tulajdonát képezik.

Az egész erdőbirtok — mint az erdőtörvény 17. §-a alá tartozó városi erdő — rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezelendő.

Régebben ugy a siksági, mint a bérczi erdőrész valószinüleg bizonyos terv szerint volt kezelve, bár nem lehetetlen, hogy a fahasználat a szükségeletnek megfelelőleg többnyire ötletszerüleg eszközölték. A siksági erdőkre készült ugyan 1836-ban egy gazdasági terv 100 éves vágásfordulóval, de a mai értelemben vett erdőgazdasági tervek már az erdőtörvény hatása alatt keletkeztek és pedig a siksági erdőre nézve 1888-ban, még pedig a Lapos- és Nyires-erdőre külön rendszeres, a még osztatlan reservált erdőkre nézve pedig ideiglenes gazdasági terv. Ez utóbbira nézve a rendszeres erdőgazdasági terv az ugynevezett reservált erdők megváltása után 1893-ban a mai városi erdőtanácsosi állás betöltése után készült.

Mind a három erdőgazdasági terv az első revisiónál átalakittatott az 1896-ban eszközölt részletes kataszteri felmérés folytán előállott területváltozások következtében. A siksági erdőknél ezenkivül szükségessé tette ezt a módositást az a körülmény is, hogy a tölgyesek a vágatási kor felé kiritkulnak, talajuk többnyire begyepesedik és a fokozatos felujitó vágás utján előirott természetes felujulásra nem alkalmasak, továbbá az, hogy a Nyires-erdőben a rossz gazdálkodás, de különösen a nagybányai Minorita rendház szomszédos gyertyános erdeje a kocsános tölgyet gyertyánossá alakitotta át.

A természetes uton nem sikerült felujulás helyett tehát a mesterséges felujitást kellett alkalmazni, annál is inkább, hogy ezáltal a betolakodott gyertyán helyett az értékesebb kocsános tölgy legyen megtelepithető, ami — ismerve a gyertyán majd-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nem elpusztithatlan sarjadzási képességét — nagy költséggel és fáradsággal sikerült. Annál inkább meg kellett ezt tenni, mert a magas hegységi erdőkből bükk tüzifa fölös mértékben nyerhető. Az ugynevezett reservált erdőkből a városnak jutott 15,186 k. holdnyi részre a változott viszonyok folytán ismét uj gazdasági terv készül. Az első gazdasági terv ugyanis három gazdasági osztályba sorozva hét vágássorozatot irt elő.

Ebből az előhegységben lévő „*A*“ gazdasági osztály jórészben ése redetileg teljesen kocsántalan tölgyes, keverve utóbb betolakodott bükkel és gyertyánnal, amelyek a tölgynek megfelelő déli és délnyugati oldalakról legalább eltávolitandók. Ez az irányelv jövőre nézve is fennmarad, de ehhez a fokozatos felujitó vágás helyett részben a mesterséges felujitást kell alkalmazni.

A magashegységi bükkösök egyrésze legelő erdőnek „*C*“ gazdasági osztály) lett kihasitva két vágássorozattal.

Ez a gazdálkodási mód azonban — hiába lett az erdő 0·4 sürüségig megritkitva, — nem vált be. Mert ezáltal nem a legelőképzés lett előmozditva, hanem a természetes felujulásra kiválóan alkalmas sürü bükkösök keletkezése. Itt tehát átkell térni arra az egyszerü gazdasági módra, hogy a legelőnek alkalmas területen a bükkfa letarolása által a talaj fünövésre alkalmassá tétessék, a legeltetésre nem alkalmas meredek, köves helyeken pedig az erdő sértetlenül fenntartassék, vagyis „ligetes-erdei legelő“ alakittassék. Igy kisebb területek is képesek lesznek ugyanazt a marhalétszámot eltartani.

A főképen tüzifatermelésre berendezett „*B*“ gazdasági osztály azért lett eredetileg három vágássorozatba foglalva, hogy előnyös munkamegosztással 4—5 község fuvarereje legyen foglalkoztatható a szállitásnál. Ez a feltevés 1908-ig be is vált. Az ekkor előállott munkáshiány- és fuvar-drágaság azonban annyira emelte a termelési és szállitási költségeket, hogy ezen az uton a tüzifa árának emelkedése ellenére már nem is az lett a czél, hogy az erdőbirtokosnak is maradjon némi haszna, hanem az, hogy a favágók és fuvarosok megélhetése biztositva legyen. Ezt az irányelvet követheti azonban az állam a kir. erdőkincstár birtokain, de egy egy kulturális góczpontot képező város háztartásának biztositása szempontjából — a munkásnép fenntartásán kivül kénytelen a jövedelmezőség lehető fokozására is törekedni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ugy kell tehát segiteni ezen a bajon, hogy a „B“ gazdasági osztály egyetlen vágássorozatba lesz foglalva s ilyformán a kitermelés és szállitás egy-egy fővölgyre lesz összpontositva, ahol 30,000 m³ tüzifa szállitására iparvasut készül. A mellékvölgyekről csusztatókon és görpályán fog a közlekedés történni a fővonalra.

Ezek az elvek tették és teszik szükségessé a gazdasági tervek most folyamatban lévő megváltoztatását.

A siksági erdők (Lapos- és Nyires-erdő) kissé hullámos, majdnem sik területen állanak 198—242 méter tengerszinfeletti magasságban.

Az elő- és magáshegységi „Bérczi-erdő“ 300—1157 m. tengerszinfeletti magasságban fekszik. Kiemelkedő magaslatai: a Miklós-hegy (1179 m.), az Avastető (1121 m.), a Borztető (1056 m.), a Kalamártető (1109 m,), Kis- és Nagypisztrángos (1050 és 1048 m.), Csonkarét (1037 m.), a Kőristető (1018 m.), a Bányahegy (819 m.), a Sajtosmező (784 m.), a Kányahegy (867 m.), a Kopaszhegy (806 m.) és a Keresztbegy (501 m.).

Számbavehető károkat okozó veszélyes szelek nincsenek.

Csapadék a meteorológiai feljegyzések szerint Fiume után Nagybányán van a legtöbb Magyarországon.

Az éghajlat szelidségére nézve eléggé jellemző az, hogy a nagybányai előhegyek déli lejtőin a gesztenye mellett a legkitünőbb gyümölcs: alma, körte, szilva, baraczk, dió terem és a szőllő is tenyészik.

Késői fagyok és a hőmérsékletben beálló változások gyakoriak.

A vadászati jog bérbe van adva gróf Károlyi Lajosnak és dr. Makray Mihálynak.

Fizet a város évente:

állami adót	1792 K 58 ft,
orsz. betegápolási pótadót (5%)	89 K 63 „
községi pótadót (6%)	107 K 55 „
megyei pótadót (5%)	89 K 63 „
törvényhatósági utadót (10%)	179 K 26 „
iskolai pótadót (8%)	152 K 61 „
Összesen	2411 K 26 ft.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A város határában emelkedő eruptiv Vihorlát-Gutin hegyláncz hoz tartozó hegységek kőzete a trachit, amelyet homok- és agyagtalaj borit.

A siksági erdőben agyagpala réteg fölött agyag áll, nagy vizfönntartó képességgel.

A hegységi erdőkben, a völgyekben és a lankásokon bő televénytartalom van, mig a meredek oldalak televényben szegények, sőt a déli részeken televény nélkül szükölködnek.

A siksági erdők talaja a fiatalabb állományokban mohával, a vágatási kor felé közeledő erdőrészekben pedig füvel vannak boritva, mig a hegységi erdők talaját lombtakaró fedi, meredek déli oldalakon azonban itt is előfordul a moha.

A korosztályok és ezek fatömegei a következők:

A bérczi erdőnél: Tölgy:

81—100	és több éves	282·64	k. hold	37,687 m³ ftggel,
61— 80	éves	344·40	k. hold	35,908 m³ ftggel,
41— 60	„	717·64	„	41,508 m³ „
21— 40	„	257·56	„	4297 m³ „
1— 20	„	1294·04	„	1733 m³ „

Fenyő:

1— 20	éves	762·80	k. hold	10,680 m³ ftggel.

Bükk:

81—100	éves	3714·50	k. hold	512,997 m³ ftggel,
61— 80	„	1374·20	„	290,182 m³ „
41— 60	„	2187·18	„	207,465 m³ „
21— 40	„	1698·33	„	53,644 m³ „
1— 20	„	2724·00	„	15,379 m³ „

A siksági erdőnél. Tölgy:

61— 80	éves	345·51	k. hold	40,908 m³ ftggel,
41— 60	„	407·36	„	29,981 m³ „
21— 40	„	567·53	„	17,253 m³ „
1— 20	„	480·50	„	2643 m³ „

A régibb idők erdőgazdaságának történetéről alig tudható valami. A város és a polgárság, valamint a bányászat

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

faszükségletét a reservált erdőkben gyakorolható faizási jog révén elégitette ki; valószinü tehát, hogy a siksági tölgyesek fáját leginkább donga, szőllőkaró és zsindely termelésre értékesitették. A mellékhasználatokat képező legeltetés a városi marhalétszám, a makkoltatás a lakosok sertés állománya részére volt föntartva.

A kezelési teendőket a városgazda végezte, akinek egyuttal kötelessége volt gondoskodni az erdők természetes uton való felujulásáról és a vágások hézagainak makkvetés utján leendő pótlásáról is.

Az erdőőrzést és védelmet 3—4 erdőkerülő teljesitette.

A Nyires-erdő fatömege mintegy 204 kat. holdon az 1878. évben egy tömegben tövön eladatott s ennélfogva az uj erdőgazdasági terv készitése alkalmával 50 éves szünetelést kellett benne megállapitani.

Felujitása k. holdanként 10—15 darab magfa visszahagyása által volt remélhető, de ez a módszer az elgyepesedett talajon nem igen vált be s ennek káros következménye lett a gyertyán rohamos betolakodása. Ugyancsak értékesitve lett 150—200 k. holdas részletekben a Lapos-erdőnek tarolóvágás utján nyert fatömege is az erdőtörvényt megelőző 40, 30 és 20 év előtt. Itt azonban magfák nem hagyattak. Ugylátszik, hogy ezen erdőrészben több gondot forditottak előzőleg a természetes utoni felujulásra, sőt eke utáni makkvetéssel is elősegiteni igyekeztek a talaj befásitását.

Az erdőtörvény életbelépte után az első gazdasági tervek elkészitésére a város okleveles erdőtisztet alkalmazott, aki egyuttal a városi mérnöki teendőket is végezte.

Az évi vágások fatömege — esetleg 4—5 évről összegyüjtve — nyilvános árverésen tövön az erdőn értékesittetik.

Ugyanez a gazdálkodási mód maradt meg azután is, amikor az okleveles erdőtiszt eltávozásával a város is a vármegye által szervezett erdőhivatal hatásköre alatt kezeltette erdeit a reá eső kezelési költségek fizetése mellett.

Az 1893. évtől 1907. évig az évi vágásterek fatömegei tövön adattak el nyilvános árverésen.

Az 1907—1914. évi vágások fatömegét csucsszáradás következtében miniszteri engedéllyel egy tömegben adta el a város négy évi kihasználási idő mellett és a vételárt gyümöl-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

csözőleg elhelyezve 30,000 koronás évi részletekben illeszti be költségvetésébe a használatok ezokból történő szünetelésének ideje alatt.

A gazdasági tervek életbelépése óta már a mellékhasználatok is többnyire nyilvános árverésen értékesittettek. A tenyésztés tárgyát nem képező nyirfa fatömege pedig előhasználatképpen kiszedve bárczázás utján, szekérszámra adatott el.

A reservált erdők fatömegét a városi polgárok szükségletére és bányászati czélokra tövön szolgáltatták ki, illetőleg a legrégibb időkben ki-ki valószinüleg ott vágott, ahol éppen neki megfelelő fát kapott és ahonnan a kiszállitás a legkönnyebb volt.

Amidőn a reservált erdők kezelése kincstári fennhatóság alá került, faizási jogon a városnak és a polgárságnak saját szükségletére és bányászati czélokra tövön kiszolgáltatott épületi és bányafa mellett az előhegyekben télen, a magashegyekben pedig nyáron rendes vágásokban tüzifa lett termelve s az a mellékvölgyekből vizes csusztatókon, a fernezelyi és láposbányai főpatakokon pedig usztatva szállittatott a fernezelyi, illetőleg a láposbányai kohók mellett létesitett faraktárakba. A faszén leginkább a hegyéleken létesitett ideiglenes utakon lett ugyancsak a kohókhoz fuvarozva.

Az igy leszállitott és raktározott tüzifával ellátta a kincstár — az előállitási költségek megtéritése mellett — a város közönségét is.

A felujitás természetes uton történt volna és pedig magfák visszahagyásával, de ezzel annyira nem törődtek, hogy a makkot még a magfák alatt is feletették.

Igy pusztult az azelőtti tiszta tölgyest képező előhegységi erdőben a tölgy, annyira, hogy mai elegyaránya csak 34%, a bükk és gyertyáné pedig 66%.

A mellékhaszonvételeket képező legeltetést, makkoltatást, az előhegyek déli lejtőin álló szelid gesztenyések termését és a vadászati jogot a város nyilvános árverésen értékesitette és értékesiti ma is a neki jutott részben.

A reservált erdők megosztása után usztatási jog nélkül vette át a város a neki jutott részt s ettől kezdve nemcsak az épületfa és faszén, hanem a tüzifa szállitásról is tengelyen kellett gondoskodnia. Szükségessé vált ennélfogva egyes utak kiépitése. Az épületi és bányafa bárcza ellenében tövön lett

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

kiszolgáltatva, a tüzifa és faszén termelés és szállitás házilag végeztetik. Az épületi és bányafa tömegesebb értékesitése a vágásban ledöntve és kiszabva nyilvános árverésen történik s a szállitást a vevő eszközli. Az alkalmas tölgy juhar" kőris, bükk tönkök a város sajávizi fürészéhez lesznek szállitva s fűrészárura feldolgozott állapotban árszabály szerint megállapitott árakon értékesittetnek.

A siksági erdőben a jelenlegi gazdaság czélját a kocsános tölgy fenntartásával műfa termelése képezi. Ennélfogva ez az erdőrész 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezelendő. A kihasználás tarvágás utján történik, a felujitás mesterségesen makkvetés utjáni alátelepitéssel, a vágásterek esetleges hézagainak pótlása pedig csemete ültetéssel eszközöltetik.

A Lapos-erdő taghatárait mesterséges vonalak, nyolcz méter széles nyiladékok képezik. Keresztül vezet rajta a kolozsvár—nagybányai állami ut.

Az előhegységi erdőben („*A*" gazdasági osztály) jelenleg főfanemek a tölgy és bükk. Tenyésztendő fanem a jövőben a kocsántalan és kocsános tölgy, mostani előfordulási helyén 600 méter magasságig; elszórtan elegyitve a kőris, juhar és szilfa.

A felujitás természetes uton, a vágásterek esetleges hézagainak tölgycsemetével leendő pótlása utján terveztetik. A természetes uton felujult bükk és gyertyán mindenesetre fenntartandó, de tenyésztése itt nem indokolt. A vágásforduló 100 év.

A közép- és magashegységi „*B*" és „*C*" gazdasági osztályokban a termő helyi viszonyok a bükknek felelvén meg, főfanem gyanánt továbbra is ez tenyésztendő.

A tüzifa szükséglet kielégitésén kivül a műfa lehető termelése is czélba vétetvén, a gazdasági mód szálerdő 80 éves vágásfordulóval.

A felujitás fokozatos felujitó vágás utján, a szükséges pótlások a magashegységben luczfenyővel, a középhegyekben kőris-, juhar- és szilfa csemetével terveztetnek.

Amennyiben a másik három gazdasági osztály fatermése nemcsak hogy teljesen biztositja a város és közönség faszükségletét, sőt részben értékesitése távolabbi piaczokon történik, a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

„*C*“ gazdasági osztály az állattenyésztés emelése czéljából legelő-erdő gazdasági módon kezelendő, annál is inkább, mivel a nagy távolságban levő erdőrész fatermése csak csekély tőárért volna értékesithető a jól fizetett legelővel szemben. Itt a ligetes erdei legelő gazdasági mód van előirva, ugy, hogy az állandó legeltetésre alkalmas területekről a fa előhasználat utján kiszedendő, a köves, meredekebb helyeken pedig az erdő fönntartandó.

A tölgy, juhar, kőris és szil fatömege a jövőben is törzsenkénti becslés alapján tartandó nyilvános árverésen tövön lesz értékesitve, előre megállapitott árverési és szerződési feltételek mellett.

A tüzifa a létesitett erdei utakon fuvarral közelittetik és iparvasuton lesz faraktárba szállitva, árszabály szerinti árakon leendő értékesités czéljából.

Az előhasználati tölgy fatömeg mint keritéskaró és tüzifa a raktárban, a nyir- és nyárfa az erdőn bárcza mellett értékesittetik.

Az erdők kezelését a szakképzett városi erdőtanácsos végzi. Az őrzést és védelmet 7 védkerületre való beosztás mellett 11 szakvizsgázott és 4 kisegitő erdőszolga teljesiti.

Az 1901—1910. év alatt a bevétel 2.733,904 korona 97 fillér, a kiadás 2.508,127 korona 08 fillér volt.

A tiszta jövedelem tehát 10 év alatt : 225,777 korona 89 fillér, átlag évente 22,577 korona 97 fillér, amelyhez hozzáadva a Lapos-erdő évenkénti 30,000 korona tiszta jövedelmét, az egész városi erdő jelenleg 52,577 korona 79 fillér átlagos évi tiszta jövedelmet ad.

Az utolsó tiz év alatt értékesitve lett évente átlag tövön az erdőn 91·37 kat. hold, fapiaczon 1726·10 kat. hold, összesen 347,561 m³-t tevő fatömege. Ebből eladatott 31,581 m³ tölgy műfa, m³-ként 20 korona, 100,512 m³ bükk műfa, m³-ként 8·60 korona és 215,468 m³ vegyes tüzifa m³-ként 4·50 korona egységáron.

A jelenlegi belterjesebb gazdálkodás mellett az 1901—1910. évig terjedő utolsó tiz év alatt kihasználtatott átlag évente 1827·47 kat. hold (a Lapos-erdő kivételes használata következtében), 347,561 m³ fatömeggel, 246,562 korona 92 fillér értékben. Átlag évente beerdősittetett mesterséges uton 45·70 kat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

hold terület, kataszteri holdanként 14 korona átlagos költséggel. Az erdősités sikerült 36·56 kat. koldon (80%), pótlást igényel 9·14 kat. holdon.

A vadászat gyakorlásának eredményéről a régibb időkből semmi adat nem ismeretes. De nemcsak a régebben, hanem az utolsó tiz év alatt elejtett vadak neme és száma sem állapitható meg pontosan, mivel a vadászbérlők az adatokat be nem szolgáltatták.

A város erdőterülete jelenleg a következő gazdasági beosztás és terv szerint kezeltetik.

1. Az „*A*“ gazdasági osztályba sorozott 5620·21 kat. hold bérczi-erdő, — amelyhez még 63.99 kat. hold egyéb termékeny és 68·12 kat. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban.

Fanemek: 34% tölgy, 66% bükk. Szórványosan előfordul a gyertyán és szelid gesztenye.

Ebben a gazdasági osztályban az 1897. évi 51,242. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1904—1913. évig terjedő második félforduló szakban gyakorolható:

Főhasználat: fokozatos felujitó vágás utján évente 68·87 kat. holdon 12,215 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználatképpen az esetleg szükségessé váló gyéritések mintegy 3868 m³ fatömeggel.

Mellékhasználatképpen a legeltetés évente átlag 4654·70 kat. holdon, a makkoltatás 2355·67 k. holdon, a fükaszálás 29·26 kat. holdon, a gesztenyeszedés 205·36 kat. holdon, a mezőgazdasági használat 4·08 kat. holdon, végül a kőfejtés 2·00 kat. holdon.

Erdősités foganatositandó a 688.66 kat. hold 10 évi vágástérnek természetes uton esetleg fel nem ujuló hézagain tölggyel.

2. A „*B*“ gazdasági osztályba sorozott 6968·3 kat. hold bérczi-erdő, amelyhez 296·4 kat. hold egyéb termékeny és 74·9 kat. hold terméketlen terület is tartozik, — 80 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban.

Fanemei: 95% bükk, 5% tölgy.

Ebben a gazdasági osztályban három vágássorozatra történt felosztással — az 1897. évi 51,242. F. M. számu rendelettel

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint — az 1904—1913. évig terjedő második félfordulószak gyakorolható:

Főhasználat: fokozatos felujitó vágással évente 108·69 kat. holdon 19,216 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználatképpen az elszáradt és hulladékfa szedése.

Mellékhasználatképpen a legeltetés évente átlag 4729·03 kat. holdon, a makkoltatás 3619·07 kat. holdon, a kőfejtés 2·00 kat. holdon.

Erdősités foganatositandó 10 év alatt 1080·52 kat. hold vágásterületen természetes uton, 6·40 kat. hold vágásterületen és a természetes uton esetleg fel nem ujult hézagokon tölggyel.

3. A „*C*“ (legelő-erdő) gazdasági osztályba sorozott 2176·47 kat. hold kiterjedésü bérczi-erdő, — amelyhez 98·18 kat. hold egyéb termékeny és 10·38 kat. hold terméketlen terület is tartozik, — 80 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban.

Ezen kettő vágássorozatra osztott bükkös gazdasági osztályban, — az 1897. évi 51,242. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint, — az 1904—1913. évig terjedő második félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat fokozatos felujitó vágással 10 év alatt 85·49 kat. holdon 13,683 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználatképpen rendes gyérités 10 év alatt 1460·14 kat. holdon 16,402 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználatképpen a legeltetés évente átlag 1851·24 kat. holdon, a makkoltatás 1720·67 kat. holdon.

Erdősités foganatositandó a 10 év alatt kihasználandó 85.49 kat. hold vágástérnek természetes uton esetleg fel nem ujuló hézagain tölgy, juhar és kőrissel.

4. A „*D*“ gazdasági osztályba sorozott Lapos- és Nyires nevü, 1800·92 kat. hold tölgyes erdőben, — amelyhez 21·94 kat. hold egyéb termékeny és 18·28 kat. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1905. évi 26,122. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint, 100 éves vágásforduló mellett az 1904—1913. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható a főhasználat szünetelése következtében;

Előhasználatképpen tisztázó vágás 10 év alatt az I. vágássorozatokban 460·23 kat. holdon 2441 m³-re becsült fatömeggel, a II. vágássorozatban 86·02 kat. holdon 2575 m³-re becsült fatömeggel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Mellékhasználatképpen a legeltetés 10 évi elő- és 20 évi utótilalom mellett évente átlag 1191·68 kat. holdon, a füszedés évente átlag 330·63 kat. holdon.

Erdősités foganatositandó a II. vágássorozatban, ahol a gyertyán kiszedése következtében keletkező és összesen mintegy 86·02 kat. holdat tevő hézagok tölggyel ültetendők be.

Mint az előadottakból kivehető, a város erdőségeinek állapota a multban átszenvedett rossz gazdálkodáshoz mérten jónak mondható s a mostani helyes gazdálkodás mellett az erdők állapotában állandó javulás, a jövedelmezőségben növekedés várható.

Felsőbánya rendezett tanácsu város erdeje.

A város erdejét királyi adományban kapta részben 1376-ban Nagy Lajos királytól, részben 1624-ben Bethlen Gábortól.

Fekszik 316—1176 méter magasságban a tenger szine fölött a Gutin-hegység délnyugati kiágazásain, a várost félkör alakban övezi és védi az északkeleti hideg szelek ellen.

Területe a kincstárral közösen volt erdő legujabbi megosztása alkalmával kapott terület beszámitásával együtt 6111·25 k. hold, amelyből 150·80 k. hold termékeny és 50·81 k. hold terméketlen terület.

Alapkőzete szürke trachit. Talaja elég mély, televényes, üde, homokos agyag. Az erdő vizdus, sok bő- és kitünő vizü forrással.

A jelenlegi faállomány legnagyobb része bükk, ami a régi rendszertelen gazdálkodás következménye, mert hogy a tölgy eredetileg nagyobb mennyiségben fordult elő, mutatják az elszórtan máig is fennálló hibás vén tölgyfák, melyek meggyőzően igazolják, hogy a tölgy a déli lejtőkön még 900 méter magasságban is igen jól tenyészik. Ez szolgál ma utmutatásul a kihasznált vágásterületek felujitásánál, amelyek az értékesebb fanemek megtelepitése czéljából a magasabb helyeken luczés jegenyefenyővel, az alacsonyabb részeken pedig tölggyel lesznek beültetve.

Az államnak 1905-ben ingyen felajánlott 15 kat. hold területen alkotott állami gyümölcsfaiskola (11·4 k. hold) és erdei facsemete kert (3·6 k. hold) telepitése óta a terület hasz-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

nálatáért ingyen kapja a város az államtól az évenként beerdősitendő területekre szükséges csemetét.

A városi erdő még hosszu ideig nem hozhatja meg azt a jövedelmet, amit majd a jövőben a termőhelyi viszonyoknak megfelelő és mesterséges uton megtelepitett értékesebb faállomány fog nyujtani.

A legnagyobbrészt csekély értékü bükkösök mellett az erdő átlagos évi tiszta jövedelme az 1899. évig alig haladta meg az 1000 koronát, az 1900—1906-ig terjedő 7 év alatt pedig már 21,721 korona átlagos évi tiszta jövedelem volt.

Ezen csekély jövedelmezőség inditotta a földmivelésügyi minisztert arra, hogy az 1898. évi XIX. t.-cz. életbeléptetése alkalmával a város erdejének állami kezelésbe vételével 1900. évi november hó 1-től elrendelje.

Ezért erdőkezelési költség czimén az I. jövedelmezőségi osztályba sorozott 695·8 k. hold után 144 kor. 33 fillért, a II. jövedelmezőségi osztályba sorozott 3835·7 k. hold után 563 kor. 85 fillért, a III. jövedelmezőségi osztályba sorozott 1518·5 k. hold után 133 kor. 62 fillért, összesen 841 kor. 80 fillért fizet a város évenként, azaz kataszteri holdanként átlag 14 fillért.

Az erdőjövedelemnek nagyfoku emelkedése magyarázatát leli egyrészt abban a körülményben, hogy azon 7 év alatt fiatal erdőrészekben elszórtan álló tulkoros és fennemtartható tölgyeknek miniszteri engedély alapján foganatositott rendkivüli kihasználásából 59,800 korona folyt be s az utolsó 2 évi vágásterületen a tölgyfa sokkal nagyobb mennyiségben fordult elő.

A faárak rohamos emelkedésén kivül hathatósan hozzájárult a jövedelem fokozásához az is, hogy 1906-ban két teljesen modern, gőzerőre berendezett műfürész épült, amelyek az eladásra kerülő műfát az elérhető legmagasabb árakon vásárolva dolgozzák fel.

A város tulajdonát képező „Johanna“ nevő gőzfürészt a „Felsőbányai gőzfürészgyár részvénytársaság“ bérli, a Reizmann Hermann tulajdonát képező „Lajos“ nevü gőzfürészt tulajdonosa kezeli.

Mindkét gőzfürész elsősorban tölgyfát, de ezenkivül más fanemeket is dolgozik fel mindenféle alakban és módon. Faszükségletét a városi és környékbeli erdőkből szerzi be.

Hogy a város erdejéből rendszeres használatok mellett az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

utolsó években mennyi jövedelem van és mily mértékben emelkedett ez okszerü gazdaság mellett az állami kezelésben, mutatja az az eredmény, hogy:

1907-ben a tiszta jövedelem	. . . .	9,941 kor.
1908-ban a „	. . . . .	12,000 „
1909-ben a „	. . . . .	12,734 „
1910-ben a „	. . . . .	22,808 „

volt. Az 1907—1910. évig terjedő 4 év alatt tehát összes tiszta jövedelem volt 57,483 kor., azaz évente átlag 14,371 kor., de mégegyszer ennyi volt legalább is 1910-ben a lakosságnak nyujtott kedvezményes faanyagok értéke.

Fokozni fogja ezt a jövedelmet a nagybánya—felsőbányai vasut és országut közvetlen közelében fekvő az a 140·6 k. hold erdőterület, amelynek miniszteri engedély alapján gyümölcsössé való átalakitása megfelelő talajviszonyainál fogva az államerdészet vezetése mellett már megkezdődött s a 3·1 k. holdon berendezett nemes füz telep.

Az erdő kimutatott jövedelmét állandóan lényegesen csökkentik azok a messzemenő kedvezmények, amelyeket a város lakosságának kiszolgáltatott erdei termékeknél nyujt.

Az 1901. év óta ki lett adva a lakosoknak évenként átlag: tölgy épületfa 85 m³ 2·5 K egységárban, egyéb épületfa 450 m³ 1 K egységárban, tölgy ágfa 25 m³ ingyen, bükk tüzifa 5000 ürm³ 50 fillér tőárban, hulladék tüzifa 3000 ürm³ ingyen.

Ezen 560 m³ épületfáért, 8000 ürm³ tüzifáért fizetett a városi lakosság 3162 kor. 50 fillért, holott ezen faanyagok átlagos forgalmi értékü tőára a tölgy épületfánál 110 m³ fg 20 kor.-val számitva 2200 kor., egyéb épületfánál 450 m³ fg 8 kor.-val számitva 3600 kor., bükk hasáb tüzifánál 5000 ürm³ fg 1 kor.-val számitva 5000 kor., hulladék tüzifánál 3000 ürm³ fg 40 fillérrel számitva 1200 korona, összesen 12,000 korona. Ezek szerint tehát a városi lakosság évenként átlag legalább 9000—10,000 kor. árkedvezményben részesült a városi erdő fatermékeinél, nem is számitva az ingyenes erdei legelő értékét, ami pedig szintén számottevő tényező. Ezek a kedvezmények ujabban évről-évre emelkedtek.

Az utolsó években az erdő mellékhaszonvételei terén is haladás tapasztalható. 1904. év óta a pisztrángtenyésztés is be lett vezetve és szép eredménnyel kecsegtet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Előforduló vadak: szarvas, őz, medve, vaddisznó és apróvad. Ez a vadállomány azóta, hogy gróf Károlyi Lajos a vadászati jogot évente fizetendő 300 koronáért 1903-ban 12 évre bérbevette, rendszeres védelemben részesül, melynek üdvös hatása a jelentékeny szaporulatban már is szemmel látható.

Említést érdemel a városi erdőnek turisztikai szempontból minél nagyobb érdeklődést keltő fontossága. Mert, hogy itt a turistaság és nyaralás ügye évről-évre jobban föllendül, ez az erdő kedvező fekvésének és annak a körülménynek tulajdonitható, hogy a városi hatóság az erdő hozzáférhetővé tételére minden lehetőt elkövet. Nem számitva a bányászati czélokra szolgáló vizvezeték mellett a m. kir. bányakincstár által régebben készitett mintegy 10,000 méter hosszu, egész hosszában 2 méter széles árnyas utat, a város az utolsó években mintegy 12,000 m. hosszu turista utat készittetett, hogy a Gutin, Feketehegy és más szebb kiránduló helyek felkeresését megkönnyitse.

A város erdőterülete jelenleg a következő gazdasági beosztás és terv szerint kezeltetik:

1. Az „*A*“ *gazdasági osztályba* sorozott 787·81 k. hold kiterjedésü tölgyes erdőben, melyhez 3·67 k. hold terméketlen terület is tartozik, az 1910. évi 85,982. F. M. számu rendelettel megállapitott ideiglenes használati terv szerint 80 éves átmeneti vágásforduló alapul vétele mellett az 1907. évtől kezdődőleg gyakorolható:

Főhasználat: fokozatos felujitó vágás utján évente 9·85 k. holdon.

Előhasználat: az esetleg szükséges tisztitás és szárazfa szedése utján.

Mellékhasználatképen: a legeltetés 5 évi elő- és 15 évi utótilalom mellett kecskék kizárásával évente átlag 445·80 k. holdon.

Erdősités: eszközlendő tölgy ültetéssel a természtes uton esetleg fel nem ujuló összes évi vágásterek hézagain és 1·48 k. hold tisztás területen.

2. *A saját használatra szánt „B“ gazdasági osztályba* sorozott 1646·96 k. hold bükkös erdőben, amelyhez 17·53 k. hold terméketlen terület is tartozik, ugyancsak a 85,982—1910. F. M. sz. rendelettel megállapitott ideiglenes használati terv szerint 80 éves átmeneti vágásforduló alapul vétele mellett az 1907. évtől kezdődőleg gyakorolható.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Főhasználat: fokozatos felujitó vágás utján évente 20·60 k. holdon.

Előhasználat: egyes előzetesen kijelölt részeken a koros bükkfáknak kellő kimélettel való kiszedése és a száraz hulladékfa szedése utján.

Mellékhasználatképen: a legeltetés 5 évi elő- és 15 évi utótilalom mellett, kecskék kizárásával, évente átlag 1017·60 kat. holdon.

Erdősités: teljesitendő a természetes uton, esetleg fel nem ujuló összes évi vágásterületek hézagain, tölgy, jegenyefenyő, juhar és kőris ültetéssel és 3·05 k. hold tisztás-területen tölggyel.

3. Az eladásra tervezett 1807·63 k. hold kiterjedésü „*C*“ (bükkös) gazdasági osztályban, — melyhez 23·11 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1910. évi 85,982. F. M. számu rendelettel megállapitott ideiglenes használati terv szerint 80 éves átmeneti vágásforduló alapul vétele mellett az 1907. évtől kezdődőleg gyakorolható:

Fáhasználat: fokozatos felujitó vágás utján évente 22·60 kat. holdon.

Előhasználat: a tenyésztés tárgyát nem képező nyir- és nyár-egyedek, valamint egyes tulkoros törzsek kellő kimélettel történő kiszedése s a száraz és hulladékfa szedése utján.

Mellékhasználatképen: a legeltetés 5 évi elő- és 15 évi utótilalom mellett, kecskék kizárásával, évente átlag 1100·80 kat. holdon.

Erdősités: teljesitendő a természetes uton, esetleg fel nem ujuló összes évi vágásterek hézagain tölgy, jegenye, juhar és kőrisültetéssel és 9·35 k. hold tisztás területen tölggyel.

4. A „*D*“ (véderdő) gazdasági osztályba sorozott 62·24 kat. hold kiterjedésü erdőben, — amelyhez 6.35 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1890. évi 60,660. F. M. számu rendelettel megállapitott rendszeres használati terv szerint 40 éves vágásforduló mellett az 1908. évtől kezdődőleg gyakorolható:

Főhasználat: tarvágás utján évente 1·60 k. holdon négyévenként visszatérő vágásokkal.

Előhasználat: tiz év alatt 56·00 k. holdon az idős tölgy-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

fáknak előzetes kijelölése mellett kellő kimélettel való kiszedése utján.

Erdősités foganatositandó a természetes uton, esetleg fel nem ujuló összes évi vágásterek hézagain tölgyültetéssel és 2·20 k. hold tisztás területen tölggyel.

5. Az „*E*“ (legelő erdő) gazdasági osztályba sorozott 142·80 kat. holdnyi erdőben, — amelybez 0·15 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1910. évi 85,982. F. M. számu rendelettel megállapitott ideiglenes használati terv szerint az 1907—1916. évig terjedő 10 év alatt kiszedhető a 84·94 kat. hold erdősült terület fatömege, abból a czélból, hogy a többi jórészt tisztás területtel együtt legelővé átalakitható legyen.

Mellékhasználatképen, kecskék kizárásával, az egész területen gyakorolható a legeltetés. A legelőjavitás czéljából — ahol szükséges — fümag vetendő.

6. A „Nyires“ nevü 149·50 k. holdnyi erdőterületből — amelyhez még 7·10 k. hold termékeny terület is tartozik, — az 1907. évi 36,695. és 1910. évi 87,688. F. M. számu rendeletekkel jóváhagyott rendszeres gazdasági terv, illetve pótterv értelmében 5·80 k. hold parkszerüleg kezelendő, 140·60 kat. holdon gyümölcsös, 3·10 k. holdon nemes füzes telepitendő.

7. A közös erdőből megosztás folytán a városnak jutott 607·40 k. hold erdőnek „legelő-erdővé“ leendő átalakitása folyamatban van olyformán, hogy tiz év alatt a kevésbé meredek részeken a faállomány 0·6 része mintegy 365 kat. holdon tarolás alá kerül, a meredekebb részek pedig szálalva fognak kezeltetni.

A legeltetés, kecskék kizárásával, az egész területen gyakorolható lesz.

8. Ugyancsak a közös erdőből megosztás folytán a városnak jutott 848·90 k. holdnyi erdőrész 40 éves átmeneti vágásforduló mellett évi 21·20 k. hold vágásterülettel tarvágás utján fog kihasználtatni, abból a czélból, hogy a faállomány a nemesebb fanemek telepitése folytán átalakittassék.

Ezen állami kezelésben lévő városi erdőt a nagykárolyi m. kir. állami erdőhivatal fennhatósága alá tartozó nagybányai m. kir. járási erdőgondnokság kezeli, az őrzést és védelmet szakvizsgázott erdőőr teljesiti.

A már most is belterjesen kezelt erdő jövedelmét a tervbe

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vett és már részben megkezdett czélszerü gazdasági elvek és befektetések jelentékenyen emelni fogják évről-évre s különösen, ha a 140·60 k. holdnyi területnek betelepitése sikerül, a város egy szép gyümölcsöshöz s ennek a révén számottevő nagy jövedelemhez fog jutni.

A gróf Károlyi Alajos hitbizományi erdőbirtoka.

Ezen uradalom a Drágfy-család kihalása után a királyi fiskus kezén volt, amelytől gr. Károlyi Sándor készpénzen vette volt meg.

Gróf Károlyi Alajos 1889. évi márczius 3-án kelt királyi jóváhagyással „gróf Károlyi Alajos-féle erdőd—vállaji uradalmi hitbizomány“ czimen hitbizományi bitokká tette.

Mint ilyen az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a alapján keletkezésétől kezdve rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezeltetik.

Fekszik a vármegye területén az É.szélesség $48^0\ 15^1$—$48^0\ 30^1$ és a K. hosszuság $39^0\ 55^1$—$40^0\ 10^1$ között 110—700 méterre a tenger szine fölött.

Összefüggő egészet nem képez, hanem mintegy négy külön csoportba tartozó birtoktestet alkot, amelyek a nagykárolyi, erdődi, szinérváraljai és nagybányai szolgabiró járásokban terülnek el s bérczi, középhegységi, lapályi és homok erdők.

Ezen négy birtoktestből, amelyeket fekvésüknél fogva avasi, bükkhegységi, erdődi és nyiri erdőknek lehet nevezni, a kezelési teendők czélszerü és akadálytalan gyakorlása szempontjából öt erdőgondnokság lett képezve.

A bérczi-erdőket, melyek a keleti kárpátok szamosvölgyi nyulványainak délnyugati részén felküsznek a sikárlói erdőgondnokság kezeli. Ezen erdőgondnokság kerületét a Bükkhegységtől a Szamos folyó választja el.

A Bükkhegységnek északnyugati oldalán keletről nyugat felé szalagként elhuzódó erdőrészek a zelestyei (szelestyehutai) és szinfalui erdőgondnokságok kezelése alatt vannak.

Ezektől nyugat felé van az erdődi lapos-erdő, amely az erdődi erdőgondnokságot képezi.

Az ötödik, vállaji erdőgondnokságot a Nagykárolytól mintegy 40 kilométernyire fekvő nyiri homokon álló erdők képezik.

A birtokot részben uradalmi mezőgazdasági területek, részben magán-birtokosok mezőgazdasági és erdőterületei határolják. Területe a következő:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Járás	Községi határ	Az erdő-talajminőség szerint: feltétlen erdőtalajon álló erdő	nem feltétlen erdőtalajon álló erdő	összesen
		kataszteri		
erdődi	Alsóhomoród	1237·7	—	1237·7
	Bükkszoldobágy	1758·2	—	1758·2
	Erdőd	—	3053·6	3053·6
	Felsőhomoród	1665·0	—	1665·0
	Középhomoród	2389·5	—	2389·5
	Nagymadarász	—	488·9	488·9
	Páczafalu	812·2	—	812·2
	Résztelek	—	774·9	774·9
	Szinfalu	1492·8	372·9	1865·7
nagybányai	Misztótfalu	1165·1	—	1165·1
	Oláhtótfalu	884·1	—	884·1
	Szamosujfalu	967·0	—	967·0
nagykárolyi	Vállaj	—	644·5	644·5
szinérváraljai	Alsóhuta	1191·2	—	1191·2
	Barlafalu	798·4	—	798·4
	Borválaszut	870·6	366·0	1236·6
	Iloba	1756·1	—	1756·1
	Mogyorós	4288·4	—	4288·4
	Nagysikárló	1940·0	—	1940·0
	Papbikó	704·2	294·0	998·2
	Szelestyehuta	1707·7	—	1707·7
	Összesen	25,628·2	5994·8	29,623·0

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

terület					
fanemek szerint			tulajdonjog szerint	tartozéka	
tölgyerdő	bükk- és más lomberdő	fenyő-erdő	az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a alá tartozó hitbizományi erdő	termé-keny	termé-ketlen
hold					
742·6	495·1	—	1,237·7	—	15·3
711·2	1,047·0	—	1,758·2	9·6	49·5
3,053·6	—	—	3,053·6	62·9	22·5
509·3	1,155·7	—	1,665·0	13·8	2·8
546·9	1,842·5	—	2,389·5	29·9	6·2
488·9	—	—	488·9	27·9	2·1
436·9	381·3	—	818·2	6·2	6·6
31·6	743·3	—	774·9	—	6·6
932·9	932·8	—	1,865·7	73·8	21·8
349·5	815·6	—	1,165·1	3·6	7·0
350·0	534·1	—	884·1	—	4·5
388·0	579·0	—	967·0	3·8	8·5
515·5	129·0	—	644·5	5·8	17·9
518·2	673·0	—	1191·2	—	0·8
305·0	493·4	—	798·4	40·4	12·6
844·0	392·6	—	1236·6	60·2	21·1
702·4	871·8	175·6	1756·1	119·1	13·5
2508·4	1780·0	—	4288·4	37·7	33·1
388·0	1358·0	194·0	1940·0	72·1	10·8
391·2	607·0	—	998·1	0·7	24·5
680·0	1027·7	—	1707·7	238·5	40·7
15‘394·1	15,859·3	369·6	29,623·0	804·0	328·4

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Ezen erdőbirtok az 1860- és 1870-es években keresztülvitt urbéri rendezés óta szolgalommentes.

A szelestyei erdőgondnokság területén egy üveggyári telep van, amely jelenleg bérlet utján használtatik s évente szerződésszerüleg lekötve 12—15,000 ürm³ tüzifát fogyaszt.

A vállaji erdőgondnokság által kihasználható évi fatömegek a mezőgazdasági földek haszonbérlőjének tulajdonát képezik szerződés szerint.

Az erdőbirtok az erdőtörvény 17. §-a alá tartozván, mint hitbizományi erdő rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezelendő.

Összes állami adója 15,476 kor., községi pótadó és utadó 9740 kor.

Az erdő egy gondnokság kerületében magashegységi, kettőnél előhegységi, egynél dombos, egynél sik.

Csapadék a nyári hónapok kivételével elegendő, mig nyáron minden évben több heti szárazság szokott előfordulni. A sikárlói erdőgondnoksági kerület kivételével az erdőség vizszegénynek mondható.

Uralkodó szél nyugati, károkat nem okoz.

Az éghajlat — a sikárlói és zelestyei hideg részeket kivéve — enyhének mondható.

Késői fagyok gyakran fordulnak elő, amelyek a makktermésben és a fiatal hajtásokban érzékeny károkat okoznak.

A hőmérséklet a zelestyei és sikárlói erdőgondnokságok kerületében változó, a nappali és éjjeli hőmérséklet igen különböző.

A kőzet legnagyobb részben szürke trachit, helyenként előfordul az agyagpala és homokkő, amelyet 25—55 cm. mély homokos agyagréteg borit, néhol pedig a sziklás rész egészen a felszinen van.

A szinfalui és zelestyei erdőgondnokságban gránit és kvarcz is előfordul, amely utóbbi az üveggyári üzemnél használtatik fel. A zelestyei erdőgondnokság kerületében ezenkivül agyagföld is fordul elő változó szinekben, melyek közül az okkersárga bányásztatik is és kilogrammonként 45 fillér egységárban adatik el a termelőnek. Itt mészkő is előfordul, de oly kisebb mennyiségben, hogy ezideig termelését nem tartották érdemesnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A sikárlói erdőgondnokságban előfordul andesit homokkő is, de csekély keresletnek örvend.

Az erdőtalaj általában véve jónak mondható s egyes tulsürü állományokat kivéve, fütakaróval fedett.

A jelenlegi faállományokban a korosztályok a 20-tól 80 éves korig elég egyenletes elosztással vannak képviselve, nagyobb területet foglalnak el a 81—100 éves állományok és még nagyobbat az 1—20 éves fiatalosok.

Az összes tölgyállomány fatömege ezidőszerint 1.116,751 tm³-re, a bükkállományé 1.126,275 tm³-re, a fenyő állományé 7182 tm³-re becsülhető.

Az erdőd—vállaji hitbizományi uradalom 29,623·0 k. holdat tevő erdősége 1890-ig hat erdőgondnokság keretébe lett sorozva, 1890-től kezdve a zelestyei és barlafalui erdőgondnokságok összevonása folytán öt erdőgondnokság által van kezelve.

Erdőgazdasági terveit saját erdőtisztjei készitették, az ujabbi üzemrendezési munkálatokat is Ostadál Jenő erdőmérnök, zelestyei erdőgondnok készitette kellő szakértelemmel s hogy a viszonyoknak megfelelőleg, mutatja az a körülmény, hogy ezek ma is érvényben vannak.

1890-ig a kihasználás inkább csak a tölgy haszonfára irányult, mig a tüzifatermelés aránytalnul csekély volt, s a közlekedési eszközök hiánya, illetve a kiszállitási viszonyok nehézsége következtében ugyszólván csak az utakhoz legközelebb fekvő részekre szoritkozott.

Az 1890. évtől kezdve rendes gazdálkodás folyik. A gazdálkodásnak fő feladatát a használatok tartamossága képezvén, a tervezett használatok foganatositása a legszigorubban be lett tartva, sőt hogy éretlen koru állományok tarolás alá ne kerüljenek, a volt barlafalui erdőgondnokság kerületében megszoritások történtek az első forduló szakban.

A szinfalui erdőgondnokság kerületében nagyobbmérvü előhasználatok terveztettek az első fordulószakban, azzal a czélzattal, hogy egyes koros állományoknak a többszörös szállalás folytán megszakitott záródása mellett tovább fenn nem tartható öreg egyedek kiszedhetők legyenek, ne essenek áldozatul a széldöntésnek.

Másrészről egyes vén állományokra — az uj rendezés foly-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

tán — későn kerülne a válogatás sora, mig, ha azok most letaroltatnak, az uj vágatás idején ismét kihasználásra megérettek lesznek.

Nagyon kártékony hatással volt erre az erdőségre az a körülmény, hogy a hitbizomány alkotása előtti időben történt nagy faeladás alkalmával a gyönyörü tölgyesek szine-java a mai árak egytizedének sem megfelelő potom áron kiszálaltattak az összes területen. Ennek káros következményei érezhetők lesznek egy félszázadig mindaddig, mig a mai 50—60 éves állományok érett koruak nem lesznek.

A helyes erdőgazdaság czélját a nemesebb fanemek tenyésztése s ezuton a tartamosság szemelőtt tartása mellett a jövedelem lehető fokozása képezvén a gazdasági mód, a vágásforduló és a tenyésztendő fanemek ennek megfelelőleg lettek megállapitva.

Ennélfogva mindenütt, ahol a termőhelyi viszonyok megengedik, a bükk és gyertyán helyett a nemesebb fanemek megtelepitése terveztetik.

Minthogy pedig az uradalom ebben a tekintetben áldozatot nem ismerve fáradozik, a munkát siker fogja koronázni.

Talajjavitás és a növekvési viszonyok előmozditása czéljából kisérletek történtek elég jó eredménnyel fekete és erdei fenyőnek a tölgyes közé elegyitésével. Amennyiben az itt uralkodó szükséglet lágy épületfában nagy, a haszon és eredmény ezen a téren el nem marad. Különben is a fenyők, ha tenyésztésük a tölgyre károsnak bizonyulna, előhasználatképen kiszedhetők idejekorán és előnyösen értékesithetők.

A kőris és juharnak a tölgy közé való elegyitése is mindenütt megtörténik, ahol a termő helyi viszonyok megfelelők. A bükk ezentul is tenyésztve lesz az északi és északkeleti hüvösebb oldalakon, de amennyire csak lehetséges, nemesebb fanemek elegyitésével.

A fanemek elegyaránya a gazdasági terv előirásához képest a szinfalui erdőgondnokság tölgyeseiben és csereseiben módosulhat, mivel az öreg ritkás tölgyesek és rossz záródásu cseresek már most annyira el vannak lepve gyertyán és bükk fiatalossal, hogy ezek kitisztitása ugyszólván lehetetlen.

Az erősebb méretü és értékesebb faanyag termelése szempontjából indokolva volna minél magasabb forduló, tekintettel

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

azonban, hogy az előzőleg történt tömeges faeladások folytán a tölgyesek záródása oly kicsiny lett, hogy azok mielőbbi felujitása mulhatatlanul szükséges, a 100 éves forduló melletti szálerdő-gazdaság alkalmazása czélszerü. Ha szükségesnek mutatkoznék, saját használatra bizonyos mennyiségü vastagabb méretü tölgyfák fenntartása, ezek a szállitó utak szélein állva hagyhatók és a szomszédos állományok egyedeinek megsértése nélkül levághatók és kiszállithatók lennének.

Az állományok felujitása — a tisztások kivételével — természetes uton a fokozatos felujitó vágás alkalmazásával történik, azzal a megjegyzéssel, hogy tekintve a bükkösöknek czélbavett átalakitását elegyes bükk, tölgy, kőris és juhar állományokká, a vetővágás alkalmával a bükk hagyásfák a normálisnál jóval kevesebb számban hagyandók vissza.

A cseresek, amelyek tiszta tölgyesekké alakitandók át, letarolás előtt, vagy tölgymakkal alátelepitendők, vagy mezőgazdasági köztes használat utján ujitandók fel.

Ezen czél sikere érdekében 10 évi előtilalom és 20 évi utótilalom alkalmaztatik.

Ha a letarolt állományok természetes uton nem ujulnának fel, a vágásterületek hézagai a letarolásra következő években mesterséges uton lesznek teljes záródásig beerdősitve és mindaddig pótolva, mig a felujitás teljesen sikerül.

A tisztás területek — az eddigi tapasztalás szerint — legeredményesebben eke utáni makkrakással ujittatnak fel.

A mesterséges erdősitésekre szükséges csemetemennyiség előállitására megfelelő nagyságu állandó és ideiglenes csemetekerteket tart fenn az uradalom.

A fatömegek értékesitése a tölgynél tövön nyilvános árverés mellett történik.

A bükk tüzifára feldolgozva kerül eladásra részben helyben, részben vasuton szállitva a közeli városokba.

Az erdőségektől átlag 10—15 kilométerre megy a nagykároly—somkuti h. é. és a szatmár—nagybányai vasut, amelyeken jelentékeny fakészletek szállithatók piaczra. A vasuti állomásokhoz való szállitás tengelyen történik.

Az erdőbirtok kezelését az erdődi uradalmi erdőhivatal vezetőjének, egy erdőtanácsosnak felügyelete alatt 4 törvényes minősitéssel biró erdőmérnök és két minősitésnélküli erdőtiszt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

végzi, az erdőőrzést és védelmet 12 szakvizsgázott erdőőr és felügyelet mellett 25 erdőszolga teljesiti 20—25 ideiglenesen alkalmazott kisegitő kerülővel.

Tiszta jövedelem mutatkozott:

1880-ig évente átlag kat. holdanként .	1·20	korona.
1881—1890-ig	2.64	„
1890—1900-ig	4·61	„
1901—1910-ig	7·00	„

amely eredmény elég szépnek mondható.

A vadászatot a földesur maga gyakorolja. Fősuly a szarvas tenyésztésre lett forditva, de mert ez nem sikerült a kivánatos eredménnyel és mert óriási vadkárokat kellett évenként fizetni, utóbbi időben felhagytak vele. A nyul, őz és vaddisznó állomány elég szép az összes erdőségekben.

A hitbizományi uradalomhoz tartozó erdők jelenleg a következő beosztás és tervek szerint kezeltetnek.

I. A zelestyei (szelestyehutai) erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

1. A zelestyei gazdasági osztályba sorozott és négy vágássorozatra osztott, fele részben tölgyes, fele részben bükkös, 7409·40 kat. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 326·80 kat. hold termékeny és 77·20 kat. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1907. évi 80,627. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1905—1914. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat fokozatos felujitó vágás utján:

az I. vágássorozat területén 185·00 kat. holdon 32,306 m³-re becsült fatömeggel;

a II. vágássorozat területén 178·50 kat. holdon 24,300 m³-re becsült fatömeggel;

a III. vágássorozat területén 215·70 kat. holdon 37,823 m³-re becsült fatömeggel;

a IV. vágássorozat területén 161·50 kat. holdon 20,114 m³-re

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

becsült fatömeggel, azaz összesen 740·70 kat. hold területen 114,543 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználat :

az I. vágássorozat területén 369·30 kat. holdon 4251 m³-re becsült fatömeggel, rendes gyérités utján, 801·50 kat. holdon 20,832 m³-re becsült fatömeggel tisztázó vágás utján ;

a II. vágássorozat területén 482·50 kat. holdon 4637 m³-re becsült fatömeggel rendes gyérités utján, 166·30 kat. holdon 3293 m³-re becsült fatömeggel tisztázó vágás utján ;

a III. vágássorozat területén 1218·00 kat. holdon 12,180 m³-re becsült fatömeggel rendes gyérités utján, 28·80 kat. holdon 864 m³-re becsült fatömeggel tisztázó vágás utján ;

a IV. vágássorozat területén 892·90 kat. holdon 8637 m³-re becsült fatömeggel rendes gyérités utján, 47·30 kat. holdon 2094 m³-re becsült fatömeggel tisztázó vágás utján, azaz összesen 4006·60 kat. hold területen 56,788 m³-re becsült fatömeggel.

Mellékhasználat évente átlag :

az I. vágássorozatban
1041·20 k. holdon legeltetés,
478·00 k. holdon makkoltatás ;
a II. vágássorozatban
1018·80 k. holdon legeltetés,
284·80 k. holdon makkoltatás,
71·20 k. holdon fükaszálás ;
a III. vágássorozatban
1480·40 k. holdon legeltetés,
619·60 k. holdon makkoltatás,
83·60 k. holdon fükaszálás ;
a IV. vágássorozatban
1042·20 k. holdon legeltetés,
472·00 k. holdon makkoltatás,
20·60 k. holdon fükaszálás,

azaz összesen 4582·60 k. holdon legeltetés, 1854·40 k. holdon makkoltatás, 175·40 k. holdon fükaszálás. Ezenkivül az egész területen gyakorolható a vadászat.

Erdősitendő :

az I. vágássorozatban
59·00 k. hold vágástér természetes uton, 126·00 k. hold

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

vágástér és 56·30 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel ; évente a szükségessé váló pótlásokon kivül mesterséges uton 18·23 k. hold terület ;

a II. vágássorozatban

74·70 k. hold vágástér természetes uton, 119·70 k. hold tisztás és 35·00 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel, évente a szükségessé váló pótlásokon kivül 15·47 k. hold terület ;

a III. vágássorozatban

146·10 k. hold vágástér természetes uton, 69·00 k. hold vágástér, továbbá 0·60 k. hold tisztás és 76·60 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel ; évente átlag a szükségessé váló pótlásokon kivül 14·62 k. hold terület ;

a IV. vágássorozatban

161·50 k. hold vágástér természetes uton, 29·90 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel ; évente átlag a szükségessé váló pótlásokon kivül 2·99 k. hold terület ;

az egész gazdasági osztály területén

441·30 k. hold vágástér természetes uton, 513·10 k. hold vágástér, tisztás és hézagos fiatalos mesterséges uton, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente 51·30 k. hold mesterséges uton.

2. A barlafalui gazdasági osztályba sorozott és három vágássorozatra osztott, fele részben tölgyes, fele részben bükkös, 4043·10 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 54·50 k. hold termékeny és 60.40 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1907. évi 23,435. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1905—1914. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható :

Főhasználat :

az I. vágássorozat 156·20 k. hold területén 29,476 m³-re becsült fatömeggel, fokozatos felujitó vágás utján.

Előhasználat :

az I. vágássorozat területén 397·50 k. holdon 2924 m³-re remélhető fatömeggel rendes gyérités utján ;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

a II. vágássorozat területén 365·40 k. holdon 2537 m³-re remélhető fatömeggel rendes gyérités utján, 102·80 k. holdon 513 m³-re remélhető fatömeggel tisztázó vágás utján;

a III. vágássorozat 260·50 k. hold területén 1485 m³ remélhető fatömeggel rendes gyérités utján, 73·30 k. holdon 366 m³ remélhető fatömeggel tisztázó vágás utján, azaz összesen 1199·50 k. holdon 7825 m³ remélhető fatömeggel.

Mellékhasználat átlag évente:

az I. vágássorozatban
828·30 k. holdon legeltetés,
202·20 k. holdon makkoltatás,
152·80 k. holdon mezőgazdasági használat,
2·70 k. holdon fükaszálás;

a II. vágássorozatban
807·00 k. holdon legeltetés,
316·30 k. holdon makkoltatás;

a III. vágássorozatban
813·50 k. holdon legeltetés,
164·20 k. holdon makkoltatás,
150·20 k. holdon mezőgazdasági használat,
155·20 k. holdon fükaszálás.

Azaz összesen 2448·80 k. holdon legeltetés, 682·70 k. holdon makkoltatás, 303·00 k. holdon mezőgazdasági használat, 157·90 k. holdon fükaszálás.

Ezenkivül az egész területen gyakorolható a vadászat.

Erdősitendő:

az I. vágássorozatban

166·30 k. hold tisztás mesterséges uton tölggyel, évente a szükségessé váló pótlásokon kivül 16·63 k. hold terület;

a II. vágássorozatban

93·20 k. hold vágásterület természetes uton, 63·00 k. hold vágástér és 4·40 k. holddal pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel, évente a szükségessé váló pótlásokon kivül 6·74 k. hold terület mesterséges uton;

a III. vágássorozatban

150·20 k. hold tisztás és 34·90 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos, mesterséges uton tölggyel évente a szükségessé váló pótlásokon kivül 18·51 k. hold terület.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az egész gazdasági osztály területén

93·20 k. hold vágástér természetes uton, 415·80 k. hold vágástér, tisztás és hézagos fiatalos mesterséges uton, évente a szükséges pótlásokon kivül 41·58 kat. hold terület mesterséges uton.

II. A szinfalui erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

3. A szinfalui gazdasági osztályba sorozott és öt vágássorozatra osztott, fele részben tölgyes, fele részben bükkös, 11,128·30 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 133·30 k. hold termékeny és 117·00 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1904. évi 63,861. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1903—1912. évig terjedő első féldorfulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat fokozatos felujitó vágás utján:

az I. vágássorozat területén
266·00 k. holdon 12,140 m³ remélhető fatömeggel;

a II. vágássorozat területén
327·93 k. holdon 23,120 m³ remélhető fatömeggel;

a III. vágássorozat területén
241·55 k. holdon 15,110 m³ remélhető fatggel,

a IV. vágássorozat területén
125·80 k. holdon 20,090 m³ remélhető fatömeggel,

az V. vágássorozat területén
34·66 k. holdon 2850 m³ remélhető fatömeggel.

Az egész gazdasági osztály területén 995·94 k. hold területen 73,310 m³ remélhető fatömeggel.

Előhasználat:

az I. vágássorozat területén

111·84 k. holdon 3802 m³ remélhető fatömeggel tisztázóvágás utján,

a II. vágássorozat területén

308·69 k. holdon 915 m³ remélhető fatömeggel rendes gyérités utján,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

80·53 k. holdon 4107 m³ remélhető fatömeggel tisztázó vágás utján,

a III. vágássorozat területén

215·95 k. holdon 10,678 m³ remélhető fatömeggel tisztázó vágás utján,

a IV. vágássorozat területén

74·96 k. holdon 3312 m³ remélhető fatömeggel tisztázó-vágás utján,

az V. vágássorozat területén

1127·58 k. holdon 4509 m³ remélhető fatömeggel rendes gyérités utján,

30·96 k. holdon 310 m³ remélhető fatömeggel tisztázó-vágás utján.

Az egész gazdasági osztály területén 1950·51 k. holdon 27,633 m³ remélhető fatömeggel.

Mellékhasználat évente átlag: az I. vágássorozatban

483·68 k. holdon legeltetés,
398·18 k. holdon makkoltatás,
226·22 k. holdon mezőgazdasági használat,
16·30 k. holdon fükaszálás;

a II. vágássorozatban

1257·16 k. holdon legeltetés,
1256·57 k. holdon makkoltatás,
440·07 k. holdon mezőgazdasági használat,
12·10 k. holdon fükaszálás;

a III. vágássorozatban

1192·84 k. holdon legeltetés,
1184·28 k. holdon makkoltatás,
415·21 k. holdon mezőgazdasági használat,
62·45 k. holdon fükaszálás;

a IV. vágássorozatban

903·11 k. holdon legeltetés,
650·45 k. holdon makkoltatás;

az V. vágássorozatban

2143·23 k. holdon legeltetés,
2143·03 k. holdon makkoltatás,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

69·31 k. holdon mezőgazdasági használat,
1·60 k. holdon fükaszálás;

Az egész gazdasági osztály területén 5980·02 k. holdon legeltetés, 5632·51 k. holdon makkoltatás, 1150·81 k. holdon mezőgazdasági használat, 92·45 k. holdon fükaszálás.

Ezenkivül az egész 11,378·60 k. hold területen gyakorolható a vadászat.

Erdősitendő:

az I. vágássorozatban

95·66 k. hold vágástér természetes uton, 170·34 k. hold vágástér, valamint 85·50 k. hold tisztás és 144·80 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel és erdei fenyővel, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente 40·06 k. hold mesterséges uton;

a II. vágánysorozatban

93·47 k. hold vágástér természetes uton, 234·46 k. hold vágástér, valamint 80·53 k. hold tisztás és 108·34 k. holddal pótlandó hézagos fiatalos tölgy, erdei-fenyő és kőrissel mesterséges uton, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente mesterséges uton 42·33 k. hold terület;

a III. vágássorozatban

39·50 hold vágástér természetes uton, 202·05 k. hold vágástér, valamint 132·29 k. hold tisztás és 114·48 k. holddal pótlandó hézagos fiatalos tölgy, lucz- és erdei-fenyő és kőrissel mesterséges uton, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente mesterséges uton 44·88 k. hold terület;

a IV. vágássorozatban

62·90 k. hold vágástér természetes uton, 62·90 k. hold vágástér, valamint 326·72 k. hold tisztás és 94·54 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos tölgy, erdei-fenyő, kőris és ákáczczal mesterséges uton, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente mesterséges uton 48·42 k. hold terület;

az V. vágássorozatban

34·66 k. hold vágástér, valamint 0·45 tisztás és 34·99 kat. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos tölggyel és erdei-fenyővel mesterséges uton, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente mesterséges uton 7·01 k. hold terület.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az egész gazdasági osztály területén 291·53 k. hold vágástér természetes uton, 1827·05 k. hold vágástér, tisztás és hézagos fiatalos mesterséges uton, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente 182·70 k. hold terület mesterséges uton.

III. A sikárlói erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

4. A sikárlói gazdasági osztályba sorozott és három vágássorozatra osztott 60% arányban bükkös, 30% arányban tölgyes és 10% arányban luczfenyves 4861·20 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 194·80 k. hold termékeny és 31·30 k. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1908. évi 95,009 F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1905—1914. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat fokozatos felujitó vágás utján:

az I. vágássorozat területén
116·50 k. holdon 13,667 m³ remélhető fatömeggel,

a II. vágássorozat területén
101·80 k. holdon 10,024 m³ remélhető fatömeggel,

a III. vágássorozat területén
175·60 k. holdon 23,931 m³ várható fatömeggel.

Az egész gazdasági osztály területén 393·90 k. holdon 47,622 m³ várható fatömeggel.

Mellékhasználat évente átlag:

az I. vágássorozatban
866·80 k. holdon legeltetés,
722·40 k. holdon makkoltatás,

a II. vágássorozatban
1045·30 k. holdon legeltetés,
580·40 k. holdon makkoltatás,

a III. vágássorozatban
736·20 k. holdon legeltetés,
571·90 k. holdon makkoltatás.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az egész gazdasági osztály területén 2648·30 k. holdon legeltetés, 1874·70 k. holdon makkoltatás.

Ezenkivül az egész 5087·30 k. hold területen gyakorolható a vadászat.

Erdősitendő :

az I. vágássorozatban

63·50 k. hold vágástér természetes uton, 53.00 k. hold vágástér mesterséges uton tölgy, luczfenyő és kőrissel, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente 5·30 k. hold mesterséges uton ;

a II. vágássorozatban

50·20 k. hold vágástér természetes uton, 61·60 k. hold vágástér mesterséges uton tölgy, luczfenyő és kőrissel, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente 5·16 k. hold mesterséges uton ;

a III. vágássorozatban

86·60 k. hold vágástér természetes uton, 89.00 k. hold vágástér mesterséges uton tölgy, luczfenyő és kőrissel, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente 8·90 k. hold mesterséges uton.

Az egész gazdasági osztály területén 200·30 k. hold természetes uton, 193·60 k. hold mesterséges uton ; a szükségessé váló pótlásokon kivül évente mesterséges uton 19·36 k. hold terület.

IV. Az erdődi erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.

5. Az erdődi gazdasági osztályba sorozott és 70% arányban kocsános tölgyes, 30% arányban csertölgyes 2370·7 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 62·90 k. hold termékeny és 22·50 kat. hold terméketlen terület is tartozik, — 100 éves vágásforduló mellett szálerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1908. évi 38,622. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1905—1914. évig terjedő első félfordulószak alatt gyakorolható.

Főhasználat tarvágás utján 237·01 k. holdon 38,044 m³ várható fatömeggel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Előhasználat :

1359·90 k. holdon 10,703 m³ várható fatömeggel rendes gyérités utján.

Mellékhasználat évente átlag 1292·90 k. holdon legeltetés.

35·00 k. holdon makkoltatás.

Az egész 2456·10 k. hold területen gyakorolható a vadászat.

Erdősitendő :

146·00 k. hold vágástér természetes uton, 91·00 k. hold vágástér és 18·10 k. hold területtel pótlandó hézagos fiatalos mesterséges uton tölggyel és kőrissel, a szükségessé váló pótlásokon kivül évente mesterséges uton 10·91 k. hold terület.

6. Az erdődi „tartalék-erdő" gazdasági osztályba sorozott 1171·80 k. hold kiterjedésü tölgyes-erdő, — amelyhez 27·90 kat. hold termékeny és 2·10 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1908. évi 95,010. F. M. számu rendelettel megállapitott elő- és mellékhasználati terv szerint kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban foganatositható az 1905—1914. évig terjedő első félforduló szak alatt :

Előhasználat 1131·00 k. holdon 11,664 m³ várható fatömeggel, rendes gyérités utján.

Mellékhasználatképen átlag évente 1131·00 k. holdon legeltetés, 783·50 k. holdon makkoltatás.

Az egész 1201·80 k. hold területen gyakorolható a vadászat.

V. *A vállaji erdőgondnokság kezelése alatt álló erdők.*

7. A vállaji gazdasági osztályba sorozott, kettő vágássorozatra osztott, tölggyel és kőrissel boritott 433·70 k. hold kiterjedésü erdő, — amelyhez 7·93 k. hold terméketlen terület is tartozik — 40 éves vágásforduló mellett sarjerdő gazdaságban kezeltetik.

Ebben a gazdasági osztályban az 1902. évi 36,674. F. M. sz. rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1901—1910. évig terjedő első fordulószak alatt gyakorolható volt :

az I. vágássorozatban mellékhasználatképen a mezőgazdasági köztes használat 10 év alatt 141·18 k. holdon.

Erdősitendő volt évente tölgy, kőris, erdei fenyő és ákácczal,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

a felmerülő pótlásokon kivül évente mesterséges uton 14·12 k. hold terület.

A II. vágássorozatban

előhasználatképen 5 év alatt gyérithető volt 12·12 k. hold terület faállománya,

mellékhasználatképen gyakorolható volt mezőgazdasági köztes használat 67·50 k. holdon.

Az egész 441·63 k. hold területen gyakorolható volt a vadászat is.

Erdősitendő volt — a felmerülő pótlásokon kivül — tölgygyel és kőrissel évente mesterséges uton 6.50 k. hold terület.

Az uradalom egész területén a jelenlegi belterjesebb gazdálkodás mellett az 1901—1910. évig terjedő tiz év alatt kihasználtatott évente átlag 600 kat. hold terület 48,570 m³ fatömeggel összesen 291,400 korona értékben.

Átlag évente beerdősittetett mesterséges uton 395 k. hold, kat. holdanként átlag 35 korona költséggel.

Az erdősités sikerrel járt 320 kat. holdon, pótlást igényel 75 kat. holdon.

Ezen uradalom kezelése mintaszerü a vármegyében.

A használatok belterjesek. Az előhasználatok a szükséghez mérten a legnagyobb kimélettel s egyuttal kellő mértékig gyakoroltatnak és végrehajtatnak.

Ha tekintetbe vesszük, hogy ezen a téren ugyszólván kivétel nélkül az összes többi erdőségek el vannak hanyagolva, méltán elismerés illeti ezt az uradalmat, amely a megszabott korlátok között a lehető legnagyobb előrelátással gyakorlatilag gazdálkodik, összes használatainak végrehajtása kifogástalan és erdősitései gyönyörüek.

A gróf Hadik-Barkóczy Endre hitbizományi erdeje.

Fekszik a vármegye fehérgyarmati járásához tartozó Turricse, Jánk, Majtics és Darnó községek, továbbá az avasi járáshoz tartozó Avasujfalu és Vámfalu községek határaiban.

Területe 1583·8 kat. hold.

Ebből erdősült 1577·4 k. hold, egyéb termékeny 1·0 kat. hold, terméketlen 5·4 k. hold.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A Turricse, Jánk, Majtics és Darnó községek határaiban elterülő 1089·2 kat. hold nem feltétlen erdőtalajon, az avasujfalui és vámfalui 488.2 kat. hold feltétlen erdőtalajon áll.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a alapján mint hitbizományi erdő rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezeltetik.

1. A Turricse község határában fekvő 456·3 kat. hold tölgyes erdőben, — amelyhez 1·0 kat. hold belsőség és 5·4 k. hold terméketlen terület is tartozik — az 1893. évi 65,259. F. M. sz. rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 40 éves vágásforduló mellett az 1903—1912. évig terjedő második forduló szakban gyakorolható.

Főhasználat tarvágás utján 11·43 kat. hold területen.

Előhasználatképen a megengedett gyérités a záródás megszakitása nélkül, kellő felügyelet és ellenőrzés mellett.

Mellékhasználatképen a legeltetés az előirt területen és mezőgazdasági használat a beerdősitésre előirt tisztás területeken 2 évi elő- és 2 évi köztes miveléssel.

A sarjerdő gazdasági mód mellett a vágásterületek természetes uton való felujulását tételezvén fel, mesterséges uton erdősitendők tölggyel a tisztásterületek és a vágásoknak természetes uton esetleg fel nem ujuló hézagai.

2. A Jánk, Majtis és Darnó községek határaiban fekvő 437·6 kat. hold kiterjedésü kocsános tölgyes gazdasági osztályban az 1904. évi 112,929. F. M. sz. rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint — az 1903—1912. évig terjedő félforduló szakban 80 éves vágásforduló mellett gyakorolható.

Főhasználat fokozatos felujitó vágás utján évente 10·94 kat. holdon.

Előhasználat és mellékhasználat előirás szerint.

Erdősités teljesitendő a vágásterületek fel nem ujuló hézagain.

Ugyanezen községek határában fekvő és 195·3 kat. hold kiterjedésü ugynevezett „fáczános“ tölgyes gazdasági osztályban a fenti miniszteri rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1903—1912. évig terjedő fordulószakban 20 éves vágásforduló mellett kihasználható évente 8·52 k. hold terület tarvágás utján. A sarjerdő gazdasági módban kezelendő ezen erdőrészben, a felujulás természetes uton

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

következvén be, mesterséges erdősités a tisztásokon és vágásterek hézagain teljesitendő tölggyel.

3. Az Avasujfalu község határában lévő 486·6 k. hold kiterjedésü bükkös gazdasági osztályban — az 1908. évi 96,069. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint az 1908—1917. évig terjedő első fordulószakban 40 éves átmeneti vágásforduló alapul vétele mellett gyakorolható.

Főhasználat tarvágásutján évente 12·17 k. holdon 987 tm³-re becsült fatömeggel.

Előhasználatok és mellékhasználatok nem terveztetnek.

Erdősités teljesitendő 10 év alatt 60·8 k. hold vágásterület természetes uton bükkel, 60·9 k. hold vágástér luczfenyő ültetéssel, ezenkivül a vágásterületek be nem erdősült hézagai esetenként teljes záródásig luczfenyővel pótlandók.

4. A Vámfalu község határában fekvő 1·6 k. hold kiterjedésü bükkös gazdasági osztályban — tekintettel a csekély területre — az 1892. évi 45,728. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv értelmében mindennemü használat szünetel.

Az erdőbirtokot a varannói uradalmi erdőhivatalnál alkalmazott okleveles erdőtiszt kezeli, az őrzést részben törvényes minősitéssel biró erdőőrök teljesitik, részben felügyelet mellett alkalmazott felesketett erdőszolgák végzik.

A báró Haynau Klotild hitbizományi erdeje.

Fekszik a vármegye csengeri járásához tartozó Nagygécz község, továbbá a fehérgyarmati járásban lévő Kisszekeres és az avasi járáshoz csatolt Ujfalu községek határaiban.

Területe 547·4 k. hold.

Ebből erdősült 493·7 k. hold, egyéb termékeny 14·6 k. hold, terméketlen 39·1 k. hold.

A Nagygécz község határában elterülő 198·1 k. hold és a Kisszekeres község határában fekvő 283·7 k. hold nem feltétlen erdőtalajon, az avasujfalui 11·9 k. hold feltétlen erdőtalajon áll.

Az 1879. évi XXXI. t.-cz. 17. §-a alapján mint hitbizományi erdő, rendszeres erdőgazdasági terv szerint kezeltetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Állami kezelésben lévén, a kezelést a szatmárnémetii m. kir. járási erdőgondnokság végzi, az őrzést szakvizsgázott erdőőrök teljesitik.

A nagygéczi 219·8 k. hold terület után az I. jövedelmezőségi osztályba történt sorozással kat. holdanként és évenként 20·6 fill., összesen 45 korona 28 fillér erdőkezelési járulékot és 46·1 fillér, összesen 101 korona 33 fillér erdőőrzési járulékot, a kisszekeresi 314·9 k. hold terület után ugyanazon feltételek mellett összesen 64 korona 87 fillér erdőkezelési járulékot és 145 korona 17 fillér erdőőrzési járulékot, az avasujfalui 12·7 k. hold terület után pedig a II. jövedelmezőségi osztályba történt sorozással kat. holdanként és évenként 14·7 fillér, összesen 1 korona 87 fillér erdőkezelési járulékot és 32·9 fillér, összesen 4 korona 18 fillér erdőőrzési járulékot fizet az uradalom.

1. A Nagygécz község határában fekvő 198·1 k. hold tölgy sarjerdőben, — amelyhez 14·6 k. hold legelő és 7·1 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1897. évi 53,014. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 40 éves vágásforduló mellett az 1905—1914. évig terjedő második fordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat: tarvágás utján évente 4·95 k. hold területen 390 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználatok nem terveztetnek.

Mellékhasználatképen a legeltetés évente átlag 128·65 k. hold területen.

Erdősités teljesitendő a 49·5 k. hold 10 évi vágástérnek természetes uton esetleg fel nem ujuló hézagain tölgyültetéssel.

2. A Kisszekeres község határában lévő 283·7 k. hold tölgy sarjerdőben, — amelyhez 31·2 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1897. évi 53,312. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 40 éves vágásforduló mellett az 1905—1914. évig terjedő második fordulószak alatt gyakorolható:

Főhasználat: tarvágás utján évente 7·09 k. holdon 1224 m³-re becsült fatömeggel.

Előhasználatok nem terveztetnek.

Mellékhasználatképen a legeltetés 5 évi elő- és 15 évi utótilalom mellett évente átlag 130·49 k. hold területen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Erdősités foganatositandó a 70·9 k. hold 10 évi vágástérnek természetes uton esetleg fel nem ujuló hézagain tölgy ültetéssel.

3. Az Avasujfalu község határában fekvő 11·9 k. hold bükkös szálerdőben, — amelyhez 0·8 k. hold terméketlen terület is tartozik, — az 1896. évi 77,923. F. M. számu rendelettel jóváhagyott rendszeres erdőgazdasági terv szerint 80 éves vágásforduló alapul vétele mellett az 1906—1915. évig terjedő második félfordulószakban kihasználható lenne az előző 10 évi megtakaritással 1·49 k. hold terület tarvágás utján.

Tekintettel azonban a vágástér csekély területére, a főhasználat szünetel.

Mellékhasználatképen a legeltetés szabadon gyakorolható az egész területen.

A gróf Károlyi Gyuláné szül. gróf Károlyi Melinda erdőbirtoka.

Ezen birtokot, amelynek egy része akkor a Kállay-család leányágáé volt, 1301-ben királyi adomány utján kapta bölcsi Czudor Domokos.

1342-ben a Bélteki Drágh utódaié az egyik fele és a Bélteki Balk fiáé : Sándoré a másik fele. Vagyis az uradalom fel lett osztva olyformán, hogy Laphegy és Kisszokond a Bélteki Drágh utódaié, Nagyszokond a Bélteki Balk fiáé : Sándoré lett, Krasznabéltek pedig közösben maradt.

1427-ben a Kállay-család kapott belőle királyi adomány folytán részt, de hogy mennyit, az nem tudható.

1444-ben az egész uradalom együtt a Drághfiaké volt.

Később Bélteki Mihálynak is van benne része.

1470-ben Bélteki Mihály hütlenségbe esett és az ő részét Mátyás királytól a Drághfiak kapták meg s meg is tartották egészen 1555-ig, amikor ez a család kihalt.

1556-ban az uradalom királyi jószág lett (Miksa királyé).

1592-ben az erdődi uradalomhoz és ezzel együtt a szatmári vár kötelékébe tartozott 1629-ig.

1629-ben Nagy- és Kisszokondot az erdődi uradalommal együtt királyi adományul kapta özv. báró Károlyi Mihályné szül. Zegnyei Borbála. 1634-ben ugyancsak ő a birtokban megerősittetett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

1663-ban báró Károlyi László kapott ujabb királyi adományt a birtokra.

1633-ban az akkori bélteki uradalom egyrésze Lokácsi Prépostvári Zsigmondnak adatott királyi adomány utján. Később gróf Kéry Jánosnak van reá királyi adománya, kitől 1723-ban megvette gróf Károlyi Sándor.

A szokondi részt ugyancsak gróf Károlyi Sándor vette meg II. Rákóczi Ferencztől 1707-ben (az erdődi uradalom) és azóta máig a gróf Károlyi-család birtokában van.

A mérki erdőrész Rákóczi adománya révén került a gróf Károlyi-család birtokába.

Az erdőbirtok kiterjedése járás, községi határ, talajminőség és fanem szerint részletezve a következő: (Lásd 112. oldal.)

Az erdőbirtok magántulajdont képezvén, csak annyiban tartozik az erdőtörvény rendelkezése alá, hogy a 8060·5 k. hold feltétlen erdőtalajon álló erdő állandóan erdőképpen fenntartandó és ha időközben részben vagy egészben levágatik, a legeltetés ellen azonnal tilalmazandó és a vágástól számitandó 6 év alatt legkésőbb természetes vagy mesterséges uton felujitandó.

Az uradalmat a bélteki és sándorfalui kegyuri templomok és plébániák fenntartásának szolgalma terheli.

Gazdasági terv nélkül kezeltetik.

Adója a következő:

Földadó: 876 korona 41 fillér.

Községi pótadó: 1023 korona 14 fillér (legalacsonyabb 72%, legmagasabb 155%).

Vármegyei utadó: 87 korona 64 fillér (10%). Összes adó tehát évenként: 1987 korona 19 fillér.

Az alsóbb részeket a tölgy és cser boritja, szórványosan előfordul a völgyekben a nyár és füz.

A magasabb részeken a bükk uralkodik, helyenként gyertyánnal keverve, a déli oldalakon foltonként előfordul a tölgy és cser, szórványosan a juhar.

Az erdőbirtok 100—360 méter tengerszin feletti magasságban fekszik. A csapadék elég bő, kivéve a nyári hónapokat, amikor gyakran nagy szárazság szokott lenni. Uralkodó szélirány az északnyugati. Veszélyes szél az északi, amely a gyakori zivatarok alkalmával néha kárt tesz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Járás	A község neve, melyben az erdőterület fekszik	Az erdőterület							
		talajminőség szerint					fanemek szerint		
		védő erdő	futóhomokon álló erdő	feltétlen erdőtalajon álló erdő	nem feltétlen erdőtalajon álló erdő	összesen	tölgyerdő	bükk- és más lomberdő	fenyőerdő
		kataszteri hold							
erdődi	Alsóboldád	—	—	1,127·6	—	1,127·6	1,127·6	—	—
	Dobra	—	—	903·2	—	903·2	903·2	—	—
	Kisszokond	—	—	2,091·1	—	2,091·1	221·1	1,870·1	—
	Krasznabéltek	—	—	—	585·1	585·1	585·1	—	—
	Laphegy	—	—	2,199·5	—	2,199·5	585·5	1,614·0	—
	Nagyszokond	—	—	574·0	—	574·0	574·0	—	—
	Szoldobágy	—	—	1,165·1	—	1,165·1	485·1	680·0	—
n.-Károlyi	Mérk	—	—	—	814·1	814·1	814·1	—	—
	Összesen	—	—	8,060·5	1,399·2	9,459·7	5,295·7	4,164·0	—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az éghajlat enyhének mondható, de késői fagyok gyakori károkat okoznak.

A talaj szürke-, helyenként vöröses agyag, kvarcz, homokkő és csillámpala felett.

Az egész terület vizszegény. Az egész uradalom területén egyetlen forrás található.

A jelenlegi faállományok leginkább a 41—100 éves és ezen felüli korosztályok által elég egyenleten vannak képviselve, a terület legnagyobb részét azonban (3724 k. holdat) mégis az idős erdők foglalják el, mig az 1—40 éves fiatalosok mintegy 1800 k. holdat boritanak.

Az erdőállomány jelenlegi fatömege 1.324,000 m³-re becsülhető.

A régibb időben folytatott erdőgazdálkodásról nagyon keveset tudhatni, mert feljegyzések egyáltalában nincsenek.

Az 1840-ik évben térképek lettek készitve az uradalmi erdőkről, amelyek német felirásokkal vannak ellátva. Ebből arra lehet következtetni, hogy az akkor alkalmazott erdészeti személyzet szolgálati nyelve német volt. Ezen térképekről megállapitható, hogy az uradalmi erdőhivatal székhelye Nagykároly volt.

Az urbéri megosztás 1861-ben történt.

A gazdasági mód általában véve egyszerü volt s a jövedelem nagyon csekély. Kevés tüzifa, hamuzsir és szén lett termelve. A tüzifaárak nagyon alacsonyak lehettek, mert a közelmultban is voltak oly vágások, amelyekben egy ürm³ hasábfáért csak 1 korona 60 fillért fizettek.

Az utolsó évtizedekben nagyobb üzletek köttettek a Lamarsch és Eisler-czégekkel, amelyek a tölgyeseket különösen vasuti talpfák czéljaira vásárolták. Az árakról azonban az adatok hiányoznak.

Az erdő kihasználása rendszerint tarvágás alkalmazása mellett foganatosittatott, a vágásterületek természetes uton ujultak fel.

A fatömeg értékesitése részben tövön az erdőn, nagyobb eladások utján, részben tüzifára feldolgozva történt, amely vasuton lett a nagykárolyi uradalmi faraktárba szállitva eladás czéljából.

A szállitást és ebből folyólag értékesitést nagyon meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

neheziti az a körülmény, hogy az összes közlekedési utak a lehető legrosszabb állapotban vannak, amelyeken a fuvarozás a legnagyobb nehézséggel gyakorolható.

Nehézzé teszi továbbá az, hogy a nagysomkut—gilvácsi keskenyvágányu vasuton a szállitás és átrakás oly drága, hogy ezeket a költségeket a tüzifa alig birja el.

Az erdőgazdaságot jelenleg a nagyszokondi gazdatiszt vezeti, az erdőőrzést és védelmet 2 szakvizsgázott erdőőr és 12 erdőszolga teljesiti.

A kihasználás ezidőszerint évente mintegy 400 darab műfa és 15,000 m³ hasáb tüzifa termelésére szoritkozik.

A műfa dongára, szőllőkaróra és épületi anyagra dolgoztatik fel és szintén a nagykárolyi faraktárba lesz szállitva.

Az erdőbirtok átlagos tiszta jövedelme kat. holdanként évente az 1891—1900. évek alatt 6 kor. 15 fillér, az 1901—1910. évek alatt 4 kor. 47 fillér volt.

A tisztajövedelem csökkenést részben a főhasználatok nagy megszoritása, részben az a körülmény okozta, hogy ugy az előhasználatok, mint a mellékhasználatok kisebb mértékben lettek gyakorolva.

A jelenlegi belterjesebb gazdálkodás mellett az 1901—1910. évig terjedő idő alatt kihasználtatott évente átlag 70 kat. hold terület 15,000 m³ fatömeggel 45,000 korona értékben.

Az erdősitést igénylő területből felujult 70%, pótlást igényel 30%.

Vadászati feljegyzések a régi időkről egyáltalán nincsenek. Valószinü, hogy itt is nagyon mostohán lett ez a szép mellékhasználat kezelve.

A legutóbbi időben mindenesetre haladás észlelhető ezen a téren és örvendetes szaporodás mutatkozik.

A vadállomány sokat szenved ugyan a vizhiány miatt és ennek enyhitésére sok helyen vizfogók is lettek készitve, mindazonáltal gyarapodik a kellő gondozás és etetés mellett.

A káros vadak pusztitására (róka, vadmacska és nyest) — magas lődijak fizetése folytán — nagy gond lesz forditva.

Előforduló vadak: szarvas, őz, nyul, erdei szalonka és sertevad.

Meghonositás czéljából nagyobb számu szarvastehén és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

borju lett az uradalom területén kibocsátva. Ez sikerrel is járt, mert jelenleg állandóan 25—30 darab a szarvas állomány.

A vadászatot a birtokos magának tartja fenn, de a vadállomány kimélése czéljából még nem gyakorolja.

A 814 k. holdnyi mérki erdő mint vadaskert kezeltetik régibb idő óta.

Fekvése sik, éghajlata enyhe, csapadéka kevés. Fagyok ritkák.

Talaja füvel boritott homok.

Az egész terület uralkodó faneme a tölgy, amely 1—60 éves korig a korfokozatok elég egyenletes megoszlásával fordul elő közepes záródás mellett.

A tulajdonképeni czélt a vadtenyésztés képezvén, a használatok itt alárendelt szerepet játszanak és kevés tüzifa értékesitésen kivül az uradalom szükségletének fedezésére szoritkozik.

Az utolsó 10 év alatt használat volt évente átlag 20 kat. holdon.

Régebben a vadállomány vaddisznó, őz, nyul, fáczán és fogoly volt, jelenleg a fáczán és őztenyésztésre lesz a legnagyobb suly fektetve.

A vaddisznó az utolsó években kipusztult, egyéb vadnem állapota — tekintettel arra, hogy állandóan télen-nyáron etetve és gondozva lesz — jónak mondható. A vadászatot kizárólag a tulajdonos maga gyakorolja.

A gróf Károlyi Gyula erdőbirtoka.

A vármegye nagykárolyi járásában lévő Vállaj község határában fekszik.

Gróf Károlyi Sándor szerzeménye a 17-ik században.

Területe 1700 kat. hold, amelyből 700 kat. holdnyi részlet feltétlen erdőtalajt képezvén, állandóan erdőként fenntartandó.

Talaja homok, amely nagyrészben füvel és lombalommal van fedve.

Ezen dombos erdőben a csapadék általában kevés.

Az éghajlat enyhe és káros fagyok ritkán fordulnak elő.

Ezen magántulajdont képező tölgyes erdőben a használatok 60 éves fordulónak megfelelőleg gyakoroltatnak, a felujulás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

természetes uton czéloztatik s a hézagok tölggyel, fenyővel és ákácczal lesznek pótolva.

Előhasználatképen a nyárfa kiszedése, mellékhasználatképen a legeltetés és vadászat lesz gyakorolva.

Az erdőbirtok átlagos évi tiszta jövedelme volt az 1890—1910-ig terjedő 20 év alatt 4 korona.

A jelenlegi belterjesebb gazdálkodás mellett az 1901—1910. év alatti utolsó tiz év alatt kihasználtatott évente átlag 10 kat. hold terület 4000 korona értékü fatömeggel.

A tölgy műfa ára volt m³-ként 50 korona, a vegyes tüzifáé m³-ként 5·50 korona.

Átlag évente beerdősittetett teljes sikerrel mesterséges uton 5 kat. hold, kat. holdanként 50 korona átlagos költséggel.

Ugy az erdőgazdaság, valamint a vadászati viszonyokra vonatkozó régebbi adatok teljesen hiányzanak.

A jelenleg előforduló vadak: szarvas, őz, nyul.

A vadászatot a tulajdonos maga gyakorolja.

A gróf Károlyi Gyula örökösei erdőbirtoka.

A vármegye erdődi járásában levő Nántü, Rákosterebes és Felsőboldád községek határában fekszik.

Örökség utján jutott a mai tulajdonos birtokába.

Területe:

Nántü	község	határában . . .	253·5 k. hold
Rákosterebes	„	„ . . .	1016·6 k. „
Felsőboldád	„	„ . . .	2049·5 k. „
		Összesen	3319·6 k. hold

amelyből a nántüi és felsőboldádi összes erdők feltétlen erdőtalajon állván, állandóan erdőként fenntartandók.

Fanemek: tölgy 90%, bükk 10%.

Éghajlata enyhe, késői fagyok azonban gyakran fordulnak elő.

A talaj szürke agyag, homokkő és palafeletti.

Ezen dombos erdőben a faállományok korosztályai egyenetlenül vannak eloszolva, tulnyomó a 21—40 éves erdő mintegy 1879 k. hold területtel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A régibb időkre vonatkozó gazdasági adatok hiányzanak.

Az erdőbirtok 1897. év óta tervszerüleg kezeltetik. Értékesitési viszonyai a járhatatlan uthálózatok következtében a lehető legrosszabbak.

Mivel a vágható fatömegek értékesitése egyszerre czéloztatik, az utolsó három év alatt nagyobb használat nem történt.

Az erdő szálerdő gazdasági módban kezeltetik, a felujulás sarjadzás és vetényülés utján természetes uton történik.

A kezelést a nántüi uradalmi gazdatiszt végzi, az erdőőrzést és védelmet 6 nem szakvizsgázott erdőőr teljesiti.

A vadászatra vonatkozó adatok is teljesen hiányzanak.

Jelenleg az uradalom erdei elég vadszegények.

Előfordul mint váltó vad a szarvas és vaddisznó, állandóan nyul, róka, borz és nyest.

A vadászatot jelenleg az uradalom kezelőtisztje gyakorolja.

A gróf Pappenheim Siegfriedné szül. Károlyi Erzsébet grófnő erdőbirtoka.

A vármegye nagykárolyi járásában lévő Mezőfény község határában fekszik. Magánbirtokot képez. A birtokos atyjától néhai gróf Károlyi Gyulától örökölte.

Területe 2814·1 k. hold. Egész terjedelmében nem feltétlen erdőtalajt képező homokon áll.

Főfaneme a kocsános tölgy. Szórványosan előfordul a kőris, nyár és nyir.

Régibb idők erdőgazdaságára vonatkozó adatok ismeretlenek.

Az 1839. évben kezdődik tulajdonképen rendszeresebb gazdaság, amikor is a tüzifatermelés végett 60 éves vágásforduló lett megállapitva. A későbbi és ma is használatban lévő gazdasági terv 1887-ben készült s az 1888-ban lépett életbe. Ezen terv már nemcsak tüzifa termelést ir elő, hanem főiránya az értékesebb, nagyobb méretü műfa előállitása részben közép, részben szálerdő gazdasági mód alkalmazása mellett.

Ezen erdőbirtokon az ecsedi láp lecsapolása előtt rendkivül előnyös viszonyok között volt tenyészthető a kocsános tölgy. Ugyanis tavasszal rendszerint viz boritotta az erdőt s ez a körülmény a fanem növekvésére kiváló jó hatással volt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Egészen megváltozott azonban a helyzet az ecsedi láp lecsapolása óta.

Most már annyira vizszegény az egész terület, hogy a kutak nyáron gyakran kiapadnak s a vad is elpusztulna szomjan, vagy elvándorolna, ha messziről hordott vizzel vályukon itatva nem lenne.

Valóságos csapás volt tehát erre az erdőre s egyben a kocsános tölgy tenyésztésére a „Keleti nyirviz-lecsapoló társulat“ és a „Szaniszló—csanálosi belvizek lecsapolási társulat“ munkálatai, amelyek következtében az erdő a csekély nedvességtől is meglett fosztva.

Az igy bekövetkezett nagy nedvességhiány az ültetvényekben rendkivül sok kárt okoz és azt mondhatni, hogy majdnem teljesen lehetetlenné teszi a tölgy tenyésztését.

Késői fagyok is nagy károkat szoktak tenni s ez évben is tettek.

Az éghajlat enyhének mondható.

A fiatalabb 1—20 éves korosztályok tulnyomóan nagyobb területen vannak képviselve, a 21—60 éves állagok alig felét foglalják el a területnek.

A jelenlegi gazdálkodás czéljának legmegfelelőbb a tölgy, amely középerdő gazdasági módban 60 éves vágásfordulóban kezelve ezen vidéken nagy keresletnek örvendő tüzifát szolgáltat s a szebb méretü egyedek műfára is alkalmasak lesznek.

Kivételt képez ebben a tekintetben a vadai gazdasági osztály, amely közép-erdőként kezeltetett, de az emlitett nagy szárazságok következtében a fák makkot nem termettek, csucsszáradtak lettek, ugy, hogy azok sürgős kitermelése szükségessé vált.

A tagok határolására 4 hossz- és 9 keresztnyiladékkal van az erdőbirtok behálózva.

Tekintettel arra, hogy a kihasznált területek mesterséges uton való felujitásának költségei nem állanak arányban az erdő jövedelmével, a vágásterek lehetőleg természetes uton sarjadzással és önvetényüléssel ujittatnak fel. A tisztások befásitása és a hézagok pótlása mesterséges uton történik, még pedig alacsonyabb részeken kocsános tölggyel, magasabb buczkákon ákácczal.

Czél lévén az uralkodó tölgy fenntartása a jövőben is,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

az egész erdő-gazdaság a mostani 60 éves átmeneti forduló helyett 80 éves fordulóra fog áttérni, ami által a müfa termelés előmozdittatik.

A tüzifa és vékonyabb müfa értékesitése ezidőszerint az erdőn történik bárczázás utján napi eladással, a vastagabb méretü müfa nyilvános árverésen értékesittetik vállalkozók utján.

Az erdők kezelését a bujáki központi főerdész intézi a Mezőfényen lakó erdőőri szakiskolát végzett fővadász utján. Az erdőőrzést és védelmet öt erdőőr teljesiti.

Az 1901—1910. évig terjedő utolsó 10 év alatt az erdőgazdaság átlagos évi tisztajövedelme 45,000 korona volt.

Ezen idő alatt a jelenlegi belterjedebb gazdálkodás mellett kihasználtatott évente átlag 66 k. hold 11,560 m³ fatömeggel. Beerdősittetett 10 év alatt mesterséges uton 68 k. hold terület sikeresen.

Amennyiben az erdőtest keskeny, majdnem 12 kilométer hosszu vonalban van beékelve, mezőgazdasági területek és községi legelők közé vadászati tekintetben nagyon nehéz a helyzet.

A rendkivül sok vadorzó oly vakmerőséggel üzi a tilos vadászatot, hogy a védelem ellenük a legnagyobb nehézséggel jár. A csanálosi és pórházi határon védekezésül létesitett 7·5 kilométer hosszu sodrony kerités sem szab gátat garázdálkodásuknak.

A vadászati kihágások szigoru büntetésének köszönhető, hogy a nagy költséggel fenntartott vadállomány ki nem pusztittatik. Mig az uradalom osztatlan állapotban volt, a vadállomány a mainál sokkal szebb volt. Ma is szép, 10 évi átlagban teritékre kerül évente most is 50 darab őz, amelyek között kapitális példányok vannak.

A nyul állománya is elég nagy, de ezt a szomszédos mezőgazdasági területen megtizedelik az orvvadászok. Fogoly is előfordul kis számban.

A szomszédos uradalmi területekről átvándorolt fáczán csekély gondozással elég jól tenyészik egészen szabadon.

A dúvad minden elképzelhető módon pusztitva lesz. Évente kiadatik lőpénz fejében 500—600 korona.

A vadászatot a tulajdonos maga gyakorolja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

A báró Vécsey László erdőbirtoka.

Fekszik jórészben a szatmári járásban lévő Sárközujlak község határában.

Területe 10,205·7 k. hold, amelyből 472·8 k. hold feltétlen, 9732·9 k. hold pedig nem feltétlen erdőtalajt képez. Ebből tölgyerdő 5798·0 k. hold, bükk és más lomberdő 4407·7 k. hold.

Az erdőnek nagyrésze sikságon terül el és csak 500 kat. holdnyi fekszik előhegységen. Ugy a régibb időre, mint a jelenre vonatkozó közelebbi adatok ezen magánerdőre vonatkozólag nem állanak rendelkezésre.

A főhasználat a tartamosság szem előtt tartásával tervszerüleg gyakoroltatnak.

Az előhasználatok is kellő kimélettel foganatosittatnak s a tenyésztés tárgyát nem képező fanemek a tölgy uralomra jutása érdekében kiszedetnek.

Az előhasználati fatömegből, — amelyet gyufagyártásra is alkalmas, jelentékeny, — mintegy 60,000 m³ feketenyár képez, az uradalom jelentékeny jövedelmet remélhet.

A mellékhasználatok az erdő- és vadállomány kimélése szempontjából nem gyakoroltatnak.

A főczél mindenütt, ahol a talaj megfelelő, a tölgy tenyésztését képezvén, a vágásterületek felujitása a lehető legnagyobb gonddal történik.

A tarvágás utján kihasznált területek tölggyel vettetnek vagy ültettetnek be a rendelkezésre álló csemetekertekből vett csemetékkel.

A vadállományra is kiváló gond lessz forditva.

Előfordul szarvas, őz, nyul, vaddisznó nagy mennyiségben. A vadak etetése és gondozása állandó figyelem tárgyát képezi s az összes erdőterületek legeltetés elleni tilalmazása mellett a szép vadállomány állandóan növekedik.

A vadászatot a tulajdonos maga gyakorlja.

Ezen magánuradalom kezelése általában mintaszerünek mondható, mert az erdő minden tekintetben a legnagyobb gondozásban részesül. Az egész kezelésen meglátszik, hogy az nemcsak a különben nagyon szép jövedelem fokozására törekszik, hanem czélja főképen az erdők fenntartása és jókarba helyezése.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

Az állami kezelésben lévő erdőbirtokok.

Ezen emlitésre méltóbb erdőbirtokokon kivül az állami kezelésbe vett összesen 33,648·6 k. hold kiterjedésü erdőkön is rendes gazdálkodás folyik.

Ezen részben rendszeres, részben ideiglenes erdőgazdasági terv szerint kezeltetnek a nagykárolyi m. kir. állami erdőhivatal fennhatósága alatt álló szatmárnémetii és nagybányai m. kir. járási erdőgondnokságok által.

Mindazon állami felügyelet alá tartozó birtokok, amelyek a vármegye összes erdőterületére vonatkozó kimutatásba vannak foglalva, ezen rendszeres kezelés tárgyát képezik.

Amióta az állami kezelés folyik ezeken az erdőterületeken, az erdők fenntartása és jövedelmezőségének fokozása szempontjából nagy lépés történt.

Csak tüzetesebb vizsgálat után láthatni be, hogy ez a kiváló fontos intézmény mily kiszámithatlan eredményekkel jár a jelenben és fog járni a jövőben nemcsak az egyes birtokosok szempontjából, hanem nemzetgazdasági szempontból is tekintve.

Sem hely, sem idő nincs arra, hogy erről a nagyon fontos ágazatról oly bőven lehessen irni, amint azt megérdemelné.

Legyen elég egyelőre annyit mondani, hogy amikor az 1898. évi XIX. törvényczikk az állami kezelésbe adandó erdőbirtokok rendes kezeléséről gondoskodott, ezek az erdők meglettek mentve. Fenntartásuk és gondozásuk következtében nagy vagyon lett az utókor számára megőrizve, amely kamatostól fogja a ráforditott munkát visszafizetni.

Nem lehet ezen a téren emlités nélkül hagyni azokat a szép eredményeket, amelyeket az állami kezelés nemcsak az erdők ápolása tekintetében, de erdőkezelésre és létesitésre ugyszólván alkalmatlan területeken is elér.

Nagy kiterjedésü, hasznavehetetlen területeket tesz majdan vagyont érő gyümölcsösökké, amelyek a legodaadóbb munkával, rendszeres tervek szerint lesznek megtelepitve.

Ilyen területek a vármegyében:

1. Felsőbánya város határában 148·2 k. hold;

2. az alsófernezelyi v. urbéresek legelőilletőségében 49·1 k. hold;

*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

3. a gyökeresi volt urbéresek legelőilletőségében 268·0 k. hold;

4. a kisbányai volt urbéresek legelőilletőségéből 70·0 k. hold;

5. a láposbányai volt urbéresek (Nagybánya város-féle) legelőilletőségéből 106·7 k. hold;

6. a láposbányai volt urbéresek (Károlyi-féle) legelőilletőségéből 93.8 k. hold;

7. a kissikárlói volt urbéresek legelőilletőségéből 51·5 k. hold;

8. a nagysikárlói volt urbéresek egész legelőilletősége 44·4 k. hold;

9. a szamosujfalui volt urbéresek legelőilletősége 48·9 k. hold;

10. Szamosujfalu község kopárja 10·5 k. hold;

11. az alsófernezelyi közös iskola-alap erdeje 21·1 k. hold;

12. a Kovács Lőrincz-féle alapitványi erdőből 50·0 k. hold, összesen: 962·2 k. hold terület.

A vármegye területén lévő magánerdők állapota.

Összesen 48,188·2 k. hold feltétlen és 16,781·2 k. hold nem feltétlen erdőtalajon, azaz összesen 64,969·4 k. holdon állanak a már emlitett egyes nagyobb magánuradalmak beszámitásával.

Az erdőtörvény életbelépése óta ezek az erdők rendszeresebb gondozásban és ápolásban részesülnek.

A nem feltétlen erdőtalajon állók nincsenek veszélynek kitéve, amennyiben más mivelési ágra való átalakitás esetén rendes mezőgazdasági mivelés alatt állanak.

A feltétlen erdőtalajon álló 48,188·2 k. hold területnek állandóan erdőként való fenntartása fölött szigoruan őrködik a kir. erdőfelügyelőség. Letarolás esetén a legeltetési tilalom betartását ellenőrzi s gondoskodik a vágásterületeknek a törvényszabta határok közötti felujitásáról is.

Nyugodt lelkiismerettel el lehet mondani, hogy a magánerdők állapota a vármegyében kielégitő. Ha történnek is egyes mulasztások a birtokosok részéről, azok vagy saját jószántukból, vagy törvényes kényszer hatása alatt rendszerint jóvá

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

lesznek téve s általában minden birtokos igyekszik, hogy erdejét nem a törvény kényszerető hatalmával, hanem saját jól felfogott érdekénél fogva helyesen kezelje és jövedelmezővé tegye.

A vármegye összes erdeiben gyakorolható vadászatra vonatkozólag pontos adatok nem állanak rendelkezésre.

Általában véve a mezőgazdasági területekkel együtt gyakoroltatik az erdei vadászat is, részben a tulajdonosok által, részben bérlet utján.

A vadászati bérek az egész vármegye területén az átlagosan csekély vadállományhoz mérten szintén csekélyeknek mondhatók.

Az előadottakban általánosságban ismertetve van a vármegyei erdők gazdasága és vadászata.

A rendelkezésre alig álló és az idő rövidsége folytán be nem szerezhető bővebb adatok hiányában teljes munka elkészithető nem volt s ez a rövid vázlat csak tájékoztatásul szolgálhat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
/1866/

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
/1861/

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2018. Támogató: Földművelésügyi Minisztérium szerz.sz.: EVgF/255/2018.